

Vol. VII
No. 3



30th July, 1959
(Thursday)

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES OFFICIAL REPORT

Part II—Proceedings other than Questions and Answers.



CONTENTS

	PAGES
Calling attention to matters of urgent Public importance	
Re Distress among Tobacco Growers.	146—151
Adjournment Motion Re	
Lathi Charge on Hyderabad Municipal Drainage Workers (not admitted)	151—157
Failure of the C B Mission authorities to pay arrears of salary to a Teacher (not admitted)	158—159
Papers laid on the Table of the House	
Andhra Pradesh (Abolition of Cash Grants) Rules 1959	
Amendment to Rule 33 of the Andhra Pradesh General Sales Tax Rules, 1957	159—160
Motion on Address by the Governor	160—220

Note - * at the commencement of the speech denotes confirmation not received in time from the Member

**THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY
DEBATES**

[PART II—Proceedings other than Questions and Answers]

OFFICIAL REPORT

*Third day of the Ninth Session of
the Andhra Pradesh Legislative Assembly.*

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Thursday, the 30th July, 1959.

The House met at Half Past Eight of the Clock.

[MR. SPEAKER IN THE CHAIR]

QUESTIONS AND ANSWERS

(See Part I.)

**CALLING ATTENTION TO MATTERS OF
URGENT PUBLIC IMPORTANCE**

Re : Distress among Tobacco Growers.

శ్రీ జి. ఎల్లమందారెడ్డి (కనిగిరి):-On a point of Order, Sir, ఇందాళ విద్యాలయ మంత్రిగారు ప్రశ్నలకు సమాధానము చెప్పిన సందర్భములో ముఖ్య మంత్రిగారు జోక్యముకలుగచేసుకుని, శ్రీజనప మానయ్యగారు officers వద్దకు వెళ్ళి represent చేసినప్పుడు వారు దానికి సంబంధించిన కాగితములు రాలేదని చెప్పారని, అన్నారు. అదేమి తప్పులేదు. అనేక సందర్భాలలో M. L. As ఆఫీసర్ల వద్దకు వెళ్ళి ఫలానా సందర్భమును గురించి కాగితములు వచ్చినవా లేదా అని అడిగితే, అవి వచ్చినది, రానిది, అవని జరిగింది, జరగనిది జవాబు చెప్పవలసి యున్నది. ఆ విధముగ చేయడము తప్పుగా ఆలోచించి ముఖ్యమంత్రిగారిచేత Open House లో అలివిమాలిన కోరికతో విద్యాలయ మంత్రిగారిని వివరించు మని చెబుతానని అన్నారు. కాని అది ఒక సందర్భముగా ముఖ్యమంత్రిగారిపంతులవారు మాట్లాడడము అనేది గౌరవార్థముగా చెప్పిన మాకు లభించిన వాటిని కలుగ

జేస్తున్నది. మేము M. L. A. అము, ప్రజాప్రతినిధులముగ ప్రజల కష్టనివారములను గురించి చెప్పటానికి ఇక్కడ వున్నాము. వారి విషయములలో ఆఫీసర్ల వద్దకు వెళ్లి represent చేయడము అవసరము. అది జరిగితే. ఆ ఆఫీసర్లు ఆ విషయమునకు సంబంధించిన కాగితముల విషయమై చెప్పవలసిన సంగతులు చెప్పటానికి వీలుకాని పరిస్థితులు ఏర్పడుతున్నవి. కనుక ముఖ్యమంత్రిగారు ఆ విధముగ చెప్పినది, ఆర్డరులో లేదు. సభ్యుల హక్కులకు భంగము కలిగిస్తూ ముఖ్యమంత్రిలాంటి వారు threatening attitude తో ఈ House లో నుట్లాడడము అనేది పార్లమెంటరీ సాంప్రదాయమునకు విరుద్ధముగ ఉన్నది. కనుక దీనిని మీ దృష్టికి తెస్తున్నాము. ఈ విషయములో రూలింగు ఇవ్వాలని మిమ్ముల్ని కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : ఇందులో point of order ఏమీ లేదు అక్కర లేదు కూడా. గా. సభ్యులు ఆఫీసర్ల ఎదుటకుపోయి కనుక్కుంటూ ఉంటారని అన్నారు. ఆఫీసర్లు ప్రత్యేకంగా వారితోనే చెబుతున్నారని అన్నారు. ఏది అయినప్పటికీ, సభ్యులు చెప్పింది కొంతవరకు అలోచించి సదుపాయము చేయమని చెబుతున్నాము.

ముఖ్యమంత్రి (శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి) : అధ్యక్షా ! అదికాదండి విషయము. ఈ విషయములో ఆ అధికారి తనకున్న అధికారమును బట్టి ఆయనే చేసి ఉండవలసినది. ఆ అధికారికి ఆ కాగితము రాలేదని చెప్పారని Education Minister గారు చెబుతున్నారు. ఆ అధికారి తనకు ఉన్న అధికారములోనిది కూడా చేయలేదు అని అన్నారు, చేయకుండాఉంటే, అలాంటి ఆఫీసర్లను దండించకపోతే, ఇక ఎందుకు ఈ ప్రభుత్వము? ఇప్పుడు మంబర్లు చెబుతున్నారని కాదు తన అధికారములోనిది అయినా చేయకపోతే ఎట్లా? గా. సభ్యులు ఇచ్చిన information మీద నైనా ప్రభుత్వం enquiry చేయవచ్చా? ఆ ఉద్యోగస్తుడు ఇన్ని వందల రూపాయలలోపల ఇవ్వటానికి అధికారము ఉన్నది మంత్రిగారుకూడా ఆయన ఇవ్వటానికి అధికారము ఉన్నదని చెబుతున్నారు. అదికూడా చేయలేదంటే ఇక ఆ విషయమును గురించి మేము enquiry అయినా చేయవచ్చా?

శ్రీ పిల్లలమజ్జి వెంకటేశ్వర్లు (నందిగూడు) : అధ్యక్షా, On a point of order Sir, ప్రశ్నలకు సమాధానములు మంత్రులు ఇచ్చేటప్పుడు ఒక చిక్కు కనబడుతున్నది. ఏదైనా ప్రశ్నలకు మంత్రులు సమాధానములు చెబుతారనుకోండి వారు చెప్పింది సభ్యులకు అర్థము కాకపోతే, లేకపోతే, అదిగాక ఇంకా ఎక్కువగ information ఇవ్వమని కోరడమో జరుగుతూ ఉంటుంది. అలాంటి further information మంత్రిని ద్వారా వచ్చేచే అది authoritative అని అనుకుంటాము. మీరు చెప్పడము అంటే, చెప్పవచ్చు మీకు right ఉన్నది. మీరు explain

చేసి చెప్పవచ్చు. కాని ఆ సమాధానం మంత్రిగారి వద్దనుంచే రావాలని వస్తే అది authoritative గా ఉంటుందన్న అభిప్రాయముతో మేము అడుగుతాము. అందువల్ల అలాంటివి ఏవైనా ఉన్నప్పుడు వారిచేతనే చెప్పించడము మంచిదని మీ దృష్టికి తెస్తున్నాము. అంతేకాని ఇందులో వేరే ఉద్దేశ్యము ఏమీ లేదు. మీరు ఇచ్చే సమాధానమే వారు చెప్పవచ్చు. You can advise the Cabinet, you can advise the Members, and everybody. కాబట్టి ఆ ఇచ్చే సమాధానాలనే మంత్రులచేత చెప్పించమని అంటున్నాను—

మిస్టర్ స్పీకర్ : అదే చేస్తున్నాను మీరు ప్రశ్నలు వేసేటప్పుడు అడిగినదే మరల అడగడము సంభవిస్తుంటే, ఇక దానిమీద discussion cut short చేయటానికి చెబుతూ ఉంటాను. I have to cut short the discussion by saying that such question has already been answered in this way and that way, అటువంటి విషయాలలో తప్పు, తక్కిన విషయాలలో నేను interfere కావడము లేదు. ఏదేదో మరల మరల అడుగుతూ, repeat చేస్తూపోతే అది ఒక lecture క్రిందకు వస్తున్నది. అలాంటివి జరిగినప్పుడు నేను cut short చేయటానికి interfere అవుతున్నాను. కాని అడిగిన వాటికి మంత్రులే సమాధానాలు చెప్పాలి. నేను ఏమీ సమాధానము చెప్పగలను? అసలు నాకు ఆ సంగతులు ఏమీ తెలియవు కూడా.

శ్రీమతి సి. అమ్మన్నరాజు (అత్తిలి) : అధ్యక్షా, ఇందులోని Point of Order ఏమిటో తెలియలేదు. అధ్యక్షులవారైన మీరు తప్పుచేకారనా, నక్షుర్లు చెప్పింది?

మిస్టర్ స్పీకర్ : వెంకటేశ్వర్లుగారు అమాట అనలేదు. అననప్పుడు చిక్కు ఏమీ లేదు. He is too good. He will not say so. శ్రీ రామస్వామిరెడ్డి గారు Rule 74 క్రింద ఒక motion ఇచ్చారు. అది ఏమిటంటే—

“Under rule 74 of the Assembly Rules, I may be permitted to call the attention of the Hon. Minister for Agriculture to serious distress prevailing among the Tobacco Growers in Guntur District on account of the huge accumulation of country tobacco, and to request the Minister to make a statement about the steps taken by the Government to find a market for the accumulated tobacco and thereby afford relief to the large number of tobacco growers.”

శ్రీ జి. రామస్వామిరెడ్డి (పెదకూరపాడు) : అధ్యక్షా, ఈనాడు గుంటూరు జిల్లాలో పుగాకుపంట ప్రధానమైన వాణిజ్యపంట. ప్రతి సంవత్సరము 65 మిలియను పౌనుల పుగాకు ఆ జిల్లాలో ఉత్పత్తి అగుచున్నది ఈ సంవత్సరము L. L. T. D., కంపెనీవారు ఇరవై మిలియను పౌనుల పుగాకు మాత్రమే కొన గలిగి యున్నారు. మిగిలిన 45 మిలియను పౌనుల పుగాకు రైతులవద్ద అమ్మకము లేకుండ నిలబడిపోయినది రైతు వ్యవస్థలో గుంటూరు జిల్లా ఈ కారణము చేత ఆర్థికస్థంభన ఏర్పడింది. రైతులవద్ద డబ్బు లేక గిజగిజలాడుతున్నారు. పుగాకు చూడగామా ఇళ్ళలోను, గోడొస్తులోను, ఎక్కడ పడితే అక్కడ నింపి అమ్మకమునకు ఎదురుచూస్తున్నారు. కాని అమ్మకములేక నిలిచిపోయినది. ఆర్థిక హీనతవల్ల రైతులు చాలా ఇబ్బంది పడుతున్నారు. వ్యవసాయతరుణులు వచ్చింది విత్తనముల కొరకుగాని, కలుపు, ఎరువులు, వస్త్రాలకుగాని డబ్బులేకుండా రైతులు చాలా హీనస్థితిలో ఉన్నారు. దీనివల్ల వ్యవసాయ కార్యకలాపాలు ఆగిపోయే పరిస్థితి ఏర్పడినది. ఇలాంటి పరిస్థితులున్నప్పుడు రైతులు ఏంత యిబ్బంది పడు తున్నారో ప్రభుత్వం గుర్తించాలి. రైతులను ఈ దుస్థితినుంచి తొలగించటానికి కేంద్ర ప్రభుత్వముతో సంప్రదించి నిలబడిపోయిన పుగాకుకు మార్కెటు సౌకర్యాలు కలుగజేస్తారని ఆశిస్తున్నాను. ఇలాంటి పరిస్థితులు దేశములో ఉన్నప్పుడు ప్రభుత్వము ఏమిచర్య తీసుకున్నదో మంత్రిగారు చెబుతారని ఆశిస్తున్నాను.

వ్యవసాయశాఖ మంత్రి (శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి) : అధ్యక్షా, గౌ. సభ్యులు తెలియ జేసిన విషయములన్నీ కూడ వాస్తవమే. గుంటూరుజిల్లాలో ఈ సంవత్సరము 45 మిలియను పౌనుల పుగాకు అమ్మకము కాకుండా నిలబడిఉన్నమాట నిజమే. సభ్యుడు మనవి చేసినట్లుగా పుగాకును ఇళ్ళల్లో stock చేయడం వల్ల మనుష్యులు తిరగడానికి కూడ వీలుండదు. ప్రైవేట్ వర్గాకాలము వచ్చింది ఈ సమయములో పుగాకు తడవడము, దానివల్ల వచ్చే దుర్గంధపుచాసన ఇంత అంత అని చెప్పటానికి వీలులేదు. ప్రైవేట్ ఆరోగ్యమునకు భంగకరముగా ఉంటుంది. ఆరోగ్యము చెడుతుందేమో సన్నకయముగా ఉన్నది పండించి తయారుచేసిన పుగాకు అమ్మకము కానందువల్ల రైతులకు దివళిర్లు కూడ జరగడము కష్టముగనున్నది. అప్పులవాళ్ళు ఒక వైపున పీడిస్తున్నారు. ఇంకను రెండు మూడు మాసములలో వమ్మలు కట్టవలసిన తరుణము వస్తున్నది. రైతులు విజముగ వస్తులకుగాని, మరి దేనికైనా కూడ డబ్బులేక యిబ్బందులు పడుతున్నారన్న విషయము వాస్తవమే. ఒప్పుకుంటాను— ప్రైవేట్ మినిష్టరుగారు గుంటూరుజిల్లాకు వెళ్ళినప్పుడు, తరువాత నేను ఆ ప్రాంతములకు వెళ్ళినప్పుడు రైతులు చాలామంది వారి కష్టముల గురించి చెప్పుకొన్నారు. పుగాకు పండించే రైతుల యిబ్బందులగురించి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కేంద్ర ప్రభుత్వముతో సంప్రదించినది. కేంద్ర తెలంగాణ మంత్రి హైదరాబాదులో

మే నెళ్ళ రివ తేదీనాడు యిందుగురించి ఒక సమావేశము యేర్పాటుచేసినారు. రాష్ట్రమంత్రులు, రాష్ట్రఉద్యోగస్తులు, కేంద్రఉద్యోగస్తులు, వ్యాపారస్తులు యీ సమావేశములో అన్ని విషయములు చర్చించినారు శ్రీముఖ్యమంత్రిగారు, శ్రీబ్రహ్మ నందరెడ్డిగారు, నేను, అందరముకూడా ఆ సమావేశములో పాల్గొన్నాము పొగాకు మైరుచేనే రైతులయిబృందులను నివారించుటకు తగిన శ్రద్ధ తీసుకొనవలెనని చెప్పడం జరిగింది. ఈ సమావేశ చర్చల ఫలితంగా పొగాకు కొనుటకు వ్యాపారస్తులు సిద్ధముగాలేరని తేలినది. పొగాకును జపాన్ మొదలైన ఇతర దేశములకు ఎవ టూనికి వీలుంటుందేమో పరిశీలించవలెనని కొందరు వ్యాపారస్తులు చెప్పడం జరిగింది ఫ్లేట్ ప్రెడింగ్ కార్పొరేషన్ వారు, కేంద్రప్రభుత్వ ఉద్యోగస్తులు ఇందుకు ప్రియత్నంచేస్తున్నారు శ్రీ బ్రహ్మనందరెడ్డిగారు, నేను ఢిల్లీకి వెళ్ళినప్పుడు దీనిని గురించి కేంద్రప్రభుత్వం వారితో చర్చించడంజరిగింది. ఏమైనప్పటికీ ముందుకు పోలేకపోయినామని చెప్పడానికి చింతిస్తున్నాను. శ్రీ గోపాలరెడ్డిగారు, శ్రీ బ్రహ్మ నందరెడ్డిగారు కొంతమంది ఉద్యోగులు కలసుకొని దీనిని గురించి శాశ్వతమైన యేర్పాట్లు చేయవలెనని వారు భావించారు రాబోయే కాలములో కూడా యిలాంటి కష్టాలు రాకుండుటకుగాను సిగరెట్ ఫ్యాక్టరీలు మనమే యేర్పాటు చేయడమా లేక యిప్పుడున్న సిగరెట్టు ఫ్యాక్టరీలను మనము తీసుకొని నడవడమా అను విషయములను గురించి కేంద్రప్రభుత్వం రాష్ట్రప్రభుత్వం యోచన చేస్తున్నాయి. దీనిని గురించి నేను శ్రీ బ్రహ్మనందరెడ్డిగారు ఢిల్లీకిపోయి కేంద్రప్రభుత్వం వారితో చర్చించి ఎడ్జెస్ట్ చేయడానికి వీలుంటుందేమో ఆలోచిస్తాము. శ్రీ బ్రహ్మ నందరెడ్డిగారు యిటీవలనే శ్రీ లాల్ బహదూర్ శాస్త్రిగారికి వ్రాసినారు ఢిల్లీనుండి శ్రీ కిర్లానీ అనే ఒక జాయింటు శక్రీటరీవస్తే పారితో కూడా చెప్పడంజరిగింది. ఇప్పుడు రైతులవద్ద నిలువఉన్న పొగాకును కేంద్రప్రభుత్వమే కొని తరువాత దానిని యెక్కడై నా అమ్ముకొనే అవకాశం ఉంటే చూడమని కూడా కేంద్ర ప్రభుత్వం వారితో చెప్పడం జరిగింది. పొగాకును వేర్ హవుసింగ్ కార్పొరేషన్ వారు నిలువచేసే సరుకుల జాబితాలో చేర్చుటకు వచ్చే సమావేశంలోనే ఫార్మ్ మెంటులో కూడ బిల్లు రావచ్చు. తక్కిన కమోడిటీస్ తోబాటు పొగాకును కూడా వారి జాబితాలో చేర్చి రైతులకు అడ్వాన్సు యివ్వడానికి యేర్పాట్లు ఉంటే చూడమని అన్నాము. దీనిని గురించి ఢిల్లీ ప్రభుత్వం ఎమ్యూరెన్సు యిచ్చినది. బంగ్లూలో రైతులు శ్రీ బ్రహ్మనందరెడ్డిగారిని కలసుకొనినపుడు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పొగాకుకు సంబంధించి ఏవ చర్యలు తీసుకొన్నదో చెప్పి వచ్చారు. పొగాకు వ్యాపారానికి సంబంధించి శీవ్రమైన, ముఖ్యమైన, బాధాకరమైన సమస్యగా ఎంచుకొని ప్రభుత్వం ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధ తీసుకుంటున్నదని నేను మనవిచేస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : శ్రీపిల్లమందారెడ్డిగారు, శ్రీపిల్లలమట్టి వెంకటేశ్వర్లుగారు,

శ్రీ కె. ఎల్. నరసింహారావుగారు యిచ్చిన యడ్జర్న మెంటు మోషన్ లో యిలా యున్నది.

ADJOURNMENT MOTIONS

Lathi Charge on Hyderabad Municipal Drainage Workers.

"I hereby give notice to move motion to adjourn the House to discuss a matter of urgent public importance, viz.,

"The serious situation created by the high-handed action of the Police, who indulged in severe lathi charge upon Hyderabad Municipal drainage workers on 24th July, 1959, who were invited by the Municipal Commissioner to meet him to discuss their problem."

Are the Government ready for reply?

Sri N. Sanjeeva Reddy : I am ready, Sir. శ్రీ పిల్లలమఱ్ఱి వెంకటేశ్వర్లుగారు దీనిని గురించి క్లుప్తముగా చెప్పవచ్చు.

శ్రీ పిల్లలమఱ్ఱి వెంకటేశ్వర్లు : ఆధ్యక్షా, మెరిట్స్ ఆఫ్ ది కేస్ లోనికి విశేషముగా జరిగిన సంఘటనలు సభపాఠి దృష్టికి తేదలచుకున్నాను. ఈ నగరములో ఉండే డ్రైనేజీ వర్కర్స్ మునిసిపల్ కమిషనరుగారి దగ్గరకు తమ కష్టాలు చెప్పుకోవడానికిపోతే, పోలీసులను పిలిపించి లాఠీ చార్జి చేయడం జరిగింది. ఒక అడ్జర్న మెంటు మోషన్ ను ఎడ్మిట్ చేయవలెనంటే మనకు కొన్ని నిబంధనలున్నాయి. వాటి దృష్ట్యా చేసే యీ విరామ తీర్మానమును ఎడ్మిట్ చేయవలసిన అవసరం ఉన్నది. This is an urgent matter of public importance. దాదాపు మూడు నాలుగు వందల మంది డ్రైనేజీ వర్కర్స్ యీ పట్టణములో ఉండి మన నందరి ఆరోగ్యాన్ని కాపాడడానికి పనిచేస్తున్నారని అందరకూ తెలుసు. వారిపై అకారణముగా లాఠీ చార్జి చేయడం జరిగింది. పరిపాలనను స్తంభింప చేయడానికి కేరళ రాష్ట్రంలో వలె అశీసులముందకు పికిటింగ్ చేయడము, బస్సులను తగులబెట్టడము, వాహనములను తగులబెట్టడము, వంటి సిన మైన వస్తువులను సెప్ప చేపే లాఠీ చార్జి చేయవచ్చు. కాని ఏదీ లేకుండా హాయిలై వ, అమాయకులయిన కార్మికుల మీద లాఠీ చార్జి జరిపడం శాస్త్రమైనది కాదు.

శ్రీ ఎన్. పి. చంగల్రాయనాయుడు (వేపంజరి) : మన రాష్ట్రానికి సంబంధించిన విషయాలను గురించి నిచంగా మాట్లాడవచ్చునా?

Sri Pillalamarri Venkateswarlu: He must withdraw it. It is nonsense.

Mr. Speaker: Don't refer to Kerala.

శ్రీ పిల్లలమఱ్రి వెంకటేశ్వర్లు : No, Sir, I can refer to it. అనవ్యంగంగా మాట్లాడుతుంటే ఎట్లా?

మిస్టర్ స్పీకర్ : నీచంగా అని తమరు అంటే వారుకూడా నీచంగా అని నాడేరు. కాజాయల్ గా మాట్లాడే యీ మాటలకు పెద్ద అభ్యంతర పెట్ట నక్కర లేదు.

శ్రీ పిల్లలమఱ్రి వెంకటేశ్వర్లు : లేబర్ ఆఫీసర్ గారు చెబితేనే అప్పాయింటు మెంటు ఫిక్స్ చేసుకొని కమీషనర్ దగ్గరకు పోతే పోలీసులను పిలిపించి, లారీచార్జి చేయించడం. జరిగింది అత్యవసర పరిస్థితులలో స్కూల్స్ తగలపెట్టడం, బస్సులను తగులపెట్టడం, మంత్రులను పోనీయకుండా కార్లమీద చెట్టోలుపోసే తగులపెట్టడం, ఇటువంటి నీచమైన, అర్థంలేని కార్యక్రమాలు చేస్తున్నప్పుడు లారీచార్జీలు చేస్తే జస్టిఫికేషన్ వుంటే వుండవచ్చు కాని అటువంటిదేదీలేకుండా కాంతియుతంగా వెళ్ళి తమ యిబ్బందులు తీర్చుమని కోరిన కార్మికులవై లారీచార్జి చేయించడం సబబా? ప్రతిది శ్రీ సంజీవరెడ్డిగారు చేయించారని మేము అవము. కాని, యిటువంటి వాటికి జాద్యత శ్రీ సంజీవరెడ్డిగారి ప్రభుత్వానిదే. అందువల్ల ప్రభుత్వంవారి దృష్టికి యీ సంఘటనను తీసుకొని వస్తున్నాము. విరామ తీర్మానము ద్వారా కాకుండా మరొక విధముగావై నా దీనిని చర్చకు తీసుకొనివచ్చే అవకాశంలేదు. ఆ కార్మికులు కోర్టులకు పోయే అవకాశం కూడా లేదు. పేద ప్రజలకు కార్మికులకు సహకారము చేయుట తమ కర్తవ్యముగా కమ్యూనిష్టు పార్టీ భావించుచున్నది. అందుచేతనే మేము యీ తీర్మానము సభ యెదుటకు తీసుకొనివచ్చాము. శాంతిభద్రతల పేరుతో పేద ప్రజానీకాన్ని అణచివేయడమే కర్తవ్యముగా పెట్టుకొన్న యీ ప్రభుత్వాన్ని విమర్శించుటకే యీ సభవారి దృష్టికి యీ తీర్మానమును తెచ్చినాము. ముఖ్య పట్టణములోనే యీ విధంగా జరుగుతువుంటే యితర ప్రాంతములలోని పేద ప్రజలకు రక్షణ వున్నదా అన్న విషయము మనము చర్చించాలి. ఈవిధాన తీర్మానమునకు ప్రభుత్వమువారు అంగీకరించి వారి పూర్వప్రాయంట్లు కూడా చెప్పడం న్యాయము. దీనిని గురించి చర్చ చేయమని మేము సవాలు చేస్తున్నాము. రెండు

గంటలో, మూడు గంటలో దీనిని చర్చిద్దాము. అంతమాత్రంచేత యీ ప్రభుత్వాన్ని కూలదోయగలమని మేము భావించుటలేదు కాంతి భద్రతల పేరిట కార్మికులను అణచివేయుటకు ఏ విధంగా ప్రభుత్వము ప్రయత్నిస్తున్నదో యావత్తు ప్రజాసీ కానికి తెలుపవలసియున్నది. తమ యిబ్బందులను విన్నవించు కొనుటకు వెళ్ళిన కార్మికులను గొడ్లను కొట్టినట్టుగా బాదడం యీ ప్రభుత్వ విధానమయినట్లున్నది. కాబట్టి యీ విరామ తీర్మానమును ఎడ్మిట్ చేయమని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

శ్రీ జి. ఎల్లమందారెడ్డి : అధ్యక్షా, లేబరు ఆఫీసుగారి ఆమోదంతో కమీషనర్ గారిని కలుసుకొనుటకు వెళ్లడం జరిగింది. అంతకుముందు ప్రైవేట్ జరుగుతున్నది. దానిని గురించి రివ్రజంజుషన్ సమర్పించుటకు కార్మికులు కమీషనర్ గారిని కలుసుకో దలిచారు. ఇటువంటి సందర్భంలో పోలీసులు లాటిచార్జీ చేశారు. కాబట్టి యీ విరామ తీర్మానమును ఎడ్మిట్ చేయగోరుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : కార్మికులు తమ యిబ్బందులను కమీషనరుగారికి తెలుపుకొనుటకు వెళ్ళినారని అంటున్నారు. తరువాత లాటిచార్జీ జరిగినదన్నారు. అయితే దీనితోని సత్యమేమో తెలుసుకోవలసియున్నది. ముఖ్యమంత్రిగారు అన్ని విషయముల గురించి చెబుతారు.

శ్రీ కె. లక్ష్మన్ బాపూజీ (నినకొండూర్) : ఇప్పుడు కొన్ని అన్ పార్లమెంటరీ వర్క్సు ఉపయోగించబడ్డాయి. వాటిని ప్రొసీడింగ్స్ లో నుంచి ఎక్స్ పుజి చేస్తే బాగుంటుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ : అంత అవసరం లేదనుకుంటాను.

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి : అధ్యక్ష మహాశయా, సత్యాగ్రహములు జరుపుటను గురించి మాట్లాడుతూ ఆ మాటలు అన్నారు. అవి రికార్డులలో ఉండడమే మంచి దేమో. ముందుకు ఎప్పటికైనా ఉపయోగపడవచ్చు. ఈచర్చవల్ల రెండు మూడు పాయింట్స్ మనకు గయిడెన్స్ గా వుండడానికి పనికివస్తాయి. బస్సులు కాల్చడం, ఏజిటేంగ్ చేయడం అనేవి సీసమని పారన్నారు. ఇది ఒక మంచి పాయింట్. పోలీసులు లాటిచార్జీ చేయవచ్చు. కాల్చవచ్చు అన్నారు. ఏ పరిస్థితులలో ఆ విధముగా చేయవచ్చో తరువాత చూచుకొందాము. మనరాష్ట్రంలో అటువంటి సభ్యులు అదృష్టవశాత్తు జరుగవని అనుకుందాము. దీని విషయంలో మాత్రం 21 శేరి నుంచి కాల్పు strike పొందారనిచారు. 200 మంది కానిస్టంట్, 250 మంది కానిస్టంట్ కాల్పు ఎంతమంది తే చేమి strike పొందారనిచారు. Pro-cessions లో పాల్గొన్నారు. ఏదో చేస్తున్నారు. వారి demands ఏవో

కావాలని చేసుకొంటున్నారు. I am not going to the merits వారు చెప్పినట్లుగా, నేను కూడా merits లోకి పోవడం లేదు. 21st, 22nd, 23rd, 24th strike చేసి procession తో పోయి, 25th న ఆ 250 మంది procession తో ఆ మునిసిపల్ కమీషనరు దగ్గరకు, వారిని ఆఫీసులో చూడడానికి పోయినారు. ఎక్కడైనా ఆ కమీషనరుతోగాని, ఆ Mayor తోగాని మాట్లాడాలని 250 మంది procession తో పోయి మాట్లాడతారా? ఎవరో ఒక రిద్దరు ఆయన ఆఫీసులోకి పోయి represent చేసుకోవడం న్యాయం గాని ఒకే సారి 250 మంది పోయి మాట్లాడడానికి వీలవుతుందా? The whole crowd wanted to force themselves into the Commissioner's room. అప్పుడు పోలీసులు కలుగజేసుకొని మీరు ఇంత మంది పోవడానికి వీలులేదు, పోకూడదని వారిని prevent చేశారు. ఆ విధంగా వారిని పోనివ్వకుండా block చేసినదానికి లాఠీచార్జి చేశారని, ఏదేదో అంటున్నారు. ఇంకా వారు కేరళ విషయం ఎత్తారు. కాని నేను అది ఎత్తదలచుకోలేదు ఇంకా అక్కడ వాళ్లు cartoons కూడా వేస్తూ ఉంటారు పత్రికలలో ఒకడు ఏదో కర్ర వట్టుకొని ఉన్నట్లు, వాడు నేను కొట్టలేదండీ, అదిగో క్రింద తగులుతున్నారు అని చెప్పి వట్టుగా బొమ్మలు గీసి వేసుకొంటూ ఉంటారు. వాటితో మనకెందుకు బాధ, ఎవరు కర్ర వట్టుకొన్నారో, ఎవరు తగులుతున్నారో అవన్నీ మనం ఆలోచించ వలసిన అవసరంలేదు. అక్కడి విషయాలు శ్రీవేంకటేశ్వర్లుగారు తెచ్చివాసరే, నేను తేదలచుకోలేదు. కేరళ level లో ఏమి జరుగుతున్నాయో, ఢిల్లీ లెవల్ లో ఏమి జరుగుతున్నాయో, ఏవైనా జరగనివ్వండి. అదంతా మనకెందుకు? ఇక్కడ మన రాష్ట్రంలో మన ప్రజలు గురించి బాధపడదాం. చేయగలిగింది చేస్తాము. కనుక, ఆ విధంగా ఆ గుంపు అంతా లోపలికి తోసుకొని వస్తుంటే, వారిని prevent చేయడం తప్పా? అయితే పోలీసులు ఇంకెందుకు ఉండాలి? ఇప్పుడు ఎవరైనా వెయ్యి మంది అసెంబ్లీలోకి వచ్చి స్పీకరుగారికి memorandum present చేయాలంటారనుకోండి. అంతమర్దది వచ్చి స్పీకరుగారి గదిలోకి వచ్చి మాట్లాడే దానికి వీలుంటుందా? స్పీకరుగారి గది ఎంత ఉంది? ఎంత మంది పడతారు? Is it physically possible? ఆ గదిలో పడితే పది, పందొండు మంది పడతారేమో! వెయ్యి మంది వచ్చి మన స్పీకరుగారి గదిలో enter కావాలంటే, సాధ్యమా? మేము బలవంతంగా procession తో enter కావాలి అంటే దానిని పోలీసులు prevent చేయకపోతే, మరెందుకు ఈ పోలీసులు? They must prevent the group unauthorisedly entering into the Commissioner's room. అంతే పని చేశారండి వారు అక్కడ. ఆ విధంగా వారు ఆ గ్రూప్ అంతా లోపలికి enter కాకుండా

prevent చేశారు. అందుకు లాఠీచార్జి చేశారని, ఇంకేదో చేశారని, ఏదో అయి పోయిందని అనుకోవటం చాలా పొరబాటు. అలాంటి దేమిలేదు ఇప్పుడు strike తీసివేశారు. ఎవరి పనులలోకి వాళ్ళు పోయి అందరు ప్రశాంతంగా ఉన్నారు. అటువంటిప్పుడు మనం ఇంకను ఇక్కడ ఉపన్యాసాలు ఇవ్వడం ద్వారా మళ్ళీ ఆ strikeను రెచ్చగొట్టడం తప్పితే వాళ్ళకు సహాయంచేయడంగాని ఇంకొకటి గాని కాదు. ఏదో ఇంక strike కావాలి, లాఠీచార్జీలు కావాలి అనేకొరిక ఉంటే తప్ప, దీనిని గురించి చర్చించడం అనవసరం. ఇప్పుడు strike లేదు, ఏమీలేదు. వాళ్లు బాగా పనిచేస్తున్నారు. ఏమీ తగాదాలు లేవు. కాబట్టి వారిని మళ్ళీ రెచ్చగొట్ట వద్దని నేను ప్రార్థిస్తున్నాను.

శ్రీ సిల్లలమణ్ణి వెంకటేశ్వర్లు : ముఖ్యమంత్రిగారు merits లోనికి పోయి వారండి అనవసరంగా

మిస్టర్ స్పీకర్ : ఇప్పుడు వాళ్ళంతా strike మానివేసి ఎవరి పనులకు వాళ్లు పోయారు కదా. కనుక ఇప్పుడు ఉన్న పరిస్థితులలో, దీనిమీద చర్చ అవసరమా అనేదే ఆలోచించవలసి ఉన్నది.

శ్రీ సిల్లలమణ్ణి వెంకటేశ్వర్లు : ఇప్పుడు strike జరుగుతున్నట్లయితే, ఒక వేళ వాళ్ల ఉద్యోగాలు ఎక్కువ అవుతాయేమోననే అభిప్రాయం దాంట్లో ఉన్నదనుకోండి. కాని ఇప్పుడు వాళ్ళు సుఖంగా ఉన్నారు, strike మానేశారని. ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు, కనుక ఇప్పుడు ఉన్నటువంటి సమస్య ఏమిటంటే, ఆ రోజున లాఠీచార్జి జరిగిందని మేము చెప్పుతున్నాము. వారేమో దాన్ని question చేస్తున్నారు. It is a question of fact కనుక ఆవిషయం చర్చించవచ్చు వాళ్లకు ఉన్న material వాళ్లు చెప్తవచ్చు. మేము చెప్పినదంతా వాళ్లు చాలా advantageous గా తీసుకొంటున్నారు అని ఇప్పుడే వారు అన్నారు. కేరళలో జరిగే టటువంటివన్నీ మేము refer చేయనక్కర్లే లేదు అని వారు మాట్లాడారు. కాని ఇప్పుడున్న సమస్య, ఈ adjournment motion. ఇప్పుడు discuss చేసేటటువంటి issue అవునా కాదా అనేదే దీని మీద ముఖ్యమంత్రిగారు యేమిచెప్పుతారు?

మిస్టర్ స్పీకర్ : చెప్పారు కదా, లాఠీచార్జి లేదని. ఆయన ఎవరో ఇద్దరిని రమ్మంటే, ఇవేమంతా తోసుకొని పోయాడంటే, పోలీసులు prevent చేశారని అన్నారు.

శ్రీ సిల్లలమణ్ణి వెంకటేశ్వర్లు : అది question of fact ఎవరైనా, 250 మంది గానిమంది, 12,000 మంది గానివ్వండి. ముఖ్యమంత్రిగారి దగ్గరకు

పోయినట్లయితే, ఎవరో 2, 3 గుర్తు మాట్లాడతారు గాని, ఒకేసారి వాళ్లంతా పోయి మాట్లాడాలనుకొనే దద్దమ్మలు ఆంధ్ర దేశంలో లేరు అని చెప్పవచ్చు. అక్కడ జరిగింది కూడా వాళ్లంతాపోయినా, ఎవరో ముగ్గురు మాట్లాడాలనే అనుకొన్నారు. ఈ విధంగా వారి దగ్గరకు పోయి చెప్పకొమ్మని Labour officer వారికి చెప్పారు, వారు రమ్మని కోరారు. ఇవన్నీ జరిగిన తరువాత, అంతావచ్చే శారు. చెప్పకోడానికి 250 మంది పోయినప్పటికీ కూడ, అంతమంది గదిలోకి పోవాలని కానేకాదు. వాళ్ళకు వచ్చింటువంటి report కూడ వాళ్ళు చూడలేదేమో అనుకొంటాను. అందువల్ల, నేను చెప్పినది కూడ విని అసలు question of fact decide నేయవలసియున్నది ఎందువల్ల adjournment motion కావాటి అంటున్నాము? లాఠిఛార్జీ జరిగిందని మేము అంటున్నాము. జరగలేదని వారు అంటున్నారు. It is a question of fact again. లాఠిఛార్జీ అనవసరంగా జరిగినపుడు, ఈ adjournment motion. గురించి చర్చ చేయడమా, వద్దా అనేటటువంటిదే ఈ రోజున సభ ముందు ఉన్నటువంటి సమస్య. వారు చెప్పిందీ మీరు తీసుకోవచ్చు, మేము చెప్పిందికూడా మీరు తీసుకోవచ్చు, దాని merits మీరు judgment ఇవ్వవలసిన అవసరం లేదు. అసలు technical point. మనము House లో adjournment motion move చేయడానికి whether this is a proper and correct issue అనేదే. That has to be decided by you, Sir. It is not whether what I have said is correct or what the Chief Minister said is correct. What you have to decide is the technical question whether this is to be considered, whether there is any relevance in defering this, whether this is a proper matter for adjournment motion, అది మీరు decide చేయవలసి యున్నది. అందువల్ల మరీ ఆ నిషయాన్ని క్లుప్తముగా చెప్పుతున్నాను. అక్కడ అనవసరంగా repression ఉపయోగించడం జరిగింది. వాళ్ళకు ఇంకొక విధంగా చెప్పడానికి అవకాశం లేనప్పుడు వాళ్ళు చెప్పకోదలచినపుడు repression ఉపయోగించడం జరిగింది. అందువల్ల దీనిని House లో discuss నేయవలసిన అవసరమున్నదే విషయాన్ని మీ దృష్టికి తీసుకొని వస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : ఇప్పుడు question అల్లా ఏమిటంటే, కొంతమంది చెప్పకోడానికి పోయారు. పోతే వాళ్ళు చెప్పింది విని వాళ్ళకు న్యాయం చేయకపోగా, పోలీసువాళ్ళ చేత లాఠి ఛార్జీ చేయించారు. వారు చూస్తుంటే, అది చాలా తప్పు అని మీరు అన్నారు. నిజంగా, ఆ విధంగా జరిగిందే. అది

చాలా తప్పే, కాని అటువంటిదేమీ జరగలేదని వారు అంటున్నారు జనులంతా తోసుకొని పోతూంటే, పోలీసులను పిలిచారు పోలీసులు వాళ్లను అవతలికి నెట్టారు. అంతకంటే ఏమి చేయ లేదన్నారు. It is an usual course of administration. These are the facts. This is our report అని అంటున్నది. గవర్నమెంటు. కనుక ఇప్పుడు నేను ఏమీ చేయాలంటారు? Adjournment motion ఇస్తే మాత్రం ఏమి జరుగుతుంది? Have you any evidence to prove to the contrary? Here is the statement from the Minister in charge of law and order. He says there was no lathi charge. Since the people were forcing themselves into the room, he called the police. Police prevented them. Even supposing there is lathi charge, there is nothing wrong. ఆ మోస్తరు circumstances అని వారంటున్నారు లేదు. లేదు లాఠీచార్జి చేశారని మీరంటున్నారు, మీ (మంత్రిగారి) వద్ద ఆ reports అన్నీ ఉన్నాయా?

గౌ. మంత్రులు : ఉన్నాయండి

మిస్టర్ స్పీకర్ : మరి ఈ adjournment motion ఇచ్చిన వారి వద్ద ఏమైనా ఉన్నాయా దానిని prove చేయడానికి?

శ్రీ పిల్లలమఱ్ఱి వెంకటేశ్వర్లు : ఉన్నాయండి. పాకులను, పెద్దమమయ్యలను తీసుకొని వస్తాము.

మిస్టర్ స్పీకర్ : అది కాదు, documents ఏమైనా ఉన్నాయా?

శ్రీ పిల్లలమఱ్ఱి వెంకటేశ్వర్లు : అక్కడ వాళ్లు ఇచ్చిన రిపోర్టులు, ఇంకా ఆ ప్రజానీకం, ఆ workers అందరు ఉన్నారు సాక్ష్యం చెప్పడానికి.

మిస్టర్ స్పీకర్ : అందువల్ల, would it serve any useful purpose? తన్వాయంగా జబర్దస్తిగా వారు లాఠీచార్జి చేసి ఉంటే అది తప్పే. ఆ principle అందరూ ఒప్పుకొంటున్నారు. కాని వాళ్లు అంతలోపలికి push చేసుకొనిపోయి గడబడలేని, వని సాగనివ్వకపోతే, అప్పుడు వాళ్లను వెళ్లగొట్టడంలో తప్పులేదు. అది మీరు కూడా ఒప్పుకోవలసిందే. లేకపోతే administration cannot get on. కాబట్టి question of fact మీద వచ్చినప్పుడు, would it serve any useful purpose అనేదే ప్రశ్న. ఉదాత్త time అవుతుంది. Therefore I am disallowing the adjournment motion.

*Failure of the C. B. Mission Authorities to pay
arrears of salary to a Teacher*

మిస్టర్ స్పీకర్ . ఇంకొకటి ఉన్నది. జీతం యివ్వలేదని ఒక మిషన్ స్కూలు ఉద్యోగస్థుడు hunger-strike చేస్తుంటే పోలీసులు తీసుకువెళ్లి forcible feeding యిస్తున్నారు. Hunger-strikes, సత్్యాగ్రహాదు సంబంధించి నేను allow చేయనని యిదివరకే చెప్పాను గనుక దీనిని dismiss చేస్తున్నాను. We have nothing to do with the individual hunger-strikes.

శ్రీ పిల్లలమణ్ణి వెంకటేశ్వర్లు . Hunger-strike గురించి అడ్డర్న మెంటు మోషన్ అయితే dismiss చేయవచ్చును. కాని జీతం గురించిన issue ఉన్నది.

మిస్టర్ స్పీకర్ : అతను ప్రైవేటు మిషన్ ఉద్యోగస్థుడు. జీతము రావలసి యుంటే సివిల్ కోర్టుకు పోవాలి.

శ్రీ యన్ . సంజీవరెడ్డి : అవును. అతనికి జీతము రావలసియుంటే regular procedure ఉన్నది. అతను మిషన్ టీచరు.కోర్టులో దావాచేసి వడ్డీతో సహా రాబట్టుకొనవచ్చును. దానికి fast చేస్తే ఎట్లా?

మిస్టర్ స్పీకర్ . ఇందులో గవర్న మెంటు interfere కాకూడదు. జీతం బాకీ ఉంటే అతను సివిల్ కోర్టుకు పోవాలి. బాకీలేదని వారు అంటారు, ఉన్నదని ఈయన అంటాడు. దీనిలో గవర్న మెంటు కల్పించుకుంటే అడ్డర్న మెంటు మోషన్ అప్పుడు వస్తుంది. (నవ్వు)

శ్రీ పిల్లలమణ్ణి వెంకటేశ్వర్లు : అది ఎయిడెడ్ స్కూలు.

మిస్టర్ స్పీకర్ : అది గవర్న మెంటు నిచారించదు. It is a matter of individual right.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు (మైలవరం) : అధ్యక్షా, మిషన్ స్కూలును ప్రభుత్వం వారు తీసుకొని నిర్వహించుటకు నిశ్చయించారు. ఆ కార్యక్రమం ఉన్నది. Aided Schools లో పని చేసేవారికి శీతాలు యివ్వకపోతే ఎట్లా? అతని కుటుంబం వస్తుంటున్నారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ : ఎంతమంది కుటుంబాలు వస్తుండటం లేదు దేంకో? ఎవరేమి చేస్తారు? అది ఆసెంబ్లీలో రాధగీనది కాదు. అది Aided School అతనికి ఆ మేనేజ్ మెంటుకు ఉన్న relations ఏమిటో మధకు తెలియవు.

వారు జీతం బాకీలేదంటే, అది గవర్నమెంటు విచారిస్తే కూడ అడ్డర్నమెంట్ మోషన్ వచ్చే విషయం. అతని private cause కోసం వారిని కరిగించడానికి hunger strike చేస్తే అది అసెంబ్లీలో చర్చించుటకు వీలులేదు. అది ప్రభుత్వానికి సంబంధించినదయి యుండి, గవర్నమెంటు హృదయాన్ని కరిగించడానికి ఉద్దేశించి చేస్తే అర్థము ఉన్నది. అందువల్ల నేను allow చేయుట లేదు. It has nothing to do with the Legislative Assembly. I disallow the adjournment motion.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు: ఈ మిషనరీల వ్యవహారం ఎంతవరకు వెళ్తున్నదో వ్యభిచార దృష్టికి వస్తుందికదా?

మిస్టర్ స్పీకర్: ప్రపంచంలో అనేక విషయాలుంటాయి. హంగర్ స్ట్రైక్కు జరుగుతాయి. ఇంట్లో పోట్లాడి పెళ్ళాం మీద మొగుడు hunger strike చేస్తాడనుకోండి— (ఇకముందు పెళ్ళాలు హంగర్ స్ట్రైక్ చేయరు, మొగుళ్ళే చేయాలి) (నవ్వు) అటువంటివి తీసుకో కూడదు.

Rule 74 క్రింద floods విషయంలో discussion కొరకు నోటీసులు వచ్చాయి. I think I am going to allow a discussion. రంగారెడ్డిగారు వచ్చిన తరువాత చూద్దాము.

శ్రీ యశ. సంజీవరెడ్డి: అవును. శ్రీ రంగారెడ్డిగారు వచ్చిన తరువాత తీసుకొంచాము. I expect him to come back tomorrow. వారు facts & figures తో వస్తారు. అక్కడి relief విషయం తెలుస్తుంది. Then it will be useful for us to discuss, perhaps after 3rd or sometime hence. We have no objection.

మిస్టర్ స్పీకర్: అయితే నాలుగు రోజుల తరువాత తీసుకొందాము. మంజుర్న చేస్తుకొంటారు. రంగారెడ్డిగారు వచ్చిన తరువాత తీసుకొంచాము. We shall allow two hours discussion after some time, say, after three or four days.

PAPERS LAID ON THE TABLE OF THE HOUSE:

Andhra Pradesh (Abolition of Cash Grants) Rules, 1959.

Sri J. V. Narasing Rao (Deputising for Sri K. V. Ranga Reddy). Sir, I beg to lay on the Table under Section 5 (2) of the Andhra Pradesh (Abolition of Cash Grants) Act, 1959 a copy of the Andhra Pradesh (Abolition of Cash Grants) Rules, 1959.

lition of Cash Grants) Rules, 1959 published in the Extra-ordinary Gazette No. 6 dated 25th June, 1959.

Mr. Speaker : Papers laid on the Table.

Amendment to Rule 33 of the Andhra Pradesh General Sales Tax Rules, 1957.

The Finance Minister (Sri K. Brahmananda Reddy) : Sir, I beg to lay on the Table under sub-section (4) of Section 39 of the Andhra Pradesh General Sales Tax Act, 1957, a copy of the Amendment to Rule 33 of the Andhra Pradesh General Sales Tax Rules, 1957 published at page 385 of the Rules supplement to Part-1 of the Andhra Pradesh Gazette, dated 25th June, 1959.

Mr. Speaker : Papers laid on the Table.

MOTION ON ADDRESS BY THE GOVERNOR

Mr. Speaker : Now, we shall continue the discussion on the Motion on Address by the Governor. Dr. Chenna Reddy, Leader of the Socialist Democratic Party, will please speak.

డా. యమ్. చెన్నారెడ్డి (వికారాబాద్) : అధ్యక్షా! గవర్నరుగారి అద్రెసు సమగ్రంగా పరిశీలనా పూర్వకంగా చదివితే ఇది Administration Review గా, Report గా, లేక మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళిక Pre-view గా కనబడుతోందని చెప్పడానికి విచారిస్తున్నాను. మూడవ ప్రణాళిక ఏ విధంగా ఉంటుంది అని ఎన్నెన్నో ఊహాగానాలు జరిగాయి. ఈ మూడవ ప్రణాళికకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వివరాలు సేకరించి ఏ విధంగా రూపొందించడానికి ప్రయత్నాలు చేస్తున్నదనే ప్రశ్న యీ నాడు ఉద్భవించవలసి యుంటుంది. ఇంతకు పూర్వము కొన్ని సందర్భాలలో మూడవ ప్రణాళికను సిద్ధముచేసేటప్పుడు అసెంబ్లీ కమిటీలు గాని, ఇంకా యితర రాజకీయ పార్టీల అభిప్రాయాలుగాని శ్రమకొని తయారు చేసేందుకు ప్రయత్నం చేస్తామని అన్నారు. మదరాసు రాష్ట్రములో, మరి కొన్ని రాష్ట్రములలో ఆ విధముగా కమిటీలు ఏర్పాటు చేయడం జరిగినదని మనవి చేస్తున్నాను. ఆ విధముగా ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వము కూడ తగిన చర్యలు తీసుకొనవలసి యున్నది. అన్ని రూపొందించిన తరువాత, సిద్ధయాలు అయినవి కాబట్టి మనము ఏమీ చేయలేము. అభిప్రాయాలు తెలుసుకొన్నాము. అని చెప్పుట వలెన.

ధోరణి కాజాలదు. ఆ విధంగాచేస్తే అన్ని అభిప్రాయాలు ఇమడ్చడానికి వీలు లేకుండా పోతుంది. ఈ సంవత్సర ప్రణాళికలో ఏ విధంగా జరిగిందో వివరంగా గవర్నరుగారు తమ అద్రెసులో చర్చించారు. మొదటి మూడు సంవత్సరములలో రు. 24.3 కోట్లు, 31 కోట్లు, 35 కోట్లు-మొత్తం 90 కోట్లవరకు ఖర్చుపెట్టి యీ వార్షిక సంవత్సరములో రు. 42 కోట్లు ఖర్చుపెట్టాలని అంచనా వేశారు. అయితే కేంద్రప్రభుత్వమువారు, ప్లానింగ్ కమిషన్ వారు, రు. 42 కోట్లకు అంగీకరించుట లేదు. అయినా ప్రయత్నము చేస్తామని వారు సెలవిచ్చారు. ఇది ఖర్చు పెట్టితే మొత్తం రు. 132 కోట్లు ఖర్చు అయి చివరి సంవత్సరానికి రు. 48 కోట్లు ఉంటుంది. ఇదంతా ఖర్చు కావచ్చును. సందేహం లేదు కాని ఏ ధోరణిలో ఖర్చు అయినదో చూస్తే కొన్ని పెద్దపెద్ద ప్రాజెక్టులు అదనంగా ఖర్చు అయి, ఇతర డిపార్టుమెంట్లలో-జనసామాన్యానికి దైనందిన జీవితములో అవసరమైన అనేక ముఖ్య విషయాలకు ఎంతో ఖర్చు తగ్గిపోవుట మరచి పోజాలము పబ్లిక్ వర్క్ డిపార్టుమెంట్ లో, సోషల్ సర్వీసు డిపార్టుమెంట్ లో ఖర్చుతగ్గి నాగార్జునసాగరు మొదలైన పెద్దపెద్ద ప్రాజెక్టులలో 2 కోట్లకు బదులు 25 కోట్లు, పవర్ స్కీములలో 2 కోట్లకు బదులు మూడు నాలుగు కోట్లవరకు ఖర్చు పెరుగుట జరిగింది. డిపార్టుమెంట్ లో ఇండివిడ్యుయల్ స్కీమును గురించి చూస్తే యీ ఖర్చుపెట్టే పద్ధతి సరిగా లేదని, సమగ్రంగా లేదని స్పష్టంగా అర్థమవుతున్నది. ఈ విషయం ప్రభుత్వము వ్రత్యేకంగా గుర్తు పెట్టుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను. **Physical targets** ఆ విధముగా ఉంటే **estimates** ఏ విధముగా పెరుగుతున్నదీ కొన్ని అంకెలు వివరాలు చూస్తే స్పష్టంగా కనపడుతుంది. ఉదాహరణకు వెయ్యి **N.G.O's quarters** కొరకు **Capital Development** లో స్కీముకు జరిజనల్ గా రు. 58 లక్షలుంటే **revised estimates** లో 79 లక్షలు అయి తిరిగి 84.88 లక్షలు అయినది. అమకొన్నదానికంటే 50% అదనంగా పెరిగింది. దీనివల్ల **physical targets** ను తగ్గించడమా? లేక **Plan Ceilings** పెంచడమా? పెంచుటకు రాష్ట్రప్రభుత్వాలకు అధికారం లేదు. అది ప్లానింగు కమిషన్ వారు, కేంద్రప్రభుత్వము అంగీకరించదు అని మాటిమాటికి చెబుతూంటారు. ఇది పాలసీస్ కు సంబంధించిన విషయం. **Physical targets** తగ్గించడమువల్ల తప్పనిసరిగా ఏ విధమైన పరిణామం కలుగుతుందో దీనిని రాష్ట్రప్రభుత్వమువారు ప్లానింగ్ కమిషన్ వారి దృష్టికి తెచ్చి తగిన నిర్ణయాలు చేసేట్లు చూడాలని నేను రాష్ట్రప్రభుత్వమునకు సలహా చెబుతున్నాను. మొత్తం ప్లానుకు కావలసిన డబ్బును సేకరించటానికి రాష్ట్రప్రభుత్వం తెలంగాణా ప్రాంతంలో ఐదుసంవత్సరాలలో 1.8 కోట్ల రూపాయలు అదనంగా ట్యాక్స్ వేసి నమూలు చేస్తామని చెప్పటం జరిగింది. ఆ విధంగా ప్రభుత్వంవారు అంచనా వేసుకొన్నారు. కాని యీసాదు ప్రభుత్వంవారు అదనంగా వేసిన అనేకమైన ట్యాక్స్ లవల్ల ఎంత అదాయం పెరిగిందో, డిపార్టుమెంట్ లవల్ల, అధారిటేటివ్ గా మాకు దొరికిన ఫిగర్స్ మీకు

మనవిచేస్తున్నాను. నా దగ్గర ఇటమ్ వైజ్ డిటెయిల్స్ ఉన్నాయి, ఆ డిటెయిల్స్ చెప్పి నేను అదనంగా సమయం తీసుకోదలచలేదు. ఈనాడు ప్రభుత్వంవారు వేసిన అనేక రకములైన అదనపు టాక్సులవల్ల 0.03 కోట్ల రూపాయలు ఆదాయం పెరిగింది తెలింగాడాలో ఇంత ఎక్కువ టాక్సు వేశారు. ఆంధ్రలో ఎంత ఎక్కువ టాక్సు వేశారో, ఆ వివరాలు ప్రస్తుతం నాదగ్గరలేవు. అక్కడ కూడ విపరీతంగా టాక్సులు పెరిగాయి. రాష్ట్ర ప్రభుత్వము రెండవ వంచవర్ష ప్రణాళిక పూర్తి చేయ టానికి అదనంగా టాక్సులు వేసి 1.6 కోట్ల రూపాయలు ఆదాయాన్ని పెంచుకో వలసిఉండగా, యీనాడు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వేసిన అదనపు టాక్సులవల్ల 0.03 కోట్ల రూపాయలు ఆదాయం పెరిగింది. అంటే, 448 కోట్ల రూపాయల టాక్సులు అదనంగా పెరిగాయి అన్న సంగతి మనకు తెలుస్తుంది. ఈ సంవత్సరం, వచ్చే సంవత్సరం ఇంకా కొత్త టాక్సులు వేస్తే యీ సంఖ్య ఇంకా పెరుగుతుంది అని మీకు మనవి చేస్తున్నాను.

కమ్యూనిటీ డెవలప్ మెంట్ బ్లాక్సు గురించి గవర్నర్ గారు తమ ఎడ్రస్ లో చెప్పారు. "మొత్తం రాష్ట్రాన్ని డి-లిమిట్ చేసి 447 బ్లాక్సు ఏర్పాటు చేయ జోస్తాము; ఇప్పటికి 128 బ్లాక్సు పనిచేస్తున్నవి. రెండవ వంచవర్ష ప్రణాళిక పూర్తి అయ్యేనాటికిగాక, 1963 అక్టోబరునాటికి మిగతా బ్లాక్సును పూర్తి చేయాలని కేంద్ర ప్రభుత్వం వారు, ప్లానింగ్ కమిషనరీ వారు మార్చుకొన్నారు. దానితో నాకేమీ తగాదా లేదు. ఏమైనా ఇబ్బందులవల్ల ఆ విధంగా చేయవలసివచ్చినచేమో నని అనుకుంటున్నాను. అది నేను అంగీకరించటానికి సిద్ధంగా ఉన్నాను. మిగిలిన 319 బ్లాకులను అక్టోబరు 01కి తోచని పూర్తి చేస్తామని ప్రభుత్వంవారు అంటున్నారు. ఆరు మాసాల కొకసారి వాటి ఎలాట్ మెంట్ జరుగుతుందని చెబుతున్నారు. "ఆ ఎలాట్ మెంట్ కు మేము కొంత క్రయిటిరియా పెట్టాము; ప్రజల యొక్క ఉత్సాహం ఎట్లా ఉంది, ప్రజల సహకారం ఏవిధంగా ఉంటుంది, ప్రజలు ఏవిధంగా పనిచేయగలుగుతారు అనేవి ఆలోచించి, పేటినిలిట్టి మేము నిర్ణయం చేస్తాము" అని వారు చెప్పే మాటలు వినటానికి చాలా సొంపుగా ఉంటాయి. కాని, ఆచరణలో చూస్తే, అవి చాలా చిక్కులతో కూడుకొన్నటువంటివి. చిటి సారీ.—ప్రతి ఆరుమాసాలకు ఈ మంత్రిలచుట్టూ, ఈ అసెంబ్లీలచుట్టూ ఈ డిస్ట్రిక్టు డెవలప్ మెంట్ కమిటీస్ చుట్టూ రాజకీయ పార్టీలకు చెందిన అందరూ (కాంగ్రెసు పార్టీ వారుకూడ) ఏ విధంగా తిరగవలసివస్తుందో, అది మాత్రం చాలా బాధాకరంగా ఉంటుందని నేను స్పష్టంగా మనవి చేస్తున్నాను. అందువల్ల గవర్నర్ మెంటు ఇప్పుడే స్పష్టంగా తెల్పి, యీ ఆరు మాసాలలో ఎక్కడెక్కడ ఏ ఏ బ్లాకులు, ఏ ఏ డిస్ట్రిక్టులో ఇలాంటి చేస్తున్నారో బ్లాకులు ఇచ్చేటప్పుడు జిల్లా డెవలప్ మెంట్ కమిటీవారి సలహా తీసుకుంటామంటున్నారు. ఆ సలహా ఇప్పుడే తీసుకోని ప్రభుత్వము సమగ్రంగా ఒక నిర్ణయం తీసుకుంటే మంచిది. దీనివల్ల ప్రజలు ప్రతివారి

టూ వైరలిస్ తీసుకోవలసిన డౌర్బాగ్యం తప్పిపోతుంది. ప్రభుత్వానికికూడ ఇది మంచిగా ఉంటుందని నేను మనవి చేస్తున్నాను.

ఇదివరకు తెలంగాణా రీజివల్ కమిటీవారు ఒక సలహాకూడ ఇచ్చారు. మొత్తం ఆంధ్రప్రదేశ్ లో యీ విధంగా చేయటం చాలా ఉపయోగకరంగా ఉంటుందని నేను మనవి చేస్తున్నాను.

ఎడ్యుకేషన్ గురించి గవర్నర్ గారు చాలా గొప్ప విషయం చెప్పారు. యూనివర్సల్, అండ్ ఫ్రీ ప్రైవేటు రీ ఎడ్యుకేషన్. మేము మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో పూర్తి చేస్తామని, అందుకు 52 వేల మంది టీచర్లు కావాలని, 27 కోట్ల రూపాయల డబ్బు అవసరం ఉంటుందని వారు చెప్పారు. అయితే చివరకు వారు ఏమి అన్నారుంటే, **All this depends upon Government of India** అని అన్నారు. గవర్నర్ గారు యీ విధంగా చెప్పటం చూస్తూంటే చాలా ఆశ్చర్యంగా ఉన్నది. గవర్నర్ మెంట్ అఫ్ ఇండియా మీద డిపెండ్ అయి, మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో పూర్తి చేస్తామంటే — ఈసాడు గవర్నర్ గారి ఎడ్రెస్ లో యీ మాటలను ఎందుకు ఇరికించుకోవలసిన అవసరం వచ్చిందో నాకు బోధపడకుండా ఉన్నది. ఈ విషయంలో, ఎడ్యుకేషన్ డిపార్టుమెంటువారు, ఎడ్యుకేషన్ మంత్రిగారు ఒక నిర్ణయం చేసుకోవలసిన అవసరం ఉన్నదని మనవి చేస్తున్నాను.

తెలంగాణా ప్రాంతంలో మిడిల్ స్కూల్, హైస్కూల్ కొత్తగా పెట్టేటప్పుడు, ఆక్కడి ప్రజలు వెయ్యి రూపాయలు డిపాజిట్ ఇవ్వాలి. రెండువేల రూపాయలు ఎడ్యుకేషన్ ఇవ్వాలి, అని ఒక పరతు పెట్టారు. ఆ విధంగా పరతు పెట్టటంలో నాకేమీ అభ్యంతరం లేదు. ప్రభుత్వానికి తప్పనిసరి అయినపుడు, ఆ విధంగా పరతు పెట్టుకోవచ్చును. కానీ ఆ పరతులంగీకరించిన ప్రతి చోట గవర్నర్ మెంట్ ఖచ్చితంగా, తప్పనిసరిగా స్కూల్స్ పెట్టడంలేదు. ప్రజలు డబ్బు ఇచ్చిన తర్వాత, డిస్ట్రిబ్యుట్ ఎడ్యుకేషన్ అఫీసర్ రికమెండు చేసిన తర్వాత, డైరెక్టర్ అఫ్ పబ్లిక్ ఇన్స్ట్రక్షన్ రికమెండ్ చేసిన తర్వాత కూడ, స్కూల్స్ పెట్టనటువంటి కేసులు వందలకొలది ఉన్నవని చెప్పిన, అది అతిశయోక్తి కాదని మనవి చేస్తున్నాను. కనుక ప్రభుత్వంవారు యీ విషయంలో ఒక స్పష్టమైన పాలసీని నిర్ణయించుకోవాలి. ఈ పరతులు పూర్తి చేస్తే అన్ని చోట్లలో, అందరికీ స్కూల్స్ ఇస్తాము అని ఒక స్పష్టమైన నిర్ణయము చేసుకోవాలి, అయితే అందుకు అదనంగా ఏండ్ల కావలసిఉంటాయి. మేము రెండు సంవత్సరాలనుండి చూస్తున్నాము, ఎడ్యుకేషన్ డిపార్టుమెంట్ లో ఖర్చు పెట్టవలసిన డబ్బులో 80, 70 లక్షల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టబడకుండా మిగిలిపోతున్నట్లు మేము చూశాము. ఆ డబ్బుంతా

కూడ ఇందుకు డై వర్టు చేయాలి. అంతేకాకుండా అదనమైన పండ్స్ కూడ ఏర్పాటు చేసుకోవాలి. ప్రజలు ముందుకువచ్చి వెయ్యి, రెండువేల రూపాయలు ఇవ్వటానికి సంసిద్ధులైనప్పటికీ, వారు ఇంకా ఆఫీసులనుట్టు తిరిగి, వైరీచీస్, డిక్టామెక్టర్లు లేకుండా ఆఫీసర్స్ నుట్టు తిరుగుతూండేటటువంటి అవసరం లేకుండా చేయాలని నేను ప్రభుత్వంవారిని కోరుతున్నాను. ప్రభుత్వం ఒక స్పష్టమైన నిర్ణయంచేసి ఎక్కడెక్కడ యీ పరతులు పూర్తి చేయగలిగిన గ్రామాలు ఉన్నాయో, ఆ గ్రామాలలో వారు కోరిన క్లాసులను (ప్రభుత్వం ఏ క్లాసులకు ఏ పరతులు పెడతారో, ఆ పరతులను పూర్తి చేసిన యెడల) విచ్చితంగా పెట్టేందుకు ప్రయత్నించ వలసిందిగా కోరుతున్నాను. ప్రభుత్వంవారు ఒక నిర్ణయం చేయండి. దానిని తప్పకుండా ఒకే విధంగా అన్ని గ్రామాలలో పాటించండి. ఆ విధంగా చేయాలని నేను ప్రత్యేకంగా మనవి చేస్తున్నాను.

ఈ ఫుడ్ అండ్ ఎగ్జిక్యూర్ విషయంలో కూడ గవర్నర్ గారు చాలా విషయాలు చెప్పారు “మేము ఎంతో ముందుకు పోయి లక్షల టన్నుల ధాన్యాన్ని సేకరించి చౌక డిపోల ద్వారా ప్రజలకు అందించబోతున్నాము” అని చెప్పారు. అందుకు నేను సంతోషిస్తున్నాను. అయితే ఆ చౌక డిపోల ద్వారా ఆమ్మో ఆహార ధాన్యాల ధర ఎంత ఉంటుంది? ఏ ధర ప్రకారం ప్రభుత్వంవారు ధాన్యం తీసుకొంటారు? దానిని ఏ విధంగా స్టోర్ చేస్తారు? స్టోర్ చేసిన తర్వాత వేస్ట్ అయ్యేది ఏమిటి? అదిపోను ఎంత మిగులుతుంది? దానిని చౌక డిపోల ద్వారా ఎంత ధరకు అమ్ముతారు? ఈ విషయాలన్నీ చాలా జాగ్రత్తగా ప్రభుత్వంవారు ఆలోచించ వలసిన అవసరం ఉంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. ప్రభుత్వంవారు ధాన్యం స్టోర్ చేసిన తర్వాత, అనేక రకాలుగా అదనంగా ధరలు పెరిగే పరిస్థితి ఏర్పడినప్పుడు, ఆ పెరిగిపోయిన ధరలకే ఇవ్వటమా? లేక గవర్నమెంటువారు ప్రత్యేకంగా ఏవన్నా సబ్సిడీ ఇవ్వటానికి పూనుకొంటారా? లేక, ఈనాడు రైతులకు మూములుగా ఇచ్చే ధరకన్నా తక్కువ ధర ఇవ్వటానికి ప్రయత్నం చేస్తారా?—ఈ వివరాలన్నీ ఇంతవరకు జయ్ టుకు రాలేదు. ఆ వివరాలన్నీ ప్రభుత్వంవారు ఆలోచించారనే భావిస్తున్నాను. ఇందుకు కొంత డబ్బు సబ్సిడీగా ఇచ్చుటకు కేంద్ర ప్రభుత్వం కొంత డబ్బు కేటాయించిందనే సంగతి అందరికీ తెలుసు. అటువంటి మొత్తములో అధిక భాగము మన రాష్ట్రానికి వచ్చేటట్లుగా వత్తిడిచేసి, వ్యవహారం చేసుకోవాలి. ఎన్నోసార్లు మద్రాసువారు తమకు ఒకే జోన్ పెట్టాలని వత్తిడి చేసిన తర్వాత, యీ మధ్య మన ప్రభుత్వంవారు కూడ ఒకే జోన్ పెట్టాలని కోరటం జరిగింది. అయితే దానిని ఇంకా కేంద్ర ప్రభుత్వంవారు అంగీకరించటం జరగలేదు. నిజానికి ఇక్కడ ధరలు పెరగటానికి కారణం ఏమిటి? ఇక్కడ ధాన్యం కేరళ వారికి వంపటంవల్ల ఇక్కడ ధాన్యం ధరలు పెరిగిపోతున్నవో అనే సంగతి గురించి నేను ఎక్కువ ఆధార పూర్వకంగా చెప్పటానికి అవసరమైన

వివరాలు నా వద్ద లేవు. కనుక, వుడ్ మినిష్టర్స్ అందరూ కలిసి చర్చించుకొని, యీ జోనల్ సిస్టమ్ అనేది లేకుండా, కేంద్రంవారు సబ్సిడీ ఇచ్చేటట్లుగా చేసి ఫీమూవ్ మెంట్ అందరికీ అలా చేస్తే బాగుంటుందేమో అలోచించాలి. దీనివల్ల కొన్ని రాష్ట్రాలకు ఇబ్బందులు, కొన్ని రాష్ట్రాలకు సౌకర్యాలు కలుగుతూఉంటే, కేంద్ర ప్రభుత్వంవారు ఇబ్బందులు కలుగుతున్న రాష్ట్రాలకు సబ్సిడీ మొత్తం అదనంగా ఇచ్చి సహాయంచేస్తే బాగుంటుంది. వ్యవసాయశాఖా మంత్రిల కాన్ఫరెన్సులో మంత్రిలంతా కేంద్ర ప్రభుత్వముపై పత్తిడి చేసి, యీ విధమైన వద్ద తిని అవలంబించేటట్లు చేస్తే బాగుంటుందేమో. చౌకడిపోల ద్వారా ధాన్యాన్ని తక్కువ ధరలకు వర్ణించేయకపోతే, చాటివల్ల ప్రయోజనం ఉండదు. ఇప్పుడు 50, 60 చౌకడిపోలు ఓపెన్ చేసినంత మాత్రాన సరిపోదు. ఈ సికింద్రాబాదు, హైదరాబాదు పట్టణాలలో, యీ లిక్ మన్స్ లో ఇంకా అదనంగా చౌకడిపోలు పెట్టవలసిన అవసరం ఉన్నదని మనవి చేస్తున్నాను.

వ్యవసాయ ఉత్పత్తికి సంబంధించి గవర్నర్ గారి ప్రసంగంతో చర్చించబడింది. "మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో మన ప్రొడక్షన్స్ ఎంతో పెంచుకొంటాము. అనుకోన్న లక్ష్యాన్ని పూర్తి చేసుకోగలుగుతాము. దానికి మేము తగిన సన్నాహాలు చేస్తున్నాము" అని అన్నారు. వ్యవసాయ ఉత్పత్తికి ప్రభుత్వం ఎన్నో పన్నాహాలు చేయటానికి చాలా అవకాశాలు ఉన్నాయి. కాని, హాసం, ప్రభుత్వములో వ్యవసాయ మంత్రిగా ఉన్నవారు చాలా కడుపులో ఉండే మంటతో, అదుర్దాతో అనేకసార్లు ఉపన్యాసాలు చేస్తూఉంటారు! వారసుకొన్నవన్నీ ఫలిస్తాయో అనే అనుమానం, మాతోపాటు వారికి కూడ కలుగుతూనే ఉంటుందని నేను భావిస్తున్నాను. వ్యవసాయ ఉత్పత్తి అదనం చేయటానికి బాగా మెన్యూర్స్ కావాలి. అందుకు మనం కేంద్ర ప్రభుత్వంవారి ఒక్క సింగిల్ ఫర్మిలైజర్ ఫ్యాక్టరీ మీద ఆధారపడితే లాభం లేదు. మనకు ఇంకా సాలుగు-సింగిల్ ఫర్మిలైజర్ ఫ్యాక్టరీ లాంటివి ఉండటం చాలా అవసరము. మనకు వైట్ ఫీల్డ్ మెన్యూర్స్ కావాలి. "మనమే ఒక ఫ్యాక్టరీని నిర్మించుకోవాలని అనుకుంటున్నాము; కాని ఫారెన్ ఎక్స్ పోర్ట్ ఇబ్బందులవల్ల మనం యంత్రాలను ఇంపోర్టు చేసుకోలే అవకాశం లేకుండా బాధపడుతున్నాము; ఎప్పుడో ఫ్యాక్టరీని నిర్మిస్తాము" అని ప్రభుత్వంవారు అంటున్నారు. ఇంకో ఫర్మిలైజర్ ఫ్యాక్టరీపై అదనంగా కేంద్ర ప్రభుత్వమువారు ఎందుకు కట్టబాడదు? కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ప్లానింగు కమిషన్ కు డబ్బుఉండే ఫారెన్ ఎక్స్ పోర్ట్ మీద కంట్రోల్ ఉండి, కత్తె సామర్థ్యాలు ఉండినప్పటికీ ఎందుకు అదనంగా మరియొక ఫర్మిలైజర్ ఫ్యాక్టరీని కట్టటానికి ప్రయత్నించక? నాకు అర్థంకాదు. నాకు తెలిసినంత వరకు ఏ ఫర్మిలైజర్ ఫ్యాక్టరీ-కోత్తడి-తయారు కాలదు. ఏ ఫ్యాక్టరీ ఇంతవరకు ప్రొడక్షన్ మొదలు పెట్టలేదు. ఒక్క హింద్ ఆన్ అమోనియూమ్ సల్ఫేట్ కూడ అదనంగా చేయలేదు. కేంద్ర ప్రభుత్వమువారు మన

రాష్ట్రానికి ఎంత ఎరువు ఇచ్చారనే దానిని గురించి నా దగ్గర కొన్ని అంకెలు ఉన్నాయి. 1956-57 లో యీ రాష్ట్ర ప్రభుత్వంవారు ఒక లక్ష, పదివేలు టన్నులు కోరితే, కేంద్ర ప్రభుత్వమువారు 70 వేల టన్నులు మాత్రమే ఇస్తామన్నారు. కాని చివరకు సప్లయ చేసింది 82 వేల టన్నులు మాత్రమే. 1958-59 వ సంవత్సరంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 1 లక్ష 40 వేల టన్నులు కోరితే, 89 వేల టన్నులు మాత్రమే రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం అలాట్ చేసింది. రైతులు ఎక్కువ ఎరువులు వాడి ఉత్పత్తిని పెంచవలసిందిగా ప్రచారంచేసి, ఉపవ్యాసాలు చేసి, బ్రహ్మాండంగా మాట్లాడి యీ కేంద్ర ప్రభుత్వం చేసింది ఏమిటంటే,— రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఒక లక్ష 40 వేల టన్నులు అడిగితే 89 వేల టన్నులు మాత్రమే ఇచ్చింది. అంటే, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అడిగిన దానికి పగం మాత్రమే కేంద్ర ప్రభుత్వము ఇవ్వగలిగింది.

రైతులు ఆమ్మోనియం సల్ఫేటును black market లో తెండినట్లు భరపెట్టికొనడం జరుగుతోందోలేదో అగ్రికల్చరల్ మినిష్టరుగారికి స్వయంగా అనుభవం ఉన్నదా లేదా అని మీ ద్వారా వారిని అడుగుతున్నాను. ఆయన మాకు స్టాకు యివ్వడం లేదు అంటారు. Stock యివ్వడం లేదన్నప్పుడు Service Co-operative Societies పెడుతూ బ్రహ్మాస్త్రమే మేము ఉపయోగిస్తున్నామని చెప్పే బ్రహ్మాండమైన ఉపవ్యాసాలు రాజకీయ విషయాల కొరకు ఉపయోగపడితే ఉపయోగ పడత జేమో గానీ, ఎరువులు లేకుండా Co-operative Societies చేసేదిజేమిటో, సాధించేది ఏమిటోనాకు తెలియకుండా ఉన్నది అన్నింటికంటే ముఖ్యమైన విషయం మనకు ఎరువులు లేవు. లైట్ నుంచి import చేసుకునే శక్తి కూడా లేకుండా పోతున్నది. Foreign exchange యిబ్బందులు కలుగుతూ ఉన్నాయి. గతసారి మన budget లో 20 లక్షలు ఖర్చుపెట్టి ఈ రాష్ట్రంలో ఒక పెద్ద fertilizer factory ని పెడదామని అన్నారు. డబ్బు కావాలనినంత ఉండే Planning Commission వారు చేయలేని పనిని 20 లక్షలతో దానిని సాధిస్తామని బ్రహ్మావంశరెడ్డిగారు పవిత్రమైన అంతరాత్మతో, అవేదనతో చెబుతూఉన్నానమ్మడానికి వీలులేకుండా పోతున్నది. వచ్చే budget సాటికైనా పీరు దీనికి స్వరూపం యివ్వగలిగితే వారంకరికన్నా ఎక్కువ మేమే పంతో సంతోషించడానికి తయారుగా ఉన్నాం. మేము మంచి కోరుతూ ఉంటే మీరంతా యిట్లా అంటారేమిటి? అని అనవచ్చు. ఇది దురుద్దేశ్యంతో చెప్పేమాట కాదు. సాధ్యం కాని పని అది శక్తిగల కేంద్ర ప్రభుత్వం చేయలేని పనిని 20 లక్షలు పెట్టి ఇదిగో పట్టుంది. చుంకలు కోట్లుకొంది, సంతోషపడండి అంటే నమ్మడానికి వీలులేకుండా ఉన్నదని మనవి చేస్తున్నాను.

నేనాకూర్ స్వయంసాయం మంచిదా, అభివృద్ధికరమైనదా, లాభపడుతుండా, లాభపడదా అనేది వివాదంతో కూడిన విషయం. నాగపూర్ లో కాంగ్రెసువారు

తీర్మానంచేసి వివాదం కొరకే దీనిని పుట్టించారేమోనని అనుకునే వాళ్ళలో నేను ఒకణ్ణి. దానికి యింకా ఒక స్వరూపం యివ్వలేదు. కాని rules చేయడానికి ఒక కమిటీని ఏర్పాటు చేశారు. అయితే Rules ఎప్పుడు చేస్తారనే విషయంలోకి నేను పోదలనుకో లేదు. ఆంధ్రలో 15, తెలంగాణాలో 30 సహకార వ్యవసాయ షేక్స్ కౌలు పెట్టి ప్రయత్నం చేస్తాము అన్నారు. ఆ సంగతి అటు ఉంచి ఈ సహకార శ్యాంకుల విషయంలో ప్రభుత్వం interfere అవుతున్నదా లేదా అనే విషయం వచ్చినప్పుడు “ఎక్కడ? మాకు చెప్పండి. మేము nomination చేయించము” అని ముఖ్య మంత్రిగారు మాకు ఎన్నిసార్లు హామీ ఇచ్చారో మేము మరువ లేకుండా ఉన్నాము. కొద్ది రోజుల క్రితమే గుంటూరులో stores కు ఎన్నికలు జరపాలనుకునే సమయంలో ఎన్నికలు జరపకుండా nomination చేసి అసెంబ్లీలో ఉండే ఒక సభ్యుణ్ణి దానికి అధ్యక్షులుగా నియమించిన సంగతి అధ్యక్షా, మీరు కూడ యిదివరకు పత్రికలద్వారా వినే ఉంటారు. అదే విధంగా శ్రీకాకుళంలో శ్యాంకును సీసీడ్ చేశారు. చిత్తూరులో కూడ అదే విధంగా సీసీడ్ చేయబడింది. నిన్నగాక మొన్న వరంగల్ లో యింకా సీసీడ్ చేస్తే లాభం లేదు, వీళ్ళు ఎదో అంటారు అని ఎన్నికలు అక్రమాలు అని అక్కడ మరొక రకంగా చేయడం జరుగుతూ ఉన్నది. ఇది High Court లో ఉన్నది కాబట్టి వివరాలలోకి పోవడం ధర్మం కాదు. మాట వరసకు మాత్రం చెప్పాను. మా ముఖ్య మంత్రిగారు specific cases కావాలి అంటారు. Specific cases వారు ప్యాసుకొని కోవవడి వదో జనాబు చెప్పితే సరిపోదు. తరువాత నయినా వారు తమ policy నే మార్చుకోడానికి సంసిద్ధులై ఉంటే వాగుంటుందని నేను మీ ద్వారా వారికి సలహా చెబుతున్నాను.

Non-Gazetted Officers ల గురించి ఒకటి. రెండు మాటలు మనవి చేయవలసి ఉన్నది. Non-Gazetted Officer ల గురించిన వ్యవహారాలు ఎంత వివరంగా చర్చించబడ్డాయో, అవన్ని మీకు కూడ తెలుసు. నేను తిరిగి ఆ చర్చలోకి పోదలనుకో లేదు. ఆ కమిటీ సమగ్రమైనది కాదని అనుకునే వాళ్ళల్లో నేను ఒకడిని. Experts కావాలని నేను అనేక సార్లు వాదించాను Cabinet Committee యో, Cabinet Sub-Committee యో చేయడం కాదు. దురదృష్టవశాత్తు గవర్నరుగారి address లో కూడ జరిగిపోయిన పాతకధనే ప్రస్తావించారు. కాని మాకు మాత్రం అది మంచి taste గా కనబడడం లేదు. బ్రహ్మానందరెడ్డి గారికి, పుచ్చలపల్లి సుందరయ్య గారికి ఈ విధంగా ప్రత్యేకంగా పేర్లుపెట్టి ఎందుకు అభినందనలు చెప్పవలసివచ్చిందో అందరికీ తెలుసు. సుందరయ్య గారి argument ను ఈ విధంగా అర్థం చేసుకోవడం పరైన పద్ధతి కాదని అనేక సార్లు మనం చర్చించుకున్నాం. దురదృష్టవశాత్తు ఈ నాడు అసెంబ్లీలో సభ్యులుగా లేవటంతో ఒక్క వెల్లూరి జవహరాజు గారికి మాత్రం ఎందుకు అభినందనలు

చేప్పలేదోనాకు అర్థంకాకుండా ఉన్నది. ఆ కమిటీలో ఉన్న ముగ్గురిలో వారు కూడ ఉన్నారు. వారికి కూడ అభినందనలు పడేవిపోతే బాగుండేదేమో. నిజానికి యిదంతా పుచ్చలపల్లి సుందరయ్యగారి కథను బహిరంగంగా చెప్పడం తప్ప మరేమీ కాదు. దానిపైన అనేక చర్చలు జరిగినాయి. ఆ వివరాలలోకి నేను పోదలంచుకో లేదు. **Anomalies** లేవు అన్నారు. మళ్ళీ **anomalies** ను పరిశీలించడానికి **Cabinet Sub-committee** ని వేశాము అన్నారు ఆ కమిటీ ఏమిచేసినదో యింకా బహిరంగం కాలేదు. కాని వారు ఒక నిర్ణయానికి వచ్చారు **Loyalist** లను బలపరచేందుకుగాను ఒక **increment** ను అధికంగా యిస్తామన్నారు. ఒకనాడు **strike** చేస్తే, ఆ **strike** కూడ సంఘకాలుపెట్టి **application** లు యిచ్చి **non-gazetted officers** ను **office** లలోకి పోకుండా ఉండే ఉద్యమాన్ని చెడగొట్టడానికి గాను ఆ నాడు ఆంగ్లేయులు అవలంబించిన పద్ధతిని **loyalist** లకు **increment** ను అధికంగా బహుమానంగా యిస్తామని చెప్పే **tendency** ని **reactionary tendency** గా భావించి తీవ్రంగా ఖండించడానికి మీ అనుమతి కోరుతున్నాను. వివరాలు కొన్ని సేకరించడానికి ప్రయత్నం చేశాను. ఒక్కొక్క **increment** ఎక్కువ చేస్తే దానివల్ల ప్రభుత్వానికి ఎంత ఖర్చు అయ్యేది ఆ లెక్కలు యింకా పూర్తి కాలేదు. కావాలంటే ముఖ్య మంత్రి తమ ఆర్థిక **department** ను **consult** చేయవచ్చు. నూటికి తొంభై ఏడుగురు ఉన్న **Telangana Non-Gazetted Officers Association** ఒకటి ఉన్నది. వారు కూడ ఈ నాడు పప్పులో కాలుచేస్తూ వ్యవహారాలు చేస్తున్నందుకు విచారపడుతున్నాను. ఈ ఒక్క గ్రేడు **increment** వల్ల ఒక సంవత్సరానికి ముమారు 75 లక్షల రూపాయలు **Government** కు ఖర్చు అవుతున్నట్లు కనబడుతున్నది. ఇది ఎందుకు యిస్తున్నారు? **Public exchequer** నుంచి ఈ విధంగా డబ్బు ఖర్చుపెట్టడం ధర్మమా అని అసెంబ్లీలో సవాల్ చేస్తున్నాను. ఈ విధంగా **Public exchequer** నుంచి 75 లక్షల రూపాయలు **officer** లకు యిస్తామంటే, వారు మాకు యివ్వవద్దని **resoluition** చేశారు. అట్లా అంటారా? ఖబర్ దార్ అని వారిని తెలిపించారు. దానిని **Prime Minister's fund** కు యిస్తామని చెప్పారు. దానికి **A. G.** వారు ఆక్షేపణలు, అభ్యంతరాలు తెలిపారు. నాకు తెలిసినంతవరకు అది యింకా ఏటూ కేలలేదు. **Loyalist** లకు ఈ విధంగా **reward** లు పద్ధతిని చూసుకోవాలి. దానిని పరిదిద్దుకోవాలని నేను మనవి చేస్తున్నాను. **Pay Committee** వారి **recommendations** వల్ల మొత్తం 4½ కోట్ల రూపాయలు అదనంగా ఖర్చు అవుతాయని అన్నారు. **Different Non-Gazetted Officers Associations** ఉన్నాయి. వాళ్ళందరూ వివరాలు సమీక్షించారు. ఇంకా వివరాలు తెలివకపోవచ్చు. సుందరయ్యగారు కమిటీలో ఉండినా అన్ని వివరాలు తెలు

నుకో లేనటువంటి పరిస్థితి ఉంటుంది. నాకు కూడ తెలుసు అనేక ప్రభుత్వ కమిటీలలో పనిచేస్తూ ఉంటే యిటువంటి యిబ్బందులు కలుగుతూ ఉంటాయి. 2½ కోట్లు మాత్రమే ఖర్చు అవుతుందని మేము అనుకుంటున్నాం. 4½ కోట్లు ఖర్చు పెట్టడానికి ప్రభుత్వం పూనుకుంటుంటే ఆ వాడు కల్లూరు మజ్దూరావుగారో మరెవరో అయ్యయ్యో, రైతుల దగ్గర డబ్బు తీసుకొచ్చి వీరికి యివ్వవలసిన అవసరం లేదు అని చెప్పారు. ఈ 4½ కోట్ల రూపాయలతోను అందరికీ న్యాయం కలుగ జేయడానికి అవకాశాలు ఉన్నాయని మాత్రం మనవి చేస్తున్నాను. ఉదాహరణకు తెలంగాణా teachers association ఉన్నది. ఆ association లో మొత్తం తెలంగాణాలోని 13 వేల మంది teachers ఉన్నారు. ఆ 23 వేల మంది teachers లో మమారు 4 వేల మంది teachers కు మాత్రమే దీని వల్ల లాభం కలుగుతుంది. ఈ 4 వేల మంది టీచర్లకు కలిసి యిందులో 4, 5 లక్షల మాత్రమే దొరుకుతుంది. Pay Committee వారు అధికం చేసినందువల్ల అదనంగా పెరుగుతుం దనుకున్నప్పుడు కూడ 23 వేల మంది teachers కు 40 లక్షల రూపాయలు అదనంగా రావలసి ఉన్నది. Teacher demand లో వారు కోరిన దానినిబట్టి ఎంత అదనంగా యివ్వవలసి ఉన్నదో లెక్కలనుబట్టి మానే 15 లక్షలు అవుతుంది. కాని 5 లక్షలే యిచ్చారు. ఇంకొక 10 లక్షలు యిస్తే ఈ సమస్య మొత్తం పరిష్కారం కావడానికి వీలు ఉన్నది.

వీరు యిచ్చిన grade ల పద్ధతి కూడ చాల విచిత్రంగా ఉన్నది. చిన్న ఉద్యోగులకు immediate increment యిచ్చారు. Immediate increment యివ్వడంవల్ల చిన్న చిన్న ప్యూన్లకు 2 రూపాయలు, non-gazetted కానిక్లారు gazetted కానిక్లార్ అయిపోయి 50, 70 రూపాయలు immediate increment దొరుకుతుంది, చిన్న వారికి రెండు రూపాయలు, పెద్దవారికి 70 రూపాయలవరకు దొరికే Socialistic pattern ను ఈ Pay Committee వారు ఆలోచించారు అందుకునే experts ఉండాలని నేను కోరుతున్నాను. Experts ఉండి రేకాల పరిస్థితులను దృష్టిలో పెట్టుకొని విషయాలను సేకరించి ఒక సమగ్రమైన report యిస్తే కొంచెం కష్టమైనా వాదించి non-gazetted officers ను ఒప్పకోమని చెప్పడానికి మేము సిద్ధంగా ఉంటాము. కాని అట్లా లేనప్పుడు మేము చెబుతూ ఉంటే వాళ్ళు చెప్పగొట్టినవాళ్ళ సుప్రకాము. ప్రభుత్వ fund మా చేతిలో ఉన్నది కాదు అది loyalist లకు 72 లక్షల రూపాయలు యిస్తున్నారు ఇది wrong use. Patronage కొరకు ఉపయోగించే డబ్బు అని నేను మనవి చేస్తున్నాను. ఆ ఆరోపణ ప్రభుత్వంపై ఉంటుంది ముగిసే కాదు. చిన్న చిన్న non-gazetted Officers ల వ్యవహారాలను ఏ కోర్టులో చేయవ్వారో దీనిపట్టి తెలుసుకోవచ్చును. ఇటువంటి విషయాలు అచేకం ఉన్నాయి. House rent allowance

తగ్గించారు. House rent allowance తగ్గించడంవల్ల Government కు అయ్యే ఖర్చులో 14 కోట్ల రూపాయల ఖర్చు తగ్గుతుంది. లక్షకు మించిన జనాభా కలిగిన పట్టణాలలో ఉండేవారికి 2 రూ॥ల నుండి 8 రూపాయల వరకు, 4 రూపాయల నుండి 10 రూపాయల వరకు పెంచారు ఈ compensatory allowance ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని 6 పట్టణాలలో మాత్రమే యివ్వడానికి సాధ్యం అవుతుంది. దానివల్ల లాభంలేదు. ఒక ప్రొక్క 14 crores saving చేస్తూ, యింకో ప్రొక్క 4½ కోట్ల వరకు ఖర్చు పెరుగుతుందని చెబుతున్నారు. ఇప్పటికైన నేను ప్రభుత్వం వారికి సవినయంగా మనవిచేసే సలహా ఒక్కటే. ప్రభుత్వం 4½ కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టడానికి తయారుగా ఉన్నప్పుడు అది న్యాయంగా అందరికీ దొరికేటట్లు, బీదలకు అదనంగా దొరికేటట్లు చేయాలి. Central Pay Committee వారు కూడ యిదే సూత్రాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకుని చేస్తున్నట్లుగా ఫత్తికలలో వచ్చే వార్తలను బట్టి తెలుస్తున్నది. వాళ్ళు చిన్న ఉద్యోగులకు అదనంగా జీతాలు దొరికి, పెద్దవాళ్ళకు తక్కువ జాబాలు కలిగేటట్లు చేయాలని, వీలై సంతవరకు సమగ్రింగా అందరికీ న్యాయం కలుగేటట్లు చేస్తున్నారు. కాబట్టి ఇక్కడి Pay Committee వారి దృష్టిలో కూడ ఈ ధోరణి ఉండాలని నేను కోరుతున్నాను. ఇంకా అనేక కేటగిరీలు వున్నాయి ఉదాహరణకు ఒక చిన్న కేటగిరీ గురించి మనవిచేస్తాను. పూర్వం మైదరాబాదు ప్రభుత్వములో first grade stenographers గా వున్న వది, పన్నెండుమందిని సూపరింటెండెంట్స్ తో equate చేయడం కొరకు యీ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఒప్పుకున్నది, వారి మెమోరాండము ప్రకారం వారిని ఆ విధంగా చేస్తేనే 200-400 grade వారికి ఉంటుంది. ఇంకొక 10, 12 మంది అలాంటివారు వున్నారు. ప్రభుత్వం వారికి న్యాయం జరిగేట్లు ఆలోచించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

అద్యతా, నాకు యింకొక 10 నిమిషాలవరకు అవకాశమిస్తే చెండు, మూడు ముఖ్య విషయాలు మనవిచేస్తాను. Governors Institution అవసరమా, అనవసరమా, అనే విషయం మన రాష్ట్రమునకుగాని, మన రాష్ట్ర కానన సభకుగాని సలబంధించింది కాదు. వారు చెబుతున్నారు, మనం వింటున్నాం. అయితే రాష్ట్రంలో గవర్నరుకు కొన్ని ముఖ్యమైన బాధ్యతలు ఉన్నాయి. వేనక ఒకసారి నేను ఆ మాట చెప్పాను. రాష్ట్ర గవర్నరు ఛాన్సిలర్ గా Independent గా వ్యవహరిస్తాడా? లేక రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కలుగజేసుకుంటుందా? ఆయన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం యొక్క సలహాపై చేస్తాడా? నేను యీ సంగతిని యూనివర్సిటీ బిల్లుపై చర్చ సందర్భంలో ప్రశ్నించానుగా అడిగాను. నా అనుమానం ఏమంటే— ఛాన్సిలర్ గా, independent గా, అధికారం కలిగిన వ్యక్తిగా చేయకుండా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం యొక్క advice కొరకు ఆధారపడే వ్యక్తిగా యూనివర్సిటీ బిల్లుపై వ్యవహరిస్తానని, అది ధర్మం కాదని మనవిచేస్తున్నాను.

లేకపోతే ముఖ్యమంత్రిగారిని ఛాన్సిలర్ గా పెడితే వారిని ఎక్కడయినానరే. ఏ విషయమైనా అడగవచ్చును కాని "అడగవద్దు. చెప్పేదంతా మేముచెబుతాం" అనే పరిస్థితి యూనివర్సిటీకి నష్టమని నేను అనాడు మనవి జేశాను. ఈనాడు ఆ విధంగా జరగడం లేదు అంటారా! University Act లో amendment ఏమిజరిగినది? పర్యవసానమేమిటి? అనాడు ఉస్మానియా యూనివర్సిటీ వైస్-ఛాన్సిలర్ నియామకం గురించి అందోళన వచ్చినపుడు యూనివర్సిటీ ఆఫ్ఫసు amend చేస్తామని యిక్కడ ఉండే పెద్దమనుషులు ఏవైతే హామీలు యిచ్చారో— వీటి పర్యవసానమేమైంది! ఒక సంవత్సరంకాదు, ఆరునెలలుకాదు, అయిదు సంవత్సరాల కొరకు నియమించే వర్గతి వచ్చింది. Syndicate నుండి యిద్దరిని nominate చేసి— Governor గారు, వైస్-ఛాన్సిలర్ గా nominate చేసి వారిని కూడా పెట్టారు. అంతేగాకుండా గవర్నరుగారు nominate చేసిన శ్రీ బ్రాహ్మీ మీర్జాగారు— వారెవరోగారు— తొందరగా agitation లోకి పోయే వ్యక్తి కూడా కాదాయన. చాలా జాధ్యతగల వ్యక్తి. ఇతరరాష్ట్రాలలోను, హర్లమెంటులోను సభ్యుడుగా ఉన్నారు. కాంగ్రెసులో వనిచేసిన ఒక గొప్ప వ్యక్తి. Public Service Commission లోకి సంవత్సరాలుగా సభ్యుడుగా ఉండిన అతను— అయిన కమిటీ సభ్యుడుగా పెడితే...

Mr. Speaker: I think it is better to leave it out. ఎందుకంటే మళ్ళీ controversy రావడం మంచిదికాదు. It will affect other things. We are going on nicely with so many things. Don't put other things.

డాక్టర్ ఎం. చెన్నారెడ్డి: ఆ విషయం పత్రికలలో వచ్చింది. అధ్యక్షులవారు ఆ విషయాన్ని త్వరగా గుర్తు పట్టారు గనుక నేను దానిని గురించి వివరంగా చెప్పవలసిన అవసరం లేదు. వారు నెలవిచ్చిన ప్రకారం దానిని యింతటితో వదలి వేస్తున్నాను.

Vice-Chancellor నియామకంలో జరిగిన మార్పులవల్ల వచ్చు పరిణామాలు మేము అనాడు చెప్పినట్లు అతరాలా ఋజువు అయినది. ప్రో-ఛాన్సిలర్ రావడం— ప్రో-ఛాన్సిలర్ కు ఏ విధమైన వ్యక్తి వచ్చారో, అదికూడా చూస్తుంటే తీర్ధపడుతుంది. వ్యక్తిగతంగా వారిపైన వాకేమీ ద్వేషం లేదు. వ్యక్తిగతంగా వారు గౌరవ పీఠులు, పెద్దమనుషులు, స్నేహితులు కూడా కావచ్చు. అయినప్పటికీ ప్రజల ప్రతినిధిగా వచ్చి వా జాధ్యతను నేను నెరవేర్చుచున్నానని మనవి చేస్తున్నాను.

ఈ రాష్ట్రంలో గవర్నరుకు మరొక జాధ్యతకూడా ఉంది. వారు **Protector of the Regional Committee**, అయిన కేంద్ర ప్రభుత్వ

నికి ప్రతినిధిగా యిక్కడ ఉన్నారు. Regional Committee వారు చేసిన నిర్ణయాలు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అంగీకరించకపోతే— అందులో ఒక తమాషా— రాష్ట్ర ప్రభుత్వం యొక్క మంతులందరూ—ఒక్క ముఖ్యమంత్రి తప్ప, మీరు తప్ప— ఆంధ్రప్రాంతమునకు చెందిన మంతులకు ఓటింగ్ అధికారము లేదు. నాకు తెలుసు— మిగతా మంత్రులందరికీ ఓటింగు అధికారముంది. తెలంగాణా నుండి అయిదుగురు సేమా సేమీలైన మంత్రులున్నారు. చర్చలలో తర్కాలలో ముమ్మలనందరినీ మాట్లాడలేకుండా చేసే శక్తి సామర్థ్యాలు చాతుర్యం గలవారు వారు. రిజియన్ కమిటీ సమావేశమయే ముందు సమావేశమవుతుందని అందరికీ వోటీసులు ముందుగా పోతాయి Agenda కూడా పోతుంది. మరి అదేమిటో తెలియదు— ముందుగనైనా చర్చించుకునిరాదు. ఒక మంత్రి ఒకమాట అంటే మరొకమంత్రి మరొకవిధంగా చెబుతారు నిర్ణయాలన్నీ చేసినతరువాత కాబినెట్ అంతా కూర్చోని “కాదు” అంటుంది. అదే మొదట రిజియన్ కమిటీలో చెబితే మేము అసలు ఆశలే పెట్టుకోము. ప్రజలేమా మేమేదో చేస్తున్నామని, వ్యవహారాలు జాగా సాగుతున్నాయని ఆశలు పెట్టుకుని సంతోషిస్తున్నారు. ఆశలు పెరిగిన తరువాత నిరాశ ఎస్తే ఏమీ జరుగుతుందో నేను యిప్పుడు చెబితే నే నేదో బెదిరిస్తున్నానని ముఖ్యమంత్రిగారికి కోపం వస్తుందని నేను చెప్పడం లేదు. కాని అది అందరికీ తెలుసు సమయం వచ్చినప్పుడు వారు ఎట్లా ముందుగా చెప్ప వలసి వస్తుందో అలాగే మేము కూడా చెబుతామని మనవి చేస్తున్నాను.

Regional Committee Protector గా మన్న గవర్నరుగారు ఏమి చేస్తున్నారు? అధిపాత్రు భేదాలు వచ్చినప్పుడు గవర్నరుగారు individual గా independant గా అశ్రద్ధ చేశారని ఆరోపణ చేయడానికి వావర్ల వివరాలు లేవు. Engineering College విషయం ఏమి జరిగిందో యింత వరకు మాకు information రాలేదు. ఇంకా కొన్ని reports వారు అంగీకరించలేదని అప్పుడే ఆఫీసుకు information వచ్చింది. కొన్ని సమస్యలట్లు కూడ తయారైనవని తెలుస్తున్నది. మొత్తానికి Regional Committee Protector గా గవర్నరుగారు తన వ్యవహారాలు సరిగా చేయడంలేదని చెప్పడానికి నేను బాధపడుతున్నాను. దానివలన సామరస్యంగా సరిపాక్కరమయే విషయాలు కాకపోవడం, చాలా అవ్యాయాలకు దారితీస్తుందని మనవి చేస్తున్నాను.

నిన్నుగాక మొన్న కొత్తగా వచ్చిన ఒక సభ్యుడు ఈ తీర్మానాన్ని బలపరుస్తూ ఈ రిజియన్ కమిటీ అధిపాత్రయాన్ని narrow-minded గా వుందని చెప్పడానికి ధైర్యం చేయగలిగాడంటే. వాచం! ఆయనపై నాకు జాలి కలుగుతున్నది. చరిత్ర తెలుసుకొనకుండా, విషయాలను యధార్థమే వ్యాయంతో వివరంగా తెలుసుకొనే శక్తి లేకపోవడం వలననే అతనికి Regional

Committee వ్యవహారాలు narrow-minded గా కనబడ్డాయి. అవి వారి దృష్టిలోపం, అనుభవ లోపంతప్ప మరొకటి కాదని నేను మనవి చేస్తున్నాను.

అధ్యక్షా, నేను మొదటనే మనవి చేసినట్లుగా Regional Committee చర్యల యొక్క రికార్డులన్నీ ఈ House లో పెట్టించండి అప్పుడు ఆ సభ్యులందరు వాటిని చదువుకోడానికి అవకాశముంటుంది. మేము narrow-minded గా వ్యవహారాలు జరుపుతున్నామని చెప్పదలచుకుంటే మాత్రం మేము రిజియనల్ కమిటీ నుండి వదులుకోవలసినదనే చెప్పేవరిస్థితి వస్తుందని మాత్రం మీకు తెలియజేస్తున్నాను. మాకు యిటువంటి యిబ్బందులు వస్తున్నవి. మేము చేస్తున్న వనలు లాభించవు. ఈ పెద్దమనసులతో మేము narrow-minded అని పిలుచుకొని రిజియనల్ కమిటీ సభ్యులమని చెప్పుకొనడానికి అసహ్యంగా వుంది. అందువలన మీరు యిందులో కలుగజేసుకొని వివరాలు పరిశీలించి విషయాలు చర్చించుకొనడానికి అవకాశం కలుగజేస్తే, కొన్ని మార్గాలు కలుగజేయడానికి మీరు పూర్తిగా పూనుకోవాలని నేను వ్యక్తిగతంగా మీతో మనవి చేస్తున్నాను. Regional Committee Protector గారు మాకేమీ చేయడం లేదు. కనుక మీరైనా రక్షణ కలుగ జేయవలసిందిగా మిమ్మల్ని మరొకసారి కోరుతున్నాను. ఇందులో మీకు మరొక బాధ్యతకూడ వుంది. విశాలాంధ్ర నిర్మాణమునకు మీరు చేసిన కృషి అమోఘమైనది. ఆ మంచి అంతా మీకు వస్తుంది. చెడ్డవస్తే కూడ మీకే వస్తుందని నేను వేరే చెప్పవలసిన అవసరం లేదు. పెద్దలుగా తమరు ఈ పూచీ తీసుకోవా అని నేను ఒక సాధారణ సభ్యునిగా తమకు మనవి చేస్తున్నాను అయితే యింకొక విషయంకూడా వుంది. నేను ఎన్ని మాట్లాడినా - "ఏమిత్తా! ఎప్పుడూ యివే మాట్లాడుతున్నారేమిత్తా. మీరు చెప్పకొండత్తా! నాలుగు రోజులు మాట్లాడండిత్తా. తరువాత పోతుండత్తా!" (నవ్వులు) అనేరోగి మంచిది కాదని మనవి చేస్తున్నాను. నేను మీతో విషయాలన్నీ సమగ్రంగా చెప్పదలచుకున్నాను. ఈనాడు ఏ సభ్యుడూ అలెవెన్యూరకో, జీతాలకోరకో కక్కుర్తిపడి యిక్కడకు రాలేదనే విశ్వాసం నాకు వుంది. మేము వివరాలు పరిశీలించదలచుకున్నాం. ఆయాడిపార్టు మెంటులకు సంబంధించి కమిటీలను నియమించాలి మంత్రులకు మేము సలహాలు యివ్వడానికి ప్రయత్నిస్తాం. మేము చేసేది destructive criticism కాదు. రేపు కాకపోతే ఎల్లుండి, రిజి కో రాజ్యం చేస్తామనే ధీమాతోనే మేము యిక్కడ వున్నాం. ఎవ్వరికీ ఈ రాష్ట్రాం మీద చెప్పకొట్టి, దుమ్ముకొట్టి irresponsibleగా వ్యవహరించ దలచుకోలేదు. దీనికి తోడ్పడడానికిగాను ప్రతి డిపార్టుమెంటుకు సంబంధించి కొన్ని Standing Committees ను ఏర్పాటు చేయవలసిందిగా నేను కోరుతున్నాను. ఈ సభ్యులందరూ వివరంగా విషయాలు తెలుసుకోదలచుతున్నారు. ముఖ్య మంత్రిగారికి సరియైన ఆలోచన చెప్పడానికి మేము ప్రయత్నిస్తున్నాం. దారు చిన్నా, వినకపోయినా, 'అబ్బా' అన్నా మేము మాత్రం చెప్ప

దానికి తప్పకుండా పూనుకుంటాం. అటువంటప్పుడు ఆధార రూపకంగా చెబితే మాకు కూడా కొంత ధైర్యం వుంటుందనే వుద్దేశంతో ఈ విధమైన Committees ఏర్పాటు చేయవలసిందిగా నేను మీతో మనవి చేస్తున్నాను.

ఈ సందర్భములో మరొక ముఖ్యమైన సూచన చేయదలచుకున్నాను. Estimates committee వుంది- Non-official day అప్పుడు గాని, మిగతా రోజులలోగాని అప్పుడప్పుడు ఎక్కువ agenda లేదని మనం అనుకుంటుంటాం. అట్లా గాకుండా - అధ్యక్షా, Constitution లో అవకాశం లేక పోయినా దీనిని ప్రత్యేకంగా ఒక convention గా పెట్టుకుని ఈ Estimates committee, public accounts committee ల recommendations ఒక పూట శాసనసభలో చర్చించుకునే అవకాశం కలిగించే మార్గమేదైనా వుంచేమో పరిశీలించవలసిందిగా మిమ్ముల్ని ప్రత్యేకంగా కోరుతున్నాను.

ఇంకా Industries, Housing కు సంబంధించి చెప్పవలసిన వివరాలు చాలా వున్నాయి. కాని మీరు కూర్చోమని చెప్పక పూర్వమే కూర్చుంటే మర్యాదగా వుంటుందనే వుద్దేశంతో నాఉపన్యాసాన్ని యింతటితో ముగిస్తున్నాను.

Mr. Speaker: Thanks.

శ్రీ ఎన్. పి. చెంగళాయనాయుడు: On a point of order, Sir.

ఇది వరకు వెంకటేశ్వర్లుగారు మాట్లాడుతూ - కొంచెం దురుక్తైన భాష వుపయోగించారు. అది సభా సాంప్రదాయానికి విరుద్ధంకాదని మీరు తెలివిపై మేము కూడా అటువంటి భాష వుపయోగించడానికి వీలువుంటుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ : మీరు యిద్దరూ సమానమైన భాష వుపయోగించారు గనుక.

శ్రీ ఎన్. పి. చెంగళాయనాయుడు : మేము వుపయోగించ లేదు. వాతే వుపయోగించారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ : అది ఆంధ్రా మామూలుగా — —

శ్రీ ఎన్. పి. చెంగళాయనాయుడు : అది మామూలు అయితే ఇక నుండి మేము కూడా వుపయోగించవచ్చును గదా!

మిస్టర్ స్పీకర్ : మార్దాం, అప్పటి పరిస్థితినిబట్టి.

శ్రీ ఎన్. పి. చెంగళ్రాయనాయుడు : ఈ సందర్భములో పువయోగించవచ్చు—

మిస్టర్ స్పీకర్ : అయి పోయింది. ఇంకా 'పువయోగించవచ్చు' నేమిటి!

శ్రీ ఎన్. పి. చెంగళ్రాయనాయుడు : ఆయన 'నా నెస్సు' అన్నారు. నేను కూడా 'నాన్ నెస్సు' అనే మాట వాడవచ్చునా!

మిస్టర్ స్పీకర్ : అది యిప్పుడు చెప్పలేను. మీరు గట్టిగా పువయోగిస్తే నేను కూర్చోమంటానేమో! యిప్పుడు చెప్పలేను.

**Sri Vandemataram Ramachandra Rao (Asafnagar) :*
Mr. Speaker, Sir, I stand here to deliver what is traditionally called a maiden speech. Since the commencement of this session, I have been silently witnessing the deliberations here with a view to acclimatise myself with the atmosphere here. I cannot say that I have completely acclimated myself with the atmosphere here, but to an extent, of course, I have become aware of the procedural rules of the Assembly. I have used the word 'acclimated' deliberately because I have crashed into your midst for the first time.

Sir, as the House knows I come from an urban constituency. This does not, however, mean that I do not know or that I have no information about the conditions prevailing in the rural areas. Of course, I do not want to present a bleak picture of the situation prevailing there, but I can say—I can rather aver—that nobody belonging to any class or category is happy over the present rule. I may be accused of passing a very sweeping remark, but when I make a speech I must make a statement of fact. The people are not happy over the present rule. As we are seeing elsewhere—I do not want to refer to any State—it is not the majority in the Assembly that goes to help or support any Government, it also needs the support and the goodwill of the people. I am sorry that our Government, the Government of Andhra Pradesh, is blind to this naked truth.

Our Government is interested in giving the figures of expenditure in respect of the Five-year Plan programmes, but I fail to know why the progress of the various schemes is judged by quoting the amounts of expenditure. What actually is the progress made after spending such colossal amounts, I do not find in the Governor's Address. That is really surprising.

As I have already stated, none is happy under the present regime. On the food front, as Dr. Chenna Reddy had observed, we are facing a very difficult situation. The food prices are soaring high. There is discontent prevailing all over, particularly in the twin cities of Hyderabad and Secunderabad. Even in the Industrial field, I fear I have to tell the same tale with added vehemence. Neither the industrialists nor the industrial labour are happy. Committees are appointed to go into the conditions of the industrial labour, but time passes on, years roll on without anything substantial coming out of the reports. I do not want to refer here to the unhappy episode of the Hanumantha Rao Committee. A Special Officer was appointed about 9 months after the decision was taken and he is yet to submit his report. So, as I said, neither the industrialist nor the industrial labour are happy under the present regime.

If we take the services, even there I have to relate the same tale. Had our Chief Minister been a little sympathetic towards the services and allowed the delegation of the N. G. Os. to meet him, all the unpleasantness could probably have been averted. Just now Dr. Chenna Reddy had referred to the fact that the loyalists were promised an increment. I may tell the Chief Minister and his colleagues in the Government that this kind of divide and rule is not going to help them in the long run. I am glad that the N. G. Os. have flatly refused to receive that increment. It is really a sign of their solidarity. I may tell them that it is through solidarity alone that they can vindicate their rights that they can get something

I would have been very glad if the N. G. Os. actually got something, but as I see the Government is motivated with a desire to divide the N.G Os. As such it is not a welcome gesture, but it is something which will ultimately react on the Government itself. I do hope the N. G. Os. would remain united and that they would not be carried away by such baits.

Here, I am reminded of one thing, a promise made just on the eve of the elections in the Asafnagar constituency. That promise was made by a leader of the ruling party. I do not want to mention the name of the leader, but a promise has been made that a crore of rupees has been set apart for providing employment to the Muslim masses. I ask the Chief Minister—I am told that he has just now left the House but I hope his colleagues would convey this to him—whether it was merely an election stunt or a real promise....

Mr. Speaker: The Member should not talk about election matters or 'election stunts' especially when he is not prepared to name the person concerned. The hon. Member should not refer to election speeches.

Sri Vandermataram Ramchandra Rao: As the Speaker has advised me not refer to election speeches or 'election stunts', I do not want to say anything about the promise referred to by me. I would simply like to reiterate that the conditions in Andhra Pradesh are not happy and that the members of the party in power should not think that just because they have absolute majority in the Assembly they can do everything. I would request the Chief Minister in so far as the N.G.Os. are concerned to be very sympathetic to them and, as has been our experience, not to be arrogant to them. I hope that my piece of advice would certainly be heard by the Chief Minister.

I thank you, Mr. Speaker, for having given me this opportunity of speaking on the Governor's Address.

Thank you.

శ్రీ ఎమ్. ఎన్. రాజలింగం : (చిలంచెల్ల) : అధ్యక్షా, ఈశ్వర గవర్నరు గారి సందేశం అందులోని అంశాలు, ఏకడ మునుపటికన్న చాలా promising గా ఉందని నేను అనుకుంటున్నాను. ఏ విషయం తీసుకొని చూచినా సమస్యలను సరిగా అర్థం చేసుకుని వాటిని పరిష్కరించే యత్నంలో మనం పోతున్నామనే విశ్వాసం నాకు కనబడుతోంది. మరొక మాట కూడా చెప్పక తప్పదు. మనం ఎంత చేసినా ఇంకా మంచిగా చేసుకునే అవకాశం దానికి అవసరమైన సలహాలు ఎక్కడ నుంచి ఎవ్వడు వచ్చివా స్వీకరించడంవల్ల లాభమే ఉంటుంది కాని నష్టంలేదు. ద్వితీయ ప్రణాళికలో జరుగుతున్న ఖర్చును గురించి గవర్నరుగారు చెప్పారు. ఒక సంగతి నేను చెప్పవలసి ఉన్నది. తెలంగాణ ప్రాంతంలో ఎక్కువ ఖర్చు పెడు తున్న మాట నిజం; ముసవటికన్న progressive గా figures ఉన్నమాట నిజం. ఇందులో భేదాభిప్రాయంలేదు. ప్రణాళిక క్రింద జరిగే ఖర్చును గురించి అంకెలను ఇచ్చునపుడు ప్రాదరాబాదు, సికిందరాబాదు నగరాలకు సంబంధించిన ఖర్చును వేరు గాను, మిగతా తెలంగాణ ప్రాంతంలోను అంద్ర ప్రాంతంలోను జరుగుతున్న ఖర్చును వేరు వేరుగాను చూపిన యెడల ఎక్కువ తోడ్పడుతుందని నా అభిప్రాయము. ప్రాదరాబాదు, సికిందరాబాదు నగరాలు ఒక్క తెలంగాణాకు మాత్రమే చెందినవనే భావం ఉండకూడదు. అది విశాలాంధ్రను నిర్మించుకొన్న ఉద్దేశానికి ప్రాదరాబాదు విశాలాంధ్రకు రాజధాని అనే భావానికి భిన్నంగా ఉంటుంది. ఖర్చు మొత్తాలను చూపించినపుడు తెలంగాణాకు ఇచ్చిన అంకెలలో ప్రాదరాబాదు, సికిందరాబాదు నగరాలలో అయే ఖర్చును కూడా కలుపుతున్నారనే అనుమానం నాకు ఉంది. అట్లా చేస్తున్నట్లయితే అది సక్రమమైన attitude కాదు.

కొన్ని కొన్ని స్కూలులను ప్రభుత్వం తీసుకోవడం జరుగుతున్నది. ప్రయివేటు సంస్థలలో ఉండే ఉపాధ్యాయులను అట్టి సందర్భాలలో absorb చేస్తున్నారనే వింటున్నాము, కాని కొన్ని సందర్భాలలో అర్హతలేవి కారణంచేత కొంత మందిని absorb చేయడం లేదు. 5-10 సంవత్సరాల అనుభవం ఉన్న కొంత మందిని, ముఖ్యంగా స్త్రీలను, మెట్రిక్యులేషన్ ప్యాసు కాలేదనే కారణంచేత తీసివేస్తున్నారని వాద్యప్తికే వచ్చింది. ఇందువల్ల కొన్ని చిక్కులు కలుగుతున్నాయి. కనీసం స్త్రీలు, backward classes విషయాన్ని అయినా special గా consider చేసి వారిని absorb చేసే వద్దతి ఉండాలి. ఒక ప్రయివేటు సంస్థను ప్రభుత్వం స్వాధీనం చేసుకుంటున్నపుడు వాటి assets and liabilities కు ఏ విధంగా బాధ్యత వహిస్తున్నదో అదే విధంగా ఉన్న staffను full గా తీసుకోవడం in principle నుంచిదని నా అభిప్రాయము. అంత మూలం చెప్పలేక పోయినా కనీసం ఇంత దూరమైనా వెళ్ళాలని నేను కోరుతున్నాను.

వైద్యానికి సంబంధించిన విషయాలలో ముఖ్యముంత్రిగారికి ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధ ఉన్నది. నాకు తెలిసినంత వరకు నిమిత్తమైతి. ఇదిగోమీ, వైద్యం — ఇవి

వారికి ప్రత్యేకమైన hobby గా ఉన్నట్లు కనబడుతుంది. వరంగల్, కాకినాడ హాంకెక్కి కళాశాలల విషయమై వారు చేసిన కృషి ఫలితంగా వేను ఈ నిర్ణయానికి వచ్చాను ప్రత్యేకించి అలోపతి వైద్యమునకు సంబంధించే ఎక్కువ కృషి జరిగినట్లు కనిపిస్తున్నది. Medical Education Societies అనే పేరుతో వరంగల్ లోను కాకినాడలోను ఏ 5 లక్షలో 10 లక్షలో వసూలు చేయడం జరుగుతున్నది Conflicts లేనిచోట పరపాలేదు. ఎక్కడైనా ఆయుర్వేదంలోనో హోమియోపతిలోనో ఇదివరకే కాలేజీలుండి వాటికి కొంత పేరు ప్రతిష్ఠలున్న సందర్భాలలో అలోపతికే ఎక్కువ ప్రాధాన్యం ఇస్తున్నామనే feeling వారికి కలిగించిన చారమవుతాము. అటువంటి feeling రాకూడదు. టెల్లర్ల తల్లిర్లు chairmen గా ఉండి పనిచేసే medical education societies ఉన్నచోట ఎక్కడైనా ఆయుర్వేదం, హోమియోపతి సంస్థలున్నట్లయితే వాటికి కూడా ఎంతో కొంత డబ్బు—grant-in-aid దూపముతో కాని, contribution గా కాని ఇచ్చి—పోషింపబడం న్యాయం. వైద్యరంగంలో ఒక balanced feeling ను తీసుకురావలసిన అవసరం ఉంది. పూర్వపు ప్రాదరావాదు ప్రభుత్వ కాలంలో ప్రవేటు సంస్థలుగా ఉంటున్న ఆయుర్వేదంలో కాని మిగతావి కాని—వాటిని నెమ్మదిగా తృప్తియ ప్రణాళికలోనైనా ప్రభుత్వం తీసుకోదానికి కృషి చేయాలని అనుకుంటున్నాను.

వేతనాల కమిటీ గురించి కొంత మంది పెద్దలు మాట్లాడారు. అవిషయమై ఎక్కువగా చెప్పక పోయినా ఒక్క విషయం మాత్రం చెప్పాలి. 63 కోట్ల రూపాయల ఆదాయంతో 30 కోట్ల రూపాయల వరకు Salaries and Pensions of services క్రింద ఖర్చు పెడుతున్నామని చెప్పారు ఈ పరిస్థితి మన రాష్ట్రంలోనే ఉన్నదా, మిగతా రాష్ట్రములలోకూడా ఉన్నదా; ఆదాయాలలో ఎంతెంత భాగం ఈ పద్ధి క్రింద మిగతా రాష్ట్రాలలో ఖర్చు చేస్తున్నారనే విషయమై అంకెలను సేకరించాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుకున్నాను. ఇప్పటికీ కొన్ని anomalies ఉన్నాయి, వాటిని తొలగించడానికి ప్రయత్నం జరుగవలసిఉన్నది. అయినప్పటికీ ఇప్పుడు మనం ఎంత దూరం పోయామో అంతకంటే broad-based గా వెళ్లి పరిస్థితిలేదని అభిప్రాయపడుతున్నాను. ఎ. జి. వోలకు wrong hopes కలిగించే పరిస్థితిలో మాత్రం మనం లేమని అభిప్రాయపడుతున్నాను. అట్లా కలుగజేస్తే వారికి నష్టం కలుగజేయక మే కాక మనం కూడా నష్టపోతాము.

ఇదిగో విషయంలో శ్రీశైలం, నాగార్జున సాగర్ ప్రాజెక్టులను గురించి గవర్నరుగారు ప్రస్తావించి ఉన్నారు. శ్రీశైలం ప్రాజెక్టుపై 2.43 లక్షల కోట్ల వాల్టేజియూట్ల ఉత్పత్తి అవుతుందని, దీనివల్ల రాయలసీమకు చుట్టు ప్రక్కల ప్రాంతాలలో భాతం కలుగుతుందని, వ్యవసాయాభివృద్ధికూడా ఇది ఉపయోగపడుతుందని

చెప్పారు. ప్రాజెక్టులను తీసుకునే విషయంలో భేదాభిప్రాయాలుండకూడదు. రాత్రి నేను ఎందుకోసమో reference చేస్తుంటే భోస్లా కమిటీవారు శ్రీకైలం ప్రాజెక్టు కేవలం power project మాత్రమేనని irrigation project కాదని తమ రిపోర్టులో వ్రాసినట్లు జ్ఞాపకం వచ్చింది. అదే నిజమైతే భోస్లా కమిటీ రిపోర్టు విషయమై ప్రభుత్వానికి ఏమైనా వేరే అభిప్రాయం వచ్చినదా? ప్రభుత్వాభిప్రాయములో ఏమైనా మార్పు వచ్చినట్లయితే అందుకు సంబంధించిన వివరాలను ఈ సభవారి ఎదుట పెట్టవలసిన అవసరం ఉందని నేను అనుకుంటున్నాను. లేక పోతే నష్టానికి గురికావలసి ఉంటుంది. పోచంపాడు, శ్రీకైలం ప్రాజెక్టులలో ఏ ఒక్క దానిని తీసుకున్నా రెండవ దానిని వదిలిపెట్ట వలసిందే. రెండు power projects ఈ ప్రణాళికలో కాని, మూడవ ప్రణాళికలోగాని మనకు వచ్చే అవకాశంలేదు. అందుచేత ఏదో ఒకటి మాత్రమే మనం తీసుకోవాలి. శ్రీకైలం ప్రాజెక్టును తీసుకోదలచిన యెడల, ఒకవపుడు కేవలం power project మాత్రమేనని అనుకున్న శ్రీకైలం ప్రాజెక్టు ఇప్పుడు irrigation project కూడ ఎట్టానదో, దీనికి సంబంధించిన technical aspects తెలియ జేయవలసిఉంది. సిద్ధేశ్వరం dam height తగ్గించాలనే సూచన ఎవరు చేశారన్నను, అది ప్రభుత్వం దగ్గరకు వచ్చినా రాకపోయినా అది కనీసం public లో talk గా మాత్రం ఉంది. ఉంటే సిద్ధేశ్వరం dam height తగ్గించడానికిని శ్రీకైలంకి వచ్చే power కి సంబంధం యేమైనా ఉందా? Irrigation proportionate గా తగ్గుతుందా, పెరుగుతుందా, అనే అంశం కూడా స్పష్టం చేయవలసిన అవసరం ఉంది. రెండు మూడు items యీ ప్రాజెక్టు విషయంలో చెప్పవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడింది. Clarification ఇవ్వకపోతే తొందరపడి ముందుకు పోయినవారము అవుతామేమో? Services విషయంలో ప్రభుత్వం కొంచెం ఆలస్యముగా వైనా సమస్యలను solve చేసివదలి నేను అనుకుంటున్నాను. అనేక items అందరు refer చేసుకున్నామే నేను కూడా refer చేయడం జరిగింది. అనేకసార్లు నేను concerned Ministers తో మోటలాడడము కూడ జరిగింది. కొన్నిటికి జవాబులు కూడా వచ్చాయి. S. A. C. Committees ఉన్నాయి, Central Advisory Committees ఉన్నాయి. వాళ్ళ యొక్క కార్యక్రమాలున్నాయి. దానినిబట్టి కూడా కొన్ని సమస్యలు పరిష్కారమైనాయి. ఎన్ని పరమార్గమైనప్పటికీ ఒక్క అంగంలో మాత్రం గవర్నమెంటు వారితో నేను ఏకీభవించలేక పోతున్నాను. అది ఆంధ్ర - తెలంగాణ - ఆంధ్ర కూడా (A-T-A Rule) అని సాధారణముగా వ్యవహరించబడుతుంది. ఇది Reverted probationers అయిన ఆంధ్రులను absorb చేసుకోడానికి పెట్టబడింది. ఈ రూల్ శ్రీ పంత్ గారు మున్నగు కార్యాలను పెట్టి in principle చెప్పిన Regional reservation పద్ధతికి వ్యతిరేకమని నేను చెబుతున్నాను. నేను

చెప్పినట్లే మాటలాడినప్పుడు Regional Reservation కి ఏ విధంగా కూడా జప్తుకోము అన్నారు. Regional Reservation ఏ ratio లో ఉంటుందో అనేది వేరే విషయం. 2:1 అయినా 3:2 అయినా పెట్టుకోవచ్చుంది. కాని ఆంధ్ర తెలంగాణా, ఆంధ్ర అనే ప్రక్క వచ్చినప్పుడు అసలు ఆ పరిభాషే తప్పు. తెలంగాణా, ఆంధ్ర అని రావలసినది. వచ్చిన తరువాత 2:1 అనే మాట రావడం వరోక్షంగా A.T.A. Rule implementation Regional Reservation కి చాలా చేసినదే అవుతుంది. అంతేకాకుండా దీనిలో వాడు కొంత నష్టపడేట్లున్నారు. Government of India వారు మొట్ట మొదట 27.3.57 తేదీన యిచ్చిన circular కిది తిన్నంతవుతుంది. Government of India Officer శ్రీ రామానుజాచారిగారు వచ్చినప్పటికీ వారు దీనిని అంగీకరించారని చెప్పుకునే పరిస్థితిలో నేను లేను. నేను యీ సమస్యలపై వారికి ప్రాయశః జరిగింది. వాకు తెలిసినంతవరకు వారు కూడా దీనికి అనుకూలంగా లేరు. ఆంధ్రులకు దీనిలో అన్యాయం జరుగుతుందనుకోవడం కూడా చాలా పొరపాటు. ఎందువేతనంటే probationers కి ఏ రాష్ట్రంలోనూ protection యివ్వబడలేదు. ఇక్కడ మరో రూపములో ఆంధ్ర రాష్ట్రములో యిదే అది deviation from the normal rule of Government of India అవుతుంది. ఇది కొంచెం దూరం పోతుంది. అసలిది యంత దూరం పోదని నేను అనుకున్నాను. ఇది మిగతా సమస్యలూ ఎట్లా పరిష్కారం అయ్యాయో అట్లాగనే పరిష్కారము అవుతుందను కున్నాను. కాని దురదృష్టం యిటీవల G. A. D. నుంచి మళ్ళీ ఒక letter వచ్చింది. "In consultation with the Government of Andhra we have come to the conclusion that the Andhra Government..." మళ్ళీ అదే stand తీసుకుంటున్నది. అంటే వాకు యిప్పటికీ ఆర్థం కావడం లేదు. Government of India 27.3.57 తేదీన యిచ్చిన circular యేమిచేయడలెనుకున్నారు? Government of India వారు regional reservation ను in principle జప్తుకున్నప్పుడు వరోక్షముగా ఆ ఫలితాన్ని తీసుకురావడానికి ఎంతవరకు party గా ఉండగలదు అనే అనుమానం నాకున్నది. అయినా ముఖ్యమంత్రిగారు మిగతా విషయాలను consider చేసినట్లు గానే దీనిని కూడా మళ్ళీ consider చేస్తారనే గట్టి నమ్మకం నాకు యిప్పటికీ ఉంది. దీని విషయం కొంత క్రద్ధ తీసుకుంటే సమస్య పరిష్కారం అవుతుంది. ఇది services కి అనుకూలంగా జరిగితే ఏదో individual cases లో ఇప్పుడు మిగతావి చెప్పుకోదగ్గ services విషయంలో problems ఉండవచ్చు. వాటిని సమస్యగా గమనించుకొని ప్రసంగమునకు తగ్గవచ్చు. ఇది ఏ తీర్మానమునూ ఇది వదిలిపెట్టడం తప్ప తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ కె. నుదర్శనరావు (పాల్వంచ) : అదృశ్య, గవర్నరుగారి ఉపన్యాసము చాలా realistic గా ఉన్నది. దీనిని గురించి శ్రీ కల్లూరి సుబ్బారావుగారు ప్రచేత పెట్టిన అభినందన తీర్మానమును బలపరుస్తూ కొన్ని విషయాలు మనవి చేస్తున్నాను. మన ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో జరుగుతున్న కార్యక్రమాలను ప్రభుత్వం వీలయినంతవరకు ప్రోత్సహించే చేస్తున్నది. కొన్ని విషయాలలో ప్రభుత్వాధికారుల వలన జరిగే పొరపాట్లంటే వాటిని సవరించుకొనవలసిన అవసరం ఉందనుకుంటాను. ఆంధ్రప్రదేశ్ ముఖ్యముగా వ్యవసాయక ప్రాంతం. ఎక్కువగా ధాన్యం పండించే ప్రాంతం. మనకు మంచి భూములున్నవి. తెలివిగల రైతులున్నారు. సక్రమమైన పంటలు పండించ గలుగుతున్నారు. దానితోపాటు మన ప్యాంతాన్ని పారిశ్రామికముగా అభివృద్ధి చేసుకోవలసిన అవసరం ఉందనుకుంటాను. ముఖ్యమంత్రిగారు పరిశ్రమల portfolio ను తీసుకోవడంవల్ల దానికి తప్పని పరిగా ఎక్కువ శ్రద్ధ చూపుతారని ఆశించవచ్చు. మన ప్రాంతాన్ని పారిశ్రామికంగా అభివృద్ధి చేసుకుంటే మన రాష్ట్రం property చాలా పెరగదానికి అవకాశం ఉంటుంది. మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళికలోగాని రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలోగాని ఎరువుల ఫ్యాక్టరీ తప్ప దక్షిణ ప్యాంతానికి ముఖ్యంగా ఆంధ్రప్రదేశ్ కి ఒక్క పెద్ద పరిశ్రమ అయినా వచ్చిన పాపాన పోలేదు. మన ప్రభుత్వం వారు దానికి అవసరమైన ఒత్తిడిని కేంద్ర ప్రభుత్వంపై తీసుకురావాలి. దక్షిణ భారతంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ చాలా ముఖ్యమైన ప్యాంతంలో ఉంది. దీని geographical location కేంద్ర ప్రభుత్వం చేత గుర్తించేయాలి. ఇక్కడ minerals, coal ఉన్నాయి. దానిని పారిశ్రామికంగా అభివృద్ధి చేస్తే ఉత్తర దేశానికి దక్షిణదేశానికి కూడా ఉపయోగకరంగా ఉంటుంది. అందుచేత మన రాష్ట్రానికి priority యివ్వవలసిన అవసరాన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వముచేత గుర్తించేయాలి. హైదరాబాదు ప్రభుత్వం ఉన్న కాలంలో Industrial Trust Fund ద్వారా Bodhan Sugar Factory, Sirpur Paper Mill, Sirsilk, రామగుండం Thermal Power Station, అజంజాహ్ మిల్లులు, కొత్త గూడెంలో collieries అభివృద్ధి జరిగింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం ఏర్పడిన తరువాత యీ ప్యాంతంలో ఒక పరిశ్రమ కూడా ఏర్పాటు కాలేదు. దీనిని గురించి శ్రద్ధ తీసుకోవలసి ఉన్నది. అవసరం అయితే private capital ఎట్లా invite చేయాలో, కేంద్ర ప్రభుత్వం దగ్గరనుండి ఎట్లా aid తీసుకోవాలో ఆలోచించి పరిశ్రమలను స్థాపించడానికి ప్రయత్నించాలి. హైదరాబాదు, సికిందరాబాదు నగరములలోను, చరంగల్లు, బెజవాడ, కర్నూలు వంటి పట్టణాలలోను Housing problem ఉందనుకుంటాను. ఇట్లు సమస్య చాలా తీవ్రమైనది. హైదరాబాదు సికిందరాబాదు నగరాలలో ఎన్నోమంది waiting list లో ఉన్నవారి ఇళ్ళు దొరకడం లేదు. Low Income Group Houses కట్టవచ్చునని ముందు

పూర్తిగా పరిష్కారం కాలేదు. ఇది రాను రాను బొంబాయి నగరములోని యిండ్ల సమస్య మూడిగిగా మన హైదరాబాదులోని యిండ్ల సమస్య తయారవుతుందేమో ననిపిస్తున్నది. బొంబాయి, కలకత్తా వంటి పట్టణాలతో సమానమైన జనసంఖ్య కలిగి ప్రాధాన్యం గలిగిన పట్టణం హైదరాబాదు పట్టణం. అందుచేత మన ప్రభుత్వం కేంద్ర ప్రభుత్వముతో మాటలాడి అవసరమైన సహకారాన్ని తీసుకుని ఇండ్ల సమస్యను పరిష్కారం చేయడం అవసరం. దీనిని ప్రారంభ దశలోనే పరిష్కరించకపోతే ముందు ముందు చిక్కులు రావచ్చు. దీనిని కేంద్ర ప్రభుత్వముచేత గుర్తింపజేసి త్వరలో పరిష్కారం చేయడానికి పూనుకోవలసిన అవసరం ఉందనుకుంటాను.

P. W. D., Irrigation మరియు Electricity శాఖలలో మన ప్రభుత్వపు కృషి ప్రశంసనీయమైనది. Medium Minor Projects ఎన్నో జరుగుతున్నవి. Electricity చాలా గ్రామాలకు యిచ్చారు. కేవలము Streets లో దీపాలు వెలిగించడమే కాకుండా agricultural purposes కి యీ electricity ని supply చేయవలసి ఉన్నది. కొత్త గూడెములో ఒక power house ఉంది. ఈ power ను collieries వారు maintain చేస్తున్నారు. చుట్టుప్రక్కలనున్న రైతులు motors పెట్టి తమ వ్యవసాయాన్ని ఈ power ద్వారా వృద్ధి చేసుకొంటున్నప్పుడు collieries వారు distributing authority తమకు లేదని చెప్పారు. ప్రభుత్వము ఈ power house ను తీసుకొని ఈ collieries కి, వ్యవసాయమునకు ఉపయోగపడేట్లు రైతులకు సరఫరా చేయాలి. ప్రభుత్వానికి collieries లో ఎంత interest ఉందో రైతులన్నా అంత interest ఉంది. Breached tanks మొదలగునవి జరిగినప్పుడు ఆయకట్టుదారులకు నాటిని బాగుచేసుకొనుటకు యిస్తున్నామనేది అందరికీ తెలిసినదే కాని contractor దొరకనిచోట ఆయకట్టుదారులకు యివ్వడము ఉత్పన్నమవుతోందేమోనని అనిపిస్తుంది. ఆయకట్టుదారులు దానిని తమ పనిగా తీసుకొని శ్రద్ధగా బాగుచేసుకొంటారు కనుక మొదట ఆయకట్టుదారులకు యివ్వాలి. వారులేనిచోట contractors కి యివ్వాలి అని మనవి చేస్తున్నాను. Professional colleges లో చాలా restricted seats ఉండడముచేత విద్యార్థులు తిప్పలుపడి చదువుకొంటున్నారు. డాక్టరుగానో యింజనీరుగానో తయారైన తరువాత వారు మరొక దేశానికి వెళ్ళిపోవడము జరుగుతోంది. వీలైతే దీని మీద restrictions పెట్టి ఇక్కడ పరీక్ష పాస్ అయినవారు వారి talents చూపించుటకొరకు ఇక్కడ 10 సంవత్సరములు పనిచేయవలయునని నియమమువుంచాలి. ఇకర దేశాల్లో అవిధముగా వుందని నేను చెప్పాను B.A., M.A. లను చదువుకొన్న వారిని తయారు చేసిన వారిని అని ప్రభుత్వము గుర్తించింది. అందుచేతనే professional colleges ను ఎక్కువగా పెట్టడము జరుగుతోంది. ఇక ఈ

సమస్య నాకు అర్థము కాకుండా వుంది. N.G.O.లు చాలావస్థలు పడుతున్నారు. పంతుళ్ల పరిస్థితి మరి అయోమయముగా వుంది. వారు future generation ను తయారు చేయవారు. వారిమీద పెద్ద బాధ్యతలు వున్నాయని రాధాకృష్ణ వండితులు మొదలు ఆందరు గుర్తిస్తున్నదే. మొత్తము 35 కోట్లలో 30 కోట్లు ప్రభుత్వోద్యోగులకే ఖర్చుపెడుతున్నట్లు కనపడుతున్నది. ప్రభుత్వపు ఉద్యోగులు ఎక్కువ అవుతున్నారా లేక అంతమంది అవసరములేక పోతున్నారా? వీరికి ఇంక 50 కోట్లవరకు పెంచితే మిగిలిన సమస్యలు ఎట్లుతీరుతాయి? ఈ సమస్యలను దీర్చు ముగా అలోచించి ఒక judicious నిర్ణయమును తీసుకొని N.G.O. లకు సౌకర్యము కలుగ జేసేటట్లు ప్రయత్నించగలరని కోరుతూ విరమిస్తున్నాను.

*శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య (ప్రత్యేకసభ): అధ్యక్షా, ఒక గవర్నరుగారి కాలములో తమిళనాడుకు మన ప్రాంతాలను వదలుకొనడానికి వీలులేదంటే మరొక గవర్నరుగారి కాలములో వదలుకొన్నాము. కన్నూరులో శ్రీవేదిగారు యివ్వడానికి వీలులేదని అన్నారు. పెద్ద level లో మాట్లాడాలి అన్నారు. కాని ఈ గవర్నరుగారి కాలము వచ్చేటప్పటికి హారతి కర్పారములాగ హరించిపోయింది. అక్కడకు వెడుతున్న ఆంధ్రులకు హృదయ పూర్వక సామఘాతానికి తెలుపుతూ ఏనాటికైనా తిరిగి ఇక్కడకు రాగలిగే అవకాశము వుంటుందేమోనని ఆశిస్తాను.

*శ్రీ ఎ. నంజీవరెడ్డి : రాబోయే అరవవారికి కూడ స్వాగతము చెప్పితే బాగుంటుంది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : రాబోయే అరవ మిత్రులకు స్వాగతము చెప్పుతూ ఏ కోర్కె లయితే మన వారికి కోరుతున్నామో వారికి కూడ ఇక్కడ చేయడానికి హామీ యిస్తాము అని వాటి కోరకు నిలిబడకామనీ చెప్పుతున్నాను. ఇక్కడ నుంచి మన శాసన సభ్యులు శ్రీరంగనాథ ముదలియార్ వెడుతున్నారు.

శ్రీ ఎన్. నంజీవరెడ్డి : దొర కట్టుకూడ పోతున్నారు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : మద్రాసు speech లో రెండుపున్నెండు ఒకసారి ఒకరు వెడతారని వుంది. మరొకసారి ఇద్దరు వెడతారని వుంది. కాని వెంకట్రామశాస్త్రిగారు రంగనాథ ముదలియార్ గారి వెడతారని చెప్పారు.

Sri N. Sanjeeva Reddy: I stand corrected.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : రంగనాథ ముదలియార్ గారు మన ఆంధ్రుల తరపున ఏ. బి. మనవారి కోర్కెలను సాధించుట కొరకు వెడచేయగలరని కోరుతున్నాను. ఒక గవర్నరుగారు వాగార్జున సాగర్ ఇప్పుడప్పుడే కాదని

చెప్పారు. మనకు గవర్నర్ల బాధ నిక్కవర్లు పోతున్నది. నాగార్జున సాగర్ ఎత్తు తగ్గించాలని మరొక గవర్నరు గార్డీల్ గారు చెప్పారు. ఎత్తు తగ్గించి ఆ ప్రాంత ములో నీళ్లులేకుండా చేయమన్నారు. శీతైలము వద్ద ఎత్తు ఎక్కువచేసి ప్రక్క నున్న గాగ్గిమాలను మునిగిపోయేటట్లు చేస్తున్నారు. ఈ కార్యక్రమము అర్థము కాకుండావుంది. మంతులకు ఏమి అవుతున్నదో తెలియకుండావుందని అనుకొంటాను. వారు కూడ ఆంధ్రులయొక్క interest పోకుండా కృషి చేయాలి. కృష్ణా-పెన్నార్ నీరు ఎవ్వడు వస్తుందా అని భక్తవల్లభంగారు కావలూకాస్తున్నారా అని భయముగా వుంది. ముఖ్యమంత్రిగారు ఈ మధ్య Engineering Conference లో మాట్లాడుతూ కృష్ణా, గోదావరి నీళ్లు వృధాకాకుండా, అక్కడకు తీసుకొనిపోయే engineering skill ఏదయినా వుండేమో అలోచించ మన్నపుడు నాకు కొంచెము భయము కలిగినది.

శ్రీ ఎన్. వంశీవరెడ్డి : I would like to correct it. కృష్ణా అనలేదు. గోదావరి నీరు అన్నాను. అదయినా శబరి గోదావరితో కలిసిన తరువాత అని అన్నాను. గోదావరి అని స్పష్టముగా చెప్పాను. కృష్ణా అని వారు చేర్చితే ఎట్లా?

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : గోదావరి నీరు సభాసరి తమిళనాడుకు పోలేదు. కృష్ణ మిదుగానే పోవాలి కొత్త నీరు వచ్చి పాతనీరును కొట్టుకుపోయిందన్నట్లు కృష్ణ మిదుగానే పోవాలి. మీరు చెప్పలేదు కాని దాని sequence చెబుతున్నాను. ఈ పరిస్థితులలో ఏమి జరుగుతుందో తెలియకుండా వుంది. ఇది పరిష్కారము అయ్యేవరకు ఆంధ్రులెవ్వరు నిద్రపోరు. మన రాష్ట్రానికి ఒప్పజెప్పుబడిన గోదావరి, కృష్ణానదుల నీరు maximum utilisation కావలసినదే. దీనిని వ్యతిరేకిస్తే ఆంధ్రులంతా ఏకాభిప్రాయముతో ప్రతిపక్షపాతిని గార్డీల్ గారికి, బోస్టా గారికి పోచుతూ చేస్తున్నాను. Planning వచ్చిన తరువాత రాష్ట్రస్వాతంత్ర్యము స్వీకరించబడింది. Planning డబ్బులున్నవే కాకుండా పెత్తనము తీసుకొనడము మూతాన ఏవని చేయలేకుండా వున్నాము. మనరాష్ట్ర మొత్తమునకు వున్న పెద్ద ప్యాకెట్టు నాగార్జున సాగర్. అది ఏమవుతోంది. అంటే ఏనాటి అగ్గివారం అనాటి కండ్లికాయ, మా పని తీరెను ఏనాటి మాన్యమాయే. నానాటికి తీసికట్టు నాగార్జున అయిపోతుంది. ఇప్పుడో, కొలతలలో తగ్గుదలలోనికి పోతోంది. ఆంధ్ర రాష్ట్రములో తర్దికవరగా కల్లోలముగావుంది. పొగాకు అమ్ముడు పోయినట్లయితే కేంద్రానికి వస్తుగా 45 కోట్లు వస్తోంది. 60 మిలియనుల పొనుల పొగాకు గుంటూరు, కృష్ణాజిల్లాలోనే పంపిస్తుంది. వున్న పరిస్థితి మన మంత్రిగారు చెప్పారు. మన బాగాకును ఇతర దేశాలకు అమ్ముకొనే వ్యయము చేయాలి. ఇది దేశాల్లో మన High Commissioners, Ambassadors వున్నారు. ఈ విషయములో కాంగ్రెసు ప్రభుత్వము మీద వత్తిడి తీసుకొని దావాలని కోరుతున్నాను.

ఈ సందర్భంలో ఐ.ఎల్.టి.డి. కంపెనీ తలవిడుమనగా వ్యవహరిస్తున్నది. దానికి సమాధానం చెప్పగలిగితే వరకు ఇక్కడి పొగాకు వ్యాపారస్తులు గాని, మనంగాని వుండడానికి అవకాశంలేదు కొత్త సిగరెట్ ఫ్యాక్టరీ పెడతామని చెప్పారు. పెట్టడం మంచిదే. కాని కన్సమ్షన్ అవుతుందా అని నాకు అనుమానం వుంది ఈ సంగతి విని ఐ ఎల్. టి. డి కంపెనీ వారు." ఇంతకన్నా పొగాకు కన్సమ్షన్ జరగదు ఇప్పటికే మాగ్జిమం జరుగుతున్నది. ఇంతకంటే ఎక్కువ మీరు భరించలేరు" అని చెబుతున్నారు. దానికోసం పొగాకు పంటను తగ్గించాల్సి వస్తే ఆ పరియాలకు నాగార్జున సాగరం నుండిగాని, లేదా కృష్ణాపైలెవెల్ కాలువనుండి కాని నీరు ఇస్తామని వాగ్దానం చెయ్యకుండా ఉంటే ప్రమాదానికి దారి తీస్తుంది. కాబట్టి కృష్ణాపైలెవెల్ కాలువను తీసుకోవాలి.

ఇక ఎన్. జి. జి. వోస్ నమస్కృతున్నది. ఇది ఒక చాణుక్య వర్తతిలో జరుగుతున్నది వాక్ట్లో కావలా లేకుండావున్న తహసిల్దార్ల సందరినీ మరల ఎన్. జి. ఓన్. స్ట్రీయిక్ చేస్తే కావలాగా వుండడానికి, వీరిని గెజిటెడ్ ఆఫీసర్లుగా చేశారు. తాము గెజిటెడ్ ఆఫీసర్లం అయ్యాముకదా అని సంతోషించారు. తీరా ఇంటికి వెళ్లేటప్పటికి అబ్బాయి జీతం పెరిగిందని తెలుసుకొనే టప్పటికి కొంప మునిగిందిరా అనుకొన్నారు? వీరిని గెజిటెడ్ ఆఫీసర్లుగా చేసినందువల్ల వచ్చే ప్రయోజన మేమిటో తెలియదు. వారిని అలా చేయటం మంచిదేకావచ్చు. కాని ట్రాన్స్ఫర్ మొదలైన విషయాల్లో చిక్కులు వస్తాయేమో ననుకొంటున్నాను. ఇక మీరు ఉద్యమంలో చేశారు. కనుక మీ కేమీలేదని టీవర్గలో అన్నారు. లాయర్లీస్ ఇవ్వటం సంతోషమే. కాని అది బిట్రేయర్స్ ఆఫ్ ది మూమెంట్ కు మూత్రమే ఇచ్చారు. ప్రభుత్వానికి అండగా వున్నారని భావించి వారికి ఇస్తే, వారు గర్వంగా దానిని ప్రధాన సంగతి నిధికి అప్పజెప్పారు. దీనివల్ల కలిగే లాభం వున్నతవర్గాలకే వుండకాని క్రింది వర్గాలకులేదు. అందుచేత ఈ విషయాన్ని పునరాలోచించవలసి వుంది.

విద్యావిధానానికి సంబంధించి సంతకరకు మూడో పంచవర్ష ప్రణాళికలో పోస్ట్ గ్రాడ్యుయేట్ కోర్సులను, మైయ్యర్ టెక్నిక్ కోర్సులను ఎక్కువ చేయాలని అనుకొంటున్నాను. అందుకు విశ్వవిద్యాలయాల సంఖ్య పెరగవలసి వుంది. రేపు రాబోయే ప్రణాళికలో గుంటూరులో ఒక విశ్వవిద్యాలయాన్ని ఏర్పాటుచేసే విషయాన్ని ఆలోచించాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. ప్రస్తుతం ఆ జిల్లాలో కాలేజీలు ఎక్కువగా వున్నాయి. అంద్ర విశ్వవిద్యాలయము వైస్ చాన్సలరు కృష్ణాగారు కూడ వేరే ఏర్పాటు చేయవలసిందిగా చెప్పియున్నారు. ఈ పథకాన్ని మూడో పంచవర్ష ప్రణాళికలో అమలు చేయుటకు ప్రయత్నించాలని కోరుతున్నాను.

ప్రభుత్వం చేసే సమాజాభివృద్ధి కార్యక్రమములు చాలా వెనుకబడ్డాయని చెబుతున్నాను. రావాల్సిన డబ్బు రావడంలేదు. ఎక్కడ వక్కడ స్థంభించిందన్న వద్దతిలోవుంది. కిమ్యూనిటీ డెవలప్ మెంటులో పోగ్రెస్ ఇంపీడ్ అయి పోయింది. ప్లానింగ్ లోవున్న ఇన్స్పిరేషన్ అంతాపోయి నడుం విరిగి పోయి ట్లు వుందని చెప్పక తప్పదు. అంటే దానిని వద్దని నేను చెప్పటంలేదు. దానిలో ఇంపుటన్ క్రియేట్ చేసి ఎఫ్టేవ్ గా జరపాలనే నేను కోరుతున్నాను.

ఈ నాడు ప్రజాస్వామికం దెబ్బతినే పరిస్థితి వస్తున్నది. ఈ రోజుల్లో ఫెడరల్ కాన్ఫిడ్యూషన్ యధాతథంగా అమలు జరుగుతూందా అనే భయం లేకపోలేదు. ఈ నాడు ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని ప్రభుత్వము కేంద్రంలోని రూలింగ్ పార్టీకి సంబంధించిన ప్రభుత్వము అయినా ఈ ప్రభుత్వానికి కేంద్రానికి పోట్లాటలు వస్తూనే వున్నాయి. ఉద్వాహరణకు, నాగార్జునసాగర్ కంట్రీలో బోర్డు వస్తున్నది. ఈ బోర్డును రద్దుచేసి పెక్రేట్యుయట్ లో ఒక భాగంగా చేశామని మన ప్రభుత్వం చెబుతుంటే, అట్లు ప్రాజెక్టులలోనూ అలాగేవుంది కనుక దానిని మార్చటానికి వీలేదని వారు చెబుతున్నారు. రూలింగ్ పార్టీ ఒకటై వుండడంవల్ల ఆ వైరుధ్యం తేలేదు. కాని ఫెడరల్ సిస్టమ్ లో ప్రొవిన్షియల్ అటానమిలో— ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పినట్లు వత్తికలో వచ్చింది. — మాకు అభీనర్థమేమీ కొనే అధికారం వున్నది. ఏ డిపార్టుమెంటును పెట్టుకోవాలి కైనా మాకు అధికారం వుంది. ఎవరు కేంద్రం కోరటానికి? అన్నారు. ఇవి రూలింగ్ పార్టీ కాక పోతే ఏమి జరుగుతున్నది? మనం చూస్తూనే వున్నాము. రూలింగ్ పార్టీలోనే విత్రిక్ డి పార్టీ కొట్టుకొంటున్న పరిస్థితులు వస్తున్నాయి. బేసిక్ గా అనవసరమైన ఇంటర్మియరెన్స్ ఇచ్చే ప్రొవిన్షియల్ అటానమిని భగ్నం చేయడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు. కేంద్రప్రభుత్వ విధానం చూస్తే ఎకనమిక్ గా ప్లానింగ్ లో, పాలిటికల్ ఇంటర్మియరెన్స్ వుండడంవల్ల మనకు నష్టం వస్తున్నది. ఫెడరల్ స్ట్రక్చర్ ను సరిగా నడిపేందుకు ప్రజాస్వామిక ప్రయత్నం చేయాలని, ఆ విధంగా డెమోక్రసీని ఎన్ డోర్ట్ చేయాలని కోరుతున్నాను. ఫైర్ బ్రేక్ ఇల్లు తగలబడినట్లు యితే అర్పి, మళ్ళీ ఆ ఇంటిని వాడికి అప్పజెప్పుతుంది. కాని ఈ గవర్నర్లు తగుల తడిన తరువాత దానిని తాము స్వాధీనపరచుకొని తమదే నంటారు. — ఈ ప్రమాదాన్ని రక్షించాలని అసవరణ వుంది కనుక, ఈ ప్రొవిన్షియల్ అటానమిని రక్షించుకోవకపోతే మనం నడపాచింది డెమోక్రసీ స్థిరపడదు. ఈ ప్రభుత్వానికి మన కేంద్రప్రభుత్వానికి వచ్చే వివాదాల్లో ఏ విషయాలు

వున్నాయో, వాటిలోకి మమ్మల్ని కూడా కాన్సిడర్స్ లోనికి తీసుకోమని, కోరుతున్నాను. మేము ప్రభుత్వంవారిని ఎవ్ హోల్డ్ చేయటానికి సిద్ధంగా వున్నాము. కావున మమ్మల్ని కూడా బలవరచి ఫెడరల్ ప్రెక్చర్ లో వున్న పొన్సియల్ అటానమిని, అమలుజరుపమని కోరుతున్నాను. దీనిని ఏ గవర్నమెంటు ఎన్నై వారే అమలు జరుపుతారు. కాని ఫెడరల్ ప్రెక్చర్ ను బేక్ చేయకుండా వుండేందుకు ప్రయత్నించమని చెబుతున్నాను. ఈ గవర్నర్ల విధానం కొంత అగ్గితే మంచిదని, గవర్నర్ల స్పీచ్ కూడా అగ్గితే మంచిదని చెబుతూ వారికి అభినందనలు చెప్పలే నందుకు విచారపడుతూ ముగిస్తున్నాను.

శ్రీ కృష్ణమాచారి (రంగారెడ్డి-జనరల్) : అధ్యక్షా, గవర్నర్ గారి ఉపన్యాసము విన్న తరువాత కొన్ని విషయాలపై మాట్లాడడం వా విద్యుక్త భర్తంగా కావస్తున్నాను. నేను గవర్నమెంటును విమర్శించడానికి యీ ఉపన్యాసము చేయటం లేదు. కేవలం వారి పైగల గురుతర వాద్యతలను జ్ఞాపకం చేయడమే కావచ్చును. ఈ ప్లానింగ్ క్రింద అనేక పథకాలను తేయడం మనం చూస్తున్నాము. ఇవి మంచి స్థాయిలో వుండవచ్చు. కాని ఇవి ఆచరణలోనికి వెళ్ళేటప్పటికి, కార్యరూపం దాల్చేటప్పటికి, సిస్టరాలై పోతున్నాయి. విలువలేనివై పోతున్నాయి. మన ప్రభాళికలు మంచి కాగితాలలో, చక్కని కైండురూపంలో, మంచి స్థాయిలో ప్రచురింప బడుతున్నాయి. కాని అవి ప్రజానీకములోనికి, ప్రభుత్వ యంత్రాంగము లోనికి వెళ్ళేటప్పటికి విలువలేనివై, అర్థరహితములై పోతున్నాయని మాత్రం నేను చెబుతున్నాను.

జిల్లాలలో ప్రభుత్వ యంత్రాంగము ఉంటున్నది. అది పనిచేయు పద్ధతి చూస్తే, అది తాతలవాటి పద్ధతిలోను, ఉద్యోగస్థుల మెంటాలిటీ ప్రకారముగాను నడుస్తున్నది. ఇది చాలా శోచనీయముగ నున్నది. ప్రభుత్వ యంత్రాంగములో సహకారము కాని, ఏకాభిప్రాయము కాని దొరకటము కష్టమైనవని. కేవలము ప్లానింగుకు సంబంధించిన ప్రభుత్వ యంత్రాంగము క్రింద జిల్లాలలో పని చేస్తున్న అధికారులు, ప్రజలు ఐకమత్యముతో నడిచే వీలు ఉన్నది. గనుక, ప్రస్తుతము అందులో ఉన్న defects ను సరిదిద్ది ప్రజలు ప్రభుత్వాధికారులు, staff అందరు కలిసి మెలసి, ఒకరితో వొకరు సంబంధించుకొని సహకరించుకుంటూ పని చేయటానికి వీలైన వాతావరణమును కలుగజేయాలి. అందుకు ప్రభుత్వం నూతన పద్ధతులను ప్రోత్సహిస్తూనే లేకపోతే ప్రభుత్వము అమలుపరచ దలచుకుంటున్న ప్రభాళికలు, పథకములు కేవలము అర్థరహితమునే చెప్పవచ్చు. గవర్నరుగారు ప్రాధరాజులకు వీటి సరఫరాను గురించి తన ఉపన్యాసములో పేర్కొన్నాడు. ప్రాధరాజులకు వీటి మెళ్ళ దూరములో ఉన్న సంగారెడ్డివద్ద, మంజిరా నది నుంచి నల్లయి చేయాలని ఉద్దేశమిస్తున్నట్లు తెలుస్తున్నది. అక్కడ మంచి ప్రాధరా

బాదుకు మంచి నీటి సరఫరా చేయదలచుకున్నప్పుడు అదేదారిలో సంగారెడ్డికి సమీపములో సదాశివపేట వగైరా గ్రామాలు ఉన్నవి గనుక ఆ ప్రదేశము నుంచి హైదరాబాదుకు నీటి ప్రైపులైను వేస్తే, దారిలో మధ్యమధ్య ఉన్న ముఖ్య గ్రామాలనుకూడ కలవనచ్చు ఆ గ్రామాలలో మంచి నీటి సౌకర్యము లేక ప్రజలు ఎంతో కాలము నుంచి బాధ పడుతున్నారు. ఈ విషయమును గురించి ప్రభుత్వానికి విన్నవించుకోవడము కూడ జరిగింది ప్రభుత్వాన్ని నీటి సప్లయకి ఏర్పాటు చేయమంటే ఇంతవరకు ఏలాంటి చర్య తీసుకో లేదు. ఈ నాడు హైదరాబాదుకు నీటి సప్లయచేసే ప్రపోజలు ఉన్నది. గనుక దారి మధ్యలో ఉన్న సదాశివపేట, తిల్లా కేంద్రముగా ఉన్న సంగారెడ్డి వగైరా పాగితాలను కూడ చేర్చుకోమంటున్నాను. ఆ గ్రామాలకుకూడ మంచి నీటి సదుపాయములు చేయడానికి ఈ స్కీములో చేర్చవలసిందగా కోరుతున్నాను. హైదరాబాదు స్కీములతోకాటు సంగారెడ్డి, సదాశివ పేటలకు కూడ స్కీములు తయారు చేయించి నిర్దవరిపించ వలసిందిగా కోరుతున్నాను.

ఇది గాక, ఆహార సమస్యను గురించి కూడ గవర్నరుగారు ప్రస్తావించారు. చౌక డిపోలు కూడ ఏర్పాటు చేయిస్తున్నా మన్నారు. కాని ఈ కార్య దాన ధర్మము ప్రభుత్వము చేయదలచినను ప్రజల కవసరమైన ఈ ఆహార సమస్య అంతటితో తీరిపోయినట్లు భావించటానికి వీలులేదు. ఆహార సమస్య తీర్చాలంటే ఉత్పత్తిదారులను ప్రోత్సహించాలి. ప్రతి జిల్లాలలోను Agriculture Department కు సంబంధించిన ప్రభుత్వ యంత్రాంగము ఉంటూనే ఉన్నది. ఈ డిపార్టుమెంటునుంచి వ్యవసాయము చేసేవారికి ఏ విధముగను సహకారము లభించడములేదు. అందువల్ల ఈ సమస్య మరింత క్లిష్టతరముగా ఏర్పడుతున్నది. ఎరువుల సప్లయ చూస్తే, సమయమునకు ఇవ్వరు. Agricultural imple-ments దగ్గరనుంచి, వ్యవసాయమునకు కావలసిన ఎరువులు, విత్తనాలు వగైరాలు ఆ డిపార్టుమెంటు ద్వారా లభించేవి అన్నీ కూడ సకాలములో రైతులకు అందక పోవడము జరుగుతున్నది. ఆ కారణముచేత వాటిని హెచ్చు ఖరీదులు పెట్టి Black Market లో కొనుక్కోవలసి వస్తున్నది. ఇది మాత్రము నెగ్గు సత్తమనే నమ్మండి, వాట్లువేసే తరుణము అయి పోతున్నది. ఇంతవరకు రైతులకు విత్తనములు అందలేదు. అవి కూడ ఇబ్బంద్ స్టీగా తీసుకోమని చెబుతారు. తిరా తీసుకుని వెళ్లకే, ఆ విత్తనములు తిండికే ఖర్చు అయ్యే పరిస్థితి ఏర్పడుతున్నది. వ్యవసాయదారునికి మెండుగ పంట పండించటానికి అన్నీ సకాలములో సప్లయ చేయాలి. కాని అలాంటిది ఇరగడము లేదు. ధన వ్యయముచే పండించినప్పుడు ఆ సప్లయ చూడ్చుకోటానికి పాచ్చి ధరలు రావాలంటాడు రైతు. Agricultural Department వారి సహాయము సకాలములో బోలకనందున రైతుగమునకు హెచ్చుగా పండించటానికి వుండుటలేదు. అనుకూల పరిస్థితులు

కొన్ని సంవత్సరముల క్రిందట లావునీ క్రింద భూములు యివ్వబడినవి. అది జరిగి ఇప్పటికీ పది, పన్నెండు సంవత్సరములు అయి నప్పటికినీ, ఆ భూములకు యంత వరకుపట్టాలు ఇవ్వలేదు. ఒక్కొక్కసారి భూముల నుంచి వెళ్ళగొట్టుతామని అంటున్నారు. దానికి తోడు ప్రభుత్వము **Ordinances** వగైరాలు **pass** చేస్తూన్నారు. ఇలాంటి పద్ధతి ఏ విధముగను సమంజసముగ లేదు. అందువల్ల నేను ఒక్క విషయము మాత్రము ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. ఇంతవరకు ఎవరెవరి స్పృహసములో భూములు ఉన్నవో, వారికి మాత్రము వెంటనే పట్టాలు యిస్తే, వారికి స్వంత హక్కులు ఏర్పడుతాయి వెళ్ళగొట్టుతామనే బెదిరింపులవల్ల వారు చాలా ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. కాబట్టి ప్రభుత్వము ఈ సూచన ఆమోదించి తగు చర్య తీసుకుంటారని ఆశిస్తున్నాను.

విద్యుచ్ఛక్తిని గురించి కూడ గవర్నరుగారు ప్రస్తావించారు. విద్యుచ్ఛక్తిని గురించి నేను ఇదివరకు ఎన్నో సార్లు మంత్రిగారితో చెప్పి యున్నాను. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ఏర్పడిన తరువాత తెలంగాణాలో విద్యుచ్ఛక్తి విస్తరణ జరిగిన మాట నిజమే. కాని రెట్లు మాత్రము ఒక చోట ఒక విధముగను, మరొకచోట మరొక విధముగను ఉన్నవి. ఈ భేదము ఎందువల్లనో అర్థము కాలేదు. ఒక్కొక్క చోట చూస్తే అంతకు రెండు రెట్లు, మూడు రెట్లుకూడ యూనిటు ఖరీదు పెంచి వసూలు చేస్తున్నారు. ఒక్కొక్క చోట చూస్తే రెండు ప్రదేశములు రెండేమైళ్ల దూరముతో ఉన్నను, అక్కడ రేటు ఒకటి ఉంటే, అక్కడనే చేరువలో ఉన్న గ్రామములో చూస్తే దానికి నాలుగు రెట్లు ఉన్నది. ఇది చాలా అన్యాయముగ నున్నది. ఇంత వ్యత్యాసమునకు కారణమేమో మంత్రిగారు చెబుతారని ఆశిస్తున్నాను. ఈ విషయమును గురించి యిదివరకు ఎన్నో సార్లు ప్రభుత్వము దృష్టికి తీర్చాము. కాని ప్రభుత్వం ఏలాంటి చర్య తీసుకోలేదు. ఇది చాలా తోచనియము. ఇంకను మాట్లాడవలసినవి ఎన్నో విషయము లున్నవి. అధ్యక్షులవారు మైము అయిందంటున్నారు-ఏమైనప్పటికిని మన యొక్క అవ్యసాధనకొరకు ప్రజలు, ప్రభుత్వము ఏక భావముతో కలిసిమెలిసి ఒకరినొకరు సహకరించుకుంటూ పనులు చేయటానికి వీలు అయిన వాతావరణమును కలుగ జేయటానికి ప్రభుత్వము పథకముల ద్వారా కృషి చేస్తారని ఆశిస్తూ విరమిస్తున్నాను.

Sri T. V. Raghavulu (Kovvur-Reserved): Mr. Chairman, Sir, I rise to support the Motion of Thanks to the Governor for the kind Address he was pleased to deliver to us the other day. Rightly he has taken the opportunity to take stock of the situation, review some of our achievements in the nation-building activities of our Government and give expression to some of our aims and hopes for the

future. In the first place, he has made mention of our achievements in the field of maintaining law and order. The people of this State should consider themselves singularly fortunate in being free from the disturbance to law and order. The preservation of law and order is the very essence, the very *sine qua non* of an able, efficient and stable Government.. Unless people are assured of protection to their persons and to their properties, no amount of planning can do anything and we cannot go anywhere. So, in this field it is our responsibility for the maintenance of law and order that really deserves to be congratulated, and the credit goes no less to the Government than to the Opposition Leaders also who have been kind in co-operating with us in this matter.

In the field of education also, I am glad to note that we have achieved spectacular results especially in professional and technical education. It is true, and I am really happy to note, that we are going to start some more colleges — two engineering colleges and two or three medical colleges. It is a very good forward step, and they are like outstanding mile stones of our onward march of our progress. But I do not think we should feel complacent about this matter and rest on our oars, because there are so many problems in the field of education. With your permission, I would like to mention one instance; the other day I have had a very terrible, unpleasant job to do. In a college we have got to fill three posts, 2 lecturers and 1 special demonstrator; the posts were advertised and we received no less than 70 applications for these three posts and all of them, I must tell you, are high second-class post-Graduates; and when I had to interview these young gentlemen, really I had a terrible feeling that I have to send them disappointed because there were only three posts and there were 70 persons to be interviewed. This problem of unemployment is a burning problem of the Country; no matter that we are producing Graduates and post-Graduates every year, our job does not end with that. The other day, from the papers you might have learnt that the Universities are only manufacturing raw materials for ultimate

unemployment. If that is the plight of unemployed people among the educated leave alone the unemployed among the semi-educated and the chronic unemployed in the sector of agriculture, it deserves immediate attention at the hands of those who are placed at the helm of affairs. This seems to have been neglected, because in a Country where there is planning going on they must have taken into account this aspect also, or else our planning to that extent is defective. So we must try to see that these young men are absorbed somewhere or other. And what is it that we are doing in that direction is another question.

There are other similar questions also and we have been fighting against the falling standards of instruction, and as has been stated by several hon. members of this House there is deterioration in the standards of discipline and other things. The relationship between the teacher and the students is far from being satisfactory and we have got to take steps to improve that relationship and to see that cordial relationship is grown between the teacher and the imparted. Besides, we have to concentrate upon steps calculated to improve the knowledge of those who are employed in the field of education and in the teaching profession; we should also see that the people who are committed to their charge receive not only mere bookish knowledge but also something of moral instruction. In this field also, I think we have got to do something immediately.

I would like to invite your kind attention to one or two achievements in this field. From the Address, it is clear that we have decided to introduce universal free and primary education which is going to benefit about 12 lakhs of children of school-going age and it is estimated to cost about Rs. 27.00 crores. Really, it is a very, very bold step and very good decision. There may be some hurdles. But I am happy we have taken the right decision in the matter because under the Constitution we have taken oath that we are going to provide at least free elementary education for one and all. So we are doing our best under the circumstances.

Mention has also been made of the recent Government policy, the policy of taking over the private-managements of aided schools; On principle it is very, very sound; but in practice, it is going to give rise to certain new problems. The teacher who has been working under the private manager welcomes the move in the sense that he is going to throw off the yoke of the private management who employed him and who was responsible to reduce his pay, and all that. But, will he also welcome the new yoke, namely, the Departmental Inspectors of Schools? In my little, humble experience of 10 years, I have had good contact with most of these people. Whether this change is going to be a change for the better or whether it is going to be for the worse, or whether he is going to be thrown from the frying pan to the fire, will be known in due course because, hereafter it is not the private manager, but it is the Inspector of Schools - may be the Deputy Inspector or the Senior Inspector or the D. E. O. who has got to be sumptuously paid and who has got to satisfy all attempts of illegal gratification in these matters. So, the Government should do well to take immediate steps to see that the free teacher is not going to be exploited under our management. There are some more anomalies; for a private-managed teacher, the age of superannuation is something like 60 years while in District Board it is 55 years and in the Government also it is 55 years. I do not know whether, after taking over the management of these schools, those teachers would continue to enjoy that benefit. Whether this anomaly is going to be done away with, I do not know. So, in the matter of scales of pay also there seem to be some discrepancies, and all these problems, I hope and trust, will receive due attention at the hands of the Government. With these words, I take my seat, Sir.

శ్రీ సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు (హొప్పలూరు) : అధ్యక్షా, గవర్నరుగారి ప్రసంగాన్ని చాలా జాగ్రత్తగా చదివిన, చెప్పిన తరువాత ఒకటి రెండు ముఖ్యమైన విషయాలు స్పష్టమవుతున్నవి. రెండవ విషయమే ప్రజాశాసనసభ కార్యక్రమములకు సంబంధించిన అంశాల వివరములు. గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో పొందు

పథచరిత్రను. రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలోని కార్యక్రమములయొక్క క్లుప్త రూపము గవర్నరుగారి ప్రసంగముని చెప్పవచ్చు. ఈ విధముగా గవర్నరుగారి భాషణను తయారు చేయడం తప్పు కాకపోవచ్చు. అయితే ఇంతకన్న ముఖ్యమైన విషయములను శాసన సభవారి దృష్టికి, తద్వారా ప్రజల దృష్టికి తీసుకొని వచ్చినచో బాగుండెడిది. ప్రణాళికా కార్యక్రమములుగాని, ఇతర పథకములనుగాని, జయ ప్రిదముగా కొనసాగించవలెననిచో అన్ని రాజకీయ పక్షములయొక్క సహకారాన్ని తీసుకోవడం అత్యవసరము. 3 వ పంచవర్ష ప్రణాళికను కూడా తయారు చేయవలసి ఉన్నది. ఈ ప్రణాళికలు జయప్రదముగా అమలు జరుపవలెనంటే ప్రతి పక్షములయొక్క సహకారము అత్యవసరము. దేశంలోని అన్ని రాజకీయ పక్షములవారి సంపూర్ణ సహకారం లేనిదే అభివృద్ధి ప్రణాళికలు సరిగా అమలు జరగవు. ఇట్టి సహకారము అత్యవసరమని ఎందరో విద్యావేత్తలు చెబుతున్నారు. అయినప్పటికీ మన ప్రభుత్వం అట్టి అవసరాన్ని గుర్తించినట్లులేదు. దేశపరిస్థితులను గమనించకుండా వీరు పార్టీయే అన్ని పనులను పాధించగలదనే అభిప్రాయముతో ఉన్నట్లున్నది. అన్ని సందర్భములలోను ప్రతిపక్షములు ప్రభుత్వం వారితో సహకరించలేకపోవచ్చు. కాని అభివృద్ధి కార్యక్రమములకు సంబంధించినంత వరకు జిల్లా స్థాయిలోను, రాష్ట్ర స్థాయిలోను అన్ని పార్టీలవారితో కూడిన Standing Committees ను ఏర్పాటు చేయవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉన్నది. అభివృద్ధి కార్యక్రమముల బాధ్యత ఈ Standing Committees కు అప్పగించి దేశంలో అందరి సహకారాన్ని పొందవలెనని ఎందరో చెప్పుచున్నప్పటికీ మన ప్రభుత్వం ఒంటరిగానే ఈ పనులన్నీ అమలు జరుపుకొనునని చెబుతున్నది. అచరణలో అనేక సార్లు క్రిందపడి దెబ్బలుతిని ప్రణాళికా కార్యక్రమము సరిగా జరుగకుండా, కేటాయించిన డబ్బు ఖర్చుకాకుండా అనేక అవాంతరములు వచ్చినప్పటికీ వేవలం వారి పక్షమే దేశాన్ని ముందుకు తెస్తుందని, వారి పక్షమే ఈ ప్రణాళికను జయప్రదముగా చేస్తుంది అనే సంకుచిత భావంతో ప్రవర్తించినందువల్ల దేశ అభ్యుదయానికి మనము తోడ్పడకాలము. ఇందు మూలముగా దేశాభివృద్ధి ప్రభుత్వము విస్మరించినదని అనుకోవలసి వస్తున్నది. ప్రభుత్వానికి, ప్రతిపక్షములకు మధ్య గందరగోళం ఏర్పడినది. పరిస్థితులు తీవ్రంగా ఉన్నాయి. సంక్షోభం వచ్చినది, కలసి మాట్లాడుకొనే అవకాశం లేదు అని కొన్నిచోట్ల కాంగ్రెస్ పార్టీవారు అనవచ్చు. కాని ఇక్కడ అటువంటి తీవ్ర పరిస్థితులు లేవు. మాతాపరణం చాలా ప్రశాంతముగా ఉన్నది. Law and order చాలా సంత్పన్న కరముగా ఉన్నదని గవర్నరుగారు కూడా చెప్పారు. కాని అన్ని పక్షముల వాదము కలసి చర్చించుకుందాము. సమిష్టి బాధ్యత తీసుకుందాము అంటే ప్రభుత్వంవారు రానిది గుర్తించడంలేదు. ఇటువంటి విధానమువల్ల ప్రభుత్వము వారితో సహకరించడం కష్టమవుతున్నది. ప్రభుత్వం ఒంటరిగా నడుస్తున్నది.

ఎవరిని ముట్టుకోవద్దని అంటున్నది. కార్యక్రమములు జయప్రదము కాకపోతే అందుకు ప్రతిపక్షములవారిపై జాధ్యత వేస్తున్నది. ఇటువంటి పరిస్థితులలో ఎన్నో సత్కృత్యాలను సాధిస్తున్నామని గవర్నరుగారి ఉపన్యాసములో చేబితే అది కేవలం అత్తిసంతృప్తి మాత్రమే కాని ఏ విధముగాను ఉపయోగకారి కాదని మనవి చేస్తున్నాను.

కార్యక్రమాలు వేసుకొనేటప్పుడు ప్రజల సహకారము అవసరము. ఇప్పుడు ఛాలామంది, నాకంటే ముందు మాట్లాడిన ఉపన్యాసకులు, అన్ని పక్షముల వారున్నా, అనేక విషయాలు, cases చూపించి ప్రభుత్వ దృష్టిని ఆకర్షించారు. ఇంకొక ముఖ్యమైన విషయం చెప్పవలసిన అవసరం ఉన్నది. రెండవ ప్రజాశక్తి యొక్క వివిధ రంగాలలో co-operative development రకరకాలుగా categorise చేసి అనేక figures ఇచ్చి, achievements చూపించు కోవడమంటే, అసలు మనం ఏ సంవత్సరాలుగా ప్రజాశక్తిలో ఉండి, ఏవో అంకెలు వేసుకోవడం, అంకెలు ప్రకారం వ్యవహారం జరుపుకోవడం, ఎప్పుడూ 4 అంకెలు వైగా చూపించుకోవడం, సంవత్సరం తరువాత 4, 5 వందలు పెంచు కోవడం అనేది సహజం అయిపోయింది. ఈ పరిస్థితులలో మన advancement కొద్దో గొప్పో కాక తప్పదు. కొన్ని చోట్ల మన targets తగ్గవచ్చు. కాని అభివృద్ధి అనేది పెరుగుతూనే ఉన్నది. ఈనాడు కాంగ్రెసు పార్టీ మా వల్ల ఈ అభివృద్ధి వచ్చిందని చెప్పుకొన్నప్పటికీ, ప్రభుత్వ పార్టీ కాబట్టి కొంత వరకు, ఆమోదముగానై నా సాధిస్తున్నారని ఒప్పుకోకతప్పదు. కాని ఈ నాడు కాంగ్రెసు పార్టీగాని, లేక దేశాభివృద్ధికిగాను కంకణం కట్టుకొన్న ఏ రాజకీయ పార్టీగాని ఒక విషయం చూడవలసి యున్నది. గ్రామాలలో ఉన్నటువంటి అశేష ప్రజానీకం ఈ నాడు మనము నిర్లక్ష్యపెట్టుకుంటుంటే కార్యక్రమాలలో ఏ విధంగా సహకరిస్తున్నారు అనేది గమనించవలసి యున్నది. మన ప్రజాశక్తియొక్క నిర్లక్ష్యంలో people's co-operation ఎంతవరకు వచ్చింది, human element ఎక్కడ ఎంతవరకు ముందుకు వచ్చింది అనేటటువంటిది ప్రభుత్వము అడుగడుగులు చూపించవలసిన అవసరం ఉన్నది. గవర్నరుగారి ఉపన్యాసములో ఒక చాక్రములో ప్రజాసహకారం కొల్లలుగా లభిస్తుందని అంతటితో సంతృప్తిపడతే అది పొరబాటు. ప్రభుత్వానికి అవసరమైనటువంటి, కార్యక్రమాలకు అవసరమైనటువంటి ప్రజాసహకారం ఈ నాడు లభించడం లేదనే అధికారంలో ఉన్నవాళ్లు, అవధికారులు, అందరూ చెప్పుకున్నారు. కొన్ని కొన్ని చోట్ల జలవనంశంగాను, కొన్ని కొన్ని చోట్ల ప్రజాసహకారం లేకుండానే, సామూహికంగా కార్యక్రమాలు చేస్తూ, నిపోయి పంపించడం జరుగుతున్నది కాని ప్రజాసహకారం ముందుకు వచ్చి ఉత్సాహంగా సృజనాత్మకంగా ముందుకు వచ్చి సహకరిస్తున్నారనేటటువంటి ఉదాహరణలు ప్రభుత్వంవారు చెప్పుకోవడానికి వీలు లేకుండా ఉన్నది. అలాంటి పరిస్థితిని

మార్చి వేసి ప్రజాసహకారాన్ని అభివృద్ధిచేయడానికి ప్రభుత్వము ఏమి చర్యలు తీసుకొన్నది, ఏమి తీసుకోబోతున్నది, ఏమి అభివృద్ధి సాధించింది, అనేది ప్రభుత్వం వారు దృష్టిలో పెట్టుకోకుండా, ఏదో యాంత్రికంగా పోతూనే ఉందాము, మనము పోయేదాక పోతూనే ఉందాము, లేక ప్రజలు ఇంకేమైనా నిర్ణయాలు చేసేవరకు మన పరిపాలన చేస్తూనే ఉందాము అనే పద్ధతిలో సాగనిస్తే దేశాభివృద్ధి ఎన్నటికీ సాధించలేము. కాంగ్రెసు పార్టీగాని, లేక పరిపాలన చేస్తున్నటువంటి మరో పార్టీగాని అధికారంలో ఉన్న అన్ని పార్టీలు ప్రజల సహకారం సమైక్యంగా దేశాభివృద్ధి కార్యక్రమాల కొరకు తీసుకొని నిర్వహిస్తున్న కార్య బాధ్యతను భూజాన వేసుకొని నిర్వహించవలసిన కర్తవ్యము ఈ నాడు భారతదేశంలో వచ్చింది. ఇది కొత్త విషయం కాదు. ఈ పరిస్థితిని ఇంకా అభివృద్ధి చేయాలని దేశంలో ఉన్నటువంటి విద్యార్థులు, అనుభవకాలురు, పెద్దలు చెప్పుకున్నప్పుడు దీనిని విస్మరించడం పెద్దపొరబాటని. ఈ సందర్భంలో మనవి చేస్తున్నాను. తరువాత ప్లానికంగా ఉన్న అనేక సమస్యలు గురించి నేను చెప్పదలచుకోలేదు. ముఖ్యంగా విద్యారంగంలో ప్రభుత్వం వారు తీసుకొన్న కొన్ని steps గురించి నేను చాలి దృష్టికి తీసుకురావలసిన అవసరం ఉన్నది. ఇది వరకే చాలా మంది teachers గురించి చెప్పారు. డాక్టర్ చెన్నారెడ్డిగారు N G. Os. గురించి, teachers గురించి కొద్దిగా చెప్పారు. దానిని వివరించవలసిన అవసరం ఉన్నదనుకొంటాను. Pay Committee వేశారు. Teachers కు చాలా వరకు అన్యాయం జరిగిందని పెద్ద గోల జరిగింది. మళ్ళీ Cabinet Sub-committee వేసి పునరాలోచించి, తిరిగి ఒక కోటి రూపాయల వేతనానికి ఖర్చు పెట్టాలని నిర్ణయించేశారు. అ విధ్యాలు ఎంత వరకు సంతృప్తికరంగా ఉన్నాయో అని మళ్ళీ ఆలోచించారా? వారు ఒప్పుకొన్నారా? అనే విషయం మనం తెలుసుకోవలసిన అవసరం ఉన్నది. 28 వేలమంది ఉపాధ్యాయులలో 18 వేలమంది ఉపాధ్యాయులను వదలిపెట్టడం జరిగింది ఒక మూడు నాలుగువేల మంది ఉపాధ్యాయులకు మాత్రం revised scales వల్ల కొంత లాభం కలిగింది. మిగతా 18 వేలమంది ఈ revised scales వల్ల ఏ మాత్రం లాభం పొందలేక పోతున్నారు. Non-matrices కు ఇది వరకు ఉన్నటువంటి రు. 42-54 scale ను revised scale లో 26-40 కి తగ్గించడం జరిగిందంటే అది ఎంతవరకు న్యాయంగా ఉంటుందో ప్రభుత్వం వారు తిరిగి ఆలోచించవలసిన అవసరం ఉన్నది. అదేవిధంగా Middle-trained లేక Untrained-Matrices అయినటువంటి teachers కు ఇదివరకు 54-98 scale ఉంటే దానిని minimum లోను, maximum లోను కూడా తగ్గించి 30-60 అని revised scales లో విధ్యం చేశారు. తరువాత Matric trained or untrained Inter వాళ్ళకు ఇదివరకు 81-120 scale ఉంటే, దానిని కూడా minimum లోను,

maximum లోను తగ్గించి 45-120 scale చేశారు. అదే విధంగా Inter trained లేక untrained graduates కు ఇది వరకు 180-190 ఉంటే, దానిని 51-120 గాను, 64-120 గాను చేశారు. ఈ విధంగా వారి scales minimum లోను, maximum లోను, అన్ని విధాలుగా తగ్గించారు. ఈ విధమైన తగ్గింపువల్ల, ఈ నాడు 18 వేల మంది ఉపాధ్యాయులకు ఏమి లాభం లేకుండా పోతున్నది. ప్రభుత్వం వారు ఎందుకు వారి పట్ల ఇంత మొండిగా, ఇంత శిచ్చితంగా పట్టు బట్టి వాళ్ళకు లాభం లేకుండా చేశారో అర్థం కావడం లేదు. వారి విషయం ప్రభుత్వం పునరాలోచించకపోతే మాత్రం వారి పరిస్థితి ఏ మాత్రం బాగుపడదు ఈ revised scales వల్ల కలిగే anomalies, చిక్కులు, చూస్తే, అసలు సెట్ కమిటీవారు ఏటిని గురించి అసలు అలోచన చేశారా లేదా అనే అనుమానం వస్తుంది. ఇంత నగ్నంగా ఉంటే anomalies వారి దృష్టికి ఎలా రాకుండా పోయినాయో అర్థం కావడంలేదు. కొన్ని ఉదాహరణలు చెప్పతాను. Existing Andhra grade అయినటువంటి 165-254 scale ను revise చేసి 150-280 చేశారు. కాని ఆ ఆంధ్ర revised grade ను తెలంగాణాతో equate చేసినప్పుడు, ఆ 165-254 ఆంధ్ర grade ను 154-275 తెలంగాణా grade తో equate చేశారు. 165-245 ఆంధ్ర గ్రేడును 150-280 చేసి ఆ విధంగా దానికి కొంత కలిపినప్పుడు, 154-275 అయిన తెలంగాణా గ్రేడు వద్దే ఉన్నదో దానికి ఏమీ కలవలేదు. ఈ రెండింటినీ equate చేయడంతో ఈ విధమైన anomaly ఉందని, ఒకే రకమైన principle అసలు బించలేదని ప్రభుత్వదృష్టికి సవినయంగా తీసుకొని వస్తున్నాను. ఇది అంధ్రకు, తెలంగాణకు ప్రత్యేకంగా ఒక వివక్షణా దృష్టితో చేస్తున్నారనే భావనతో కాకుండా, ఒక వాస్తవిక విషయాన్ని, వేలకొలది ఉపాధ్యాయులకు సంబంధించిన విషయాన్ని, వారు అనుకొంటూ వున్న విషయాన్ని ప్రభుత్వంవారి దృష్టికి తేవడమే నా ఉద్దేశం. కాబట్టి ఆ దృష్టితో దీనిని స్వీకరించి ప్రభుత్వంవారు న్యాయం కలగజేయవలెనని మనవి చేస్తున్నాను. ఆంధ్ర, తెలంగాణా grades ను integrate చేసేటప్పుడు, తెలంగాణా scale ఆంధ్ర scale కు దగ్గరగా వుండో లేక ఇంకా కొంచెం ఎక్కువగా ఉన్నప్పుడు, ఆంధ్ర scale తో equate చేసేటప్పుడు తెలంగాణా grade ను ఆ విధంగా చూపించడం అంటే అది ఇంకొక అపార్థానికి దారితీయడానికి అవకాశం ఉన్నది. ఈ విధంగా చేయడంవల్ల, ఆ grade లో ఉన్న 500 మంది ఉపాధ్యాయులకు స్పష్టంగా నష్టం అవుతున్నది. ఈ 500 మంది ఉపాధ్యాయులకు, అంటే 154-275 scale లో ఉన్నటువంటివారికి, equation లో సరియైన grade రాకపోవడంవల్ల, కొత్త grade ను opt చేయలేకుండా ఉన్నారు. వాళ్ళకు దానివల్ల నష్టం కలుగుతుంది. కాబట్టి ఆ విషయాన్ని ప్రభుత్వము ఆలోచించవలసి యుంటుంది. అంతేకాదు, ఇంకొక చిన్న విషయము

చూడండి. తెలంగాణా scale ఒకటి 81 - 120 ఉంటే, దానిని 45-120 చేశారు. 65-125 ఉన్న ఆంధ్ర scale ను 75-150 చేశారుగాని 81-180 ఉన్న తెలంగాణా grade ను ఆ ఆంధ్ర scale తో equate చేసేటప్పుడు, ఆంధ్ర scale కు వలె 75-150 చేయకుండా, 45-125 చేశారు. ఈ విధంగా రెంటికీ చాల స్పష్టంగా contrast కన్నడుతుంది.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : తమరు (గౌరవ సభ్యులు) ఇంకొ కొంచెం particulars తెలుసుకొని మాట్లాడితే బాగుంటుంది 81-180 scale న్నూ, 54-98 ½ scale న్నూ ఈ రెండూ ఒకటే qualifications ఉన్నటువంటి వారికే ఇచ్చారు ఇదివరకు తెలంగాణాలో, అది ఎవరి మెదడులో ఏ విధంగా బుద్ధి పుట్టిందో మరి ఒకే qualifications ఉన్నవారికి ఆ విధంగా రెండు వేరు scales ఇచ్చారు. ఇప్పుడు 81-180 scale లో ఉన్నటువంటివారు దాంట్లోనే continue అవుతారు, వారికేమీ తగ్గించలేదు. ఇకమీదట, అదే quali-fications కలిగినటువంటి వారికి, అంటే School-final trained వారికి కొత్త scale 45-120 ఇవ్వబడుతుందన్నమాట. కనుక తమరు చేప్పేది School-final trained అయినవారికి 81-180 ఇవ్వవలసిందనా? లేక ఆ distinctions అట్లే separate గా ఉంచాలనా? రెండవది 165-245 ఆంధ్ర scale తో 154-275 అయిన తెలంగాణా scale ను సరిగా equate చేయలేదని చెప్పారు. అసలు మీరు qualifications గమనించి చెప్పితే బాగుంటుంది. ప్రస్తుతము 154-275 తెలంగాణా గ్రేడులో ఉన్నటువంటివారికి ఆగ్రేడు ఏ కారణం వల్లనో వచ్చిందనుకోండి. వాళ్లకు ఇవ్వుడు పోయేదేమిలేదు. వాళ్లు ఆ scale తోనే ఉండవచ్చు. వారు ఆ scale లోనే ఉండేటప్పుడు, వారికేమీ వస్తుంలేదు. కాబట్టి మీరు ఆ qualifications విషయం కూడా తెలుసుకొని దాని తరువాత ఏమైన సలహా ఇస్తే బాగుంటుంది.

శ్రీ సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు : ఆ qualifications ప్రసక్తి తవాలనే నేను చెప్పాను. అసలు సబ్-కమిటీ రిపోర్టులో కూడ qualification అనేది precondition అవుతుందా, లేదా అనేవిషయంలేదు. దేనికి opt చేయాలనే సమస్య వస్తుంది ఈ విషయం స్పష్టంచేసి యీ anomalies తిరిగి ఉపాధ్యాయులకు తెలియజేయవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వం మీద ఉన్నది. ఈ గ్రేడ్లు integrate చేసేటప్పుడు తగిన qualifications కలవారికి, అనుభవం కలవారికి, సివియారిటీ కలవారికి, తగిన స్కెల్లుతో ప్రమోటు చేయడానికి అర్హత కరం ఉండదు. కాని ప్రభుత్వం, వారియొక్క అనుభవం, సివియారిటీ దృష్టితో పెట్టుకొని వ్యాయంగా ప్రమోషన్ బావలించున్నప్పుడు యీ qualifications విషయం అడ్డురాకుండా ఉండేవిధంగా అది pre-condition గా పెట్టకుండా

ఉంటేనే స్వీకరించడానికి తయారుగా ఉన్నారు. కాబట్టి qualifications విషయం యింకా స్పష్టంగా బయట అందరికీ తెలిసితే చాలమందికి ఉపయోగంగా ఉంటుంది.

ఇంతకుముందు తెలంగాణా రీజియనల్ కమిటీ వరంగల్ లో స్థాపించే ఇంజనీరింగ్ కాలేజీలో తెలంగాణా విద్యార్థులకు తగిన సీట్లు ఉండాలని నిర్ణయించడం జరిగింది. అది గవర్నరుగారివద్ద విచారణలో ఉన్నదని, తగిన నిర్ణయం జరుగుతుందని అనుకొన్నాము. ఇప్పుడు అధికార పూర్వకంగా తెలిసిన దేమంటే అది కేంద్ర ప్రభుత్వం తరపున ఏర్పడిన కాలేజీ కాబట్టి వారి తరపున ఒక కమిటీ వేయబడి వారు అప్పుడే సీట్లు తెలంగాణాకు $\frac{1}{3}$ అని ఆంధ్ర ప్రాంతానికి $\frac{2}{3}$ అని నిర్ణయించేసి, ఆ ప్రకారం candidates list తయారుచేసి సీట్లు యివ్వబోతున్నదని తెలుస్తోంది. ఈ పరిస్థితి ఏమిటి? గవర్నరుగారి నిర్ణయం వచ్చిందా? లేక ప్రభుత్వం దానిలో బాధ్యత తీసుకొనుట లేదా? ఈ విషయం ప్రభుత్వం స్పష్టం చేయలేదు. రీజియనల్ కమిటీలో చర్చలు జరిగి కొన్ని వాగ్దానాలు జరిగిన తరువాత, పరిస్థితిని అకస్మాత్తుగా తారుమారు చేయడం న్యాయంగా కనిపించుట లేదు. ప్రభుత్వం యీ పరిస్థితిని గురించి స్పష్టం చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను.

మాతృభాషలో బోధనా పద్ధతి విషయమై చాలా రాష్ట్రాలలోని విద్యార్థి వేత్తలు స్పష్టంగా అది కావాలని చెప్పారు. ఇంకా ఇంగ్లీషులోనే సాగిస్తున్నాము. ఈ సమస్యపై ఈ మధ్య వినోబాభావేగారు కూడ తిరిగి స్పష్టం చేసిన తరువాత, ప్రభుత్వం మాతృభాషలోనే ఉన్నత విద్యార్థిబోధన చేయుటకు ఎందుకు పూనుకొనుట లేదో తెలియుటలేదు. ఇంగ్లీషును medium of instruction గా తీసివేసి విద్యార్థివృద్ధికి తోడ్పడే విధంగా మాతృభాషలోనే ఉన్నత విద్యనభ్యసించడానికి, ప్రభుత్వం నిర్ణయించాల్సి గవర్నరుగారి ఉపన్యాసములో అటువంటి ముఖ్య విషయములు లేకుండా ఒక catalogue of events గాను, Departmental Programmes Review గాను ఉండిగాని ప్రభుత్వానికి ప్రజలకు సంబంధించిన విధంగా, రాజకీయ పాఠాన్ని స్పష్టం చేస్తూ సహకార హస్తాన్ని చాచే పద్ధతిలో లేదు కాబట్టి, చాలా ముఖ్యమైన విషయాలు తెలేదు కాబట్టి, దానిని బల పరచ లేకుండా ఉన్నందుకు విచారిస్తూ నెలపు తీసికొంటున్నాను.

శ్రీ వి. నరసింహారెడ్డి : అధ్యక్షా, గవర్నరుగారి ఉపన్యాసములో ఉన్న అంశాలలో ఒక అంశాన్ని గురించి మూట్లాడతాను. Law and order పరిస్థితి మీద యీ విధంగా చెప్పారు.

"The year has fortunately continued to be calm and free from disturbances to law and order"

Law and order సరిస్థితి బాగుగా లేదు. వారి పార్టీ ప్రయోజనాల కోసము Law and order బాహుటంగా ఉల్లంఘించ బడుతున్నదనీ, స్వయముగా మంతులే Law and order ను అవహేళన చేస్తున్నారనీ, భగ్గుం చేస్తున్నారనీ, అందుకు ఉదహరణలు ఉన్నవని మీ అనుమతితో ఈ సభలో చెప్పవలచాను. ఎన్నికలలాంటి ప్రజాస్వామిక పరీక్షాసమయంలో Law and order ఏ విధంగా ఉన్నదీ నేను చెప్పవలచాను. ఈ మధ్య వంచాయతీ ఎన్నికలు జరిగినవి వా నియోజక వర్గములో చందుపట్టి అనే గ్రామం ఉన్నది అక్కడ ఉన్న పెద్ద పెద్ద జమీందార్లు, భూస్వాములు కొత్తగా కాంగ్రెసు మతం పుచ్చుకొని రంగంలోకి వచ్చారు. తమ పార్టీలో చేరేందుకు కాంగ్రెసు నాయకులు వారికి free licence యిచ్చారు. దానిని ఆధారం చేసుకుని ఏ విధమైన నిబంధనలు పాటించుటలేదు. మా పార్టీ నేను ఉన్న ఒకచోట, దాదాపు 50, 60 మందిమి ప్రచారానికి వెళ్ళితే అయిదారు వందల మంది మమ్ములను చుట్టేచారు. మమ్ములను రాత్రికి గంటలమంచి ఉదయం పోలింగ్ టైమ్ అరంభమై పోలింగు జరుగుతున్నా బయటికి రాకుండా మమ్ములను చుట్టేచారు. ఆ వార్తవిని నాభార్య, పిల్లలు వరుగెత్తుకు వచ్చారు. పోలీసువారు కాకుండా కాంగ్రెసు వలంటీర్లు వారిని స్వయముగా తమ కష్టడిలోకి తీసుకొన్నారు. దీనిపట్టి Law and order ను గాలికి ఎలా వదిలివేస్తున్నారో, దారిదోపిడి ఎంత బాహుటంగా జరుగుతోందో మీకు అర్థమవుతుంది. అక్కడ పోలీసు S. I. తో చెప్పుకొన్నా వారు నిస్సహాయులుగా ఉండిపోయారు. ఇది ఎన్నికలలో పోటీ చేసిన ఒక పార్టీకి పట్టిన దుర్గతి. కమ్యూనిష్టుపార్టీ పోటీచేసినది. ఈ 10 గ్రామాలలో మా అభ్యర్థులు నామినేషన్ దాఖలు చేసినప్పటినుంచి దాక్కోవలసివచ్చింది. దానికి కారణం ఏమిటి? ఆ భూస్వాముల చేతులలో భూములు ఉండటం మూలాన స్వయముగా పైరులు నాశనము చేశారు. కౌలుదార్లను అభ్యర్థులుగా నిలబెట్టి నందున భూస్వామి శ్యామసుందర రెడ్డి, పంటలు నాశనం చేయించాడు. రాత్రికి రాత్రి గొడ్లను విప్పి వదిలారు. వారి చేతులలో అధికారము ఉండటం మూలాన మాకు అనుకూలంగా వోటు చేసే గీతవారిని తాటిచెట్టు ఎక్కకుండా చేశారు. ఈ విధంగా ప్రజలను వారి జీవనాధారమంచి చేరుచేయుట బాహుటంగా సాగి పోయింది. ప్రజల మామూలు జీవితం ఆ గ్రామాలలో కొనసాగుటలేదని, వారికి భద్రతలేదని ఎన్ని ఫిర్యాదులు పంపినా అవి కాలబాచివేయ బడ్డాయి. చెప్పి వెట్టలేదు. దీనిని Law and order అని మమ్ములను అనుకోమంటారా? ఇది విచారణ చేయాలని సవాలు చేస్తున్నాను. వా నియోజక వర్గములో, యిప్పుడు నేను చెప్పిన 10 గ్రామములలో ఎన్నికలు జరిగాయో? ఎన్నికలు జరగనిద్యారా? ఎన్నికలు జరిగితే కాము ఒడిపో కామునే భయమువల్ల ఎన్నికలు జరగనివ్వలేదు. అభ్యర్థులను తరిమికొట్టారు. చివరకు పోలింగులో మా అభ్యర్థులను అమాంశంగా

(ప్రాశీను కష్టడిలోకి కాదు) తమ కష్టడిలోకి తీసుకొని, కంకి కొడవలి గుర్తు బల వంతంగా చించివేసి ఎడ్లగుర్తు మా అభ్యర్థికి పెట్టించి, కాంగ్రెసు నాయకులు ఇటుఅటుఉండి రెక్కలుకట్టి వోటర్సువద్దకు తీసుకువెళ్ళి “చూడండి, మీ అభ్యర్థి మా తరపున నిలబడ్డాడు” అని స్వయంముగా అనిపించారు మన రాష్ట్రంలో లా అండ్ ఆర్డర్ కామెగా ఉన్నదని, మన రాష్ట్రంలో పరిస్థితులు ప్రశాంతంగా ఉన్నాయని చెప్పటం చాలా ఘోరము, మన రాష్ట్రంలో శాంతి భద్రతలు ప్రశాంతంగా ఉన్నాయన్నది నిజమా అని ప్రభుత్వాన్ని సవాల్ చేస్తున్నాను

శ్రీ కె. ప్రహ్లాదరాజు : ఇంతకీ, మీరు చెప్పిన ఊళ్లలో ఎవరు గెలిచారు?

శ్రీ వి. నరసింహారెడ్డి (మార్కాపేట-జనరల్) : అసలు ఆ ఊళ్లలో ఎన్ని కలె జరిగలేదు. కాంగ్రెసు పార్టీకి సిగ్గుచేటయి విషయమేమంటే, అక్కడ ఎన్నికలు జరిగిన గ్రామాలలో కాంగ్రెసు దారుణంగా ఓడిపోయింది. మేము గెలిచాము. మేము కాంగ్రెసు పార్టీవారు చేసిన తీవ్రమైన అక్రమాలను, వారు ఉపయోగించిన పశుబలాన్ని ఎదుర్కొని ఆ ఎన్నికలలో గెలిచాము. మేము ఎన్నికలలో గెల్చినందుకు, ప్రజలు మాకు టెక్లు ఇచ్చి గెలిపించినందుకు, కొన్ని వోట్లు, ఖాస్యములు వ్యవసాయం చేయకుండా అటం, గీతవాళ్లను తాటిచెట్లను ఎక్కనీయకుండా చేయటం యీ వాడు జరుగుతున్నది. మార్కాపేట తాలుకా జన్నా రెడ్డి రేజ్ ముఖ మామిళ్ళనుడుగు గ్రామంలో యీ విధంగా సేవ్యములు అవటం అన్నది జరిగింది. ఈ విధంగా వంద గ్రామాలలో సేవ్యములు అవటం జరిగింది. కొంతమంది అధికారులు తమ సహజభోరణితో శాంతిభద్రతలు కాపాడటానికి ప్రయత్నిస్తుంటే, కాంగ్రెసు పార్టీవారు ఆ ఉద్యోగుల ప్రయత్నాలను భగ్నం చేసి, వారిని పెడమార్గాన పెట్టించి అక్రమాలు చేయిస్తున్నారు. అక్కడ అరాచకాన్ని పోతూపోతున్నారు. అధికారులను అక్రమాలు చేయవలసిందిగా చుంతుంటే ద్రోహాసంభవం ఇస్తున్న ఉపాహరణలు ఉన్నాయి. మా తాలూకాలో ఎన్నికలు జరిగి, కమ్యూనిస్టు పార్టీవారు బ్రహ్మాండమైన విజయం సాధిస్తూంటే, జె. వి. నరసింహారావుగారు మా తాలూకాకువచ్చి, వారు తమ నియోజకవర్గంలో జనరల్ ఎన్నికలలో ఓడిపోయి ప్రమాదం వచ్చినంతగా భావపడి, జనరల్ ఎన్నికలలో వారు ఒకటి రెండు వోట్లు తేడాతో వోడిపోతున్నంతగా భావించి, కాంగ్రెసు పార్టీ యొక్క ఉపన్యాస వేదికమీద నిలబడి “ఇక్కడ కమ్యూనిస్టులు మితిమీరి వర్తలు చేస్తున్నారు; వారిని అదుపులో పెట్టండి” అని పోలీసులను పాపరించారు. అప్పటికే కాంగ్రెసువారు మా పార్టీ కార్యకర్తల, అభ్యర్థుల కొంతలను తగులతడుకున్న పరిస్థితులు ఉన్నది. అట్టి పరిస్థితులలో మంత్రులు అవిధంగా పాపరించేటప్పటికీ, పార్టీకి అంతా భిన్నంగా జరిగింది. అక్కడ వది గ్రామాలలో కాంగ్రెసువారు అక్రమాలు చేస్తే, ఒక్క గ్రామంలో

మాత్రమే కేసు పెట్టారు. ఆ కేసునుకూడ అట్లాగే వండబెట్టి, మా పార్టీ అభ్యర్థుల కార్యకర్తలమీద 107, 151 సెక్షన్స్ను విధించి కేసులు పెడుతున్నారు. మన దేశంలో ధ్వంసం, విధ్వంసం, దహనం, గృహదహనం నిత్యంగా సాగుతూ బమ్మలను తగులబెడుతున్న ఒక రాష్ట్రంలోకూడ ప్రివెంటివ్ డిటెన్షన్ చట్టం ప్రయోగింపబడుతున్నట్లు మనం చూడటంలేదు. కాని, మన రాష్ట్రంలో, ఎన్నికలు జరగటంలాంటి ప్రజాస్వామిక పరిస్థితులలో ప్రివెంటివ్ డిటెన్షన్ చట్టాన్ని పోలిన 107 వ సెక్షన్ను ప్రయోగించి కొందరిపైన కేసులు పెట్టటం జరుగుతోంది. 107 వ సెక్షన్ ప్రకారం ఎవరిపైన అయినా కేసుపెట్టాలంటే, అతడు వేరే ఏమీ తప్పు చేయనక్కరలేదు. "because the Communist Party is the majority party, so book up, round up" అని చెప్పి 107 సెక్షన్ విధించటం జరుగుతుంది. మా తాలూకాలో వందమంది అభ్యర్థులను, కార్యకర్తలను 107 వ సెక్షన్ క్రింద ఇరికించారు. హుజూర్ నగర్ తాలూకాలో వందమందిని ఇరికించారు. ఈ నాడు మా జిల్లాలో 250 మందికిపైగా యీ 107, 151 సెక్షన్స్ క్రింద కేసులుపెట్టబడి ఉన్నాయి 151 సెక్షన్ అన్నది — పోలింగ్ నాడు అరెస్టు చేయటానికి అధికారం ఇచ్చేటటువంటిది. అంటే పోలింగ్ నాడు వారు ఓడిపోయే ప్రమాదం ఉన్నదని తోచినపుడు, అధికారికి రిపోర్టుచేస్తే, వెంటనే ప్రతిఫణానికి చెందిన అభ్యర్థిని అరెస్టుచేసి, ఆ అభ్యర్థి పోలింగ్ నాడు హాజర్ కాకుండా చేయగలరు. ఈ విధంగా చేసినటువంటి ఉదాహరణలు అనేకం ఉన్నవి. స్వయంగామందుముల నరసింగరావుగారు మా తాలూకాకువచ్చారు. వారు కాంతి భద్రతల విచారణకు వచ్చారేమోనని మేము అనుకొన్నాము. కాని, ఉద్యోగులు తమ సహజ ధోరణిలో కాంతి భద్రతల రక్షణకు ప్రయత్నిస్తూంటే, వారిని పెడమార్గాన పట్టించటానికి మంత్రిగారు వచ్చి, కాంతి భద్రతలను ఉల్లంఘించేటట్లు చేయించారనేది మాకు తరువాత రుజువు అయినది. అలాంటి ఆరోపణను మీద్యారాయీ సభాపేదికపైన చేస్తున్నాను. మంత్రి మందుముల నరసింగరావుగారు వచ్చిన నాడు సేను ఎక్స్ ప్రెస్ లో మంట్ లో ఉన్నాను. కాంగ్రెసువారు వన్ను వలయంలో చుట్టేసి, బయటకు రాకుండా బంధించారు. నా భార్య పిల్లలను అరెస్టుచేసి, కాంగ్రెసు వాలంటీర్లు తమ స్వాధీనంలో ఉంచారు. ఆ సమయంలో మందుముల నరసింగరావుగారు సూర్యాపేట తాలూకాకువస్తే, సేను వెళ్లి వారికి ఉన్నటువంటి విషయాలు చెప్పటానికి వీల్లేకుండాపోయింది. దానికి కారణం, సేను అరెస్టులో ఉండటంకాదు. సేను కాంగ్రెసువారి కష్టడిలో ఉండటంవల్లనే వారిని కలుసుకోలేకపోయాను. మంత్రిగారు వచ్చి "కమ్యూనిస్టులైన ఎందుకు చర్యలు తీసుకోవటంలేదని" పోలీసువారిని హెచ్చరించారు. దానితర్వాత మరింత విప్రుభద్రం జరిగింది. ఈ నాడు ప్రభుత్వ అధికారులు బాహటంగా కాంగ్రెస్ పార్టీ నాయకులుగా పనిచేయటం జరుగుతోంది. ఈ నాడు పూర్ణచంద్రికాపు ఆసే

సర్కిల్ ఇన్స్పెక్టర్ మా తాలూకాలో ఉన్నాడు. అతడు ఏ ఘటన విచారణకు చెల్లినా, మొదట కాంగ్రెసు నాయకుడు శర్మతో కన్సల్ట్ చేసి వెడతాడు. తన రిపోర్టును తన ఎ. యస్. పి. కన్నా ముందు ఆ శర్మగారికి ఇస్తాడు. అక్కడి కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడే అతడికి ఎ. యస్. పి. కాంగ్రెసు మీటింగ్ రక్షణకనివచ్చి, నా ఇంటిమీద జాహాటుంగా దాడిచేసి మా యొక్క టాటుంబాన్ని నానా హంగామ భీభత్సం చేశారు. దానిమీద నేను ఫీర్యాదుచేసినా, ఇంతవరకు దానిని దర్యాప్తు చేసే దిక్కులేదు. ఆయన ఇంకో తాలూకాకు ప్రమోషన్ మీద ట్రాన్స్ఫర్ అయితే, ఆ ట్రాన్స్ఫర్ను ఆపి, అక్కడ ఉన్న ఒక తురక సర్కిల్ కు (అందు సరిగా మాపైన కేసులు పెట్టటంలేదని) అక్కడకు ట్రాన్స్ఫర్ చేసి ఈయనను ఇక్కడ సర్కిల్ ఇన్స్పెక్టర్ గా ప్రమోట్ చేశారు. ఆయన ఆరు సంవత్సరాలుగా సబ్-ఇన్స్పెక్టర్ గా, ఉద్యోగం చేస్తూ అక్కడి కాంగ్రెసు నాయకులతో నేస్తం చేస్తున్నాడు. అతడు అక్కడ ఆస్తి సంపాదించుకొని, అక్కడి పెత్తందార్లలో ఒకడుగా, భూస్వాములలో ఒకడుగా, కాంగ్రెస్ నాయకులలో ఒకడుగా, డెవలప్ మెంట్ కింద వచ్చే డబ్బునంతా వినియోగించు కొనేటటువంటి అలుగకాడ కొంగల్లో ఒకడుగా కూర్చుని, ఒక పార్టీ నాయకుడిగా వ్యవహరిస్తున్నారు. ఆయనపైన ఇంతవరకూ ఎన్నో సార్లు ఫీర్యాదులు చేసినా, వీచార్ చేకండా, అవన్నీ కాల రాయబడుతున్నాయి.

శాంతి భద్రతలు అంటే, మన మంత్రులకు ఉన్న అవగాహన ఎలాంటిదో చెబుతున్నాను. నిన్న కె రామచంద్రారెడ్డిగారు "ఒకచోట ఎన్నికలు జరుగుతున్నట్లు వంటి సున్నిత సమయంలో కొందరు తుపాకులు పెట్టుకొని ప్రవేశిస్తున్నారని" చెబితే "తుపాకులు పట్టుకోకుండా ఉంటే ఎట్లా? బరిచెలముందు తుపాకులు ఉపయోగించకుండా ఎట్లా? అని" ముఖ్యమంత్రిగారు సమాధానం చెప్పారు. అక్కడ ఉన్నటువంటి పందర్బాష్టి ముఖ్యమంత్రిగారు చూడకుండా, ఆ విధంగా చెప్పటం, వారు శాంతి భద్రతలను అవహేళన చేస్తున్నట్లుగా నేను భావించవలసివస్తున్నది. శాంతి భద్రతల ఎడల మంత్రులకు ఇలాంటి వైఖరి ఉండటం, అవహేళన చెయ్యటం, తమ పార్టీ ప్రయోజనాలకు శాంతి భద్రతలను బలిపెట్టటం, యీసాదు జరుగుతూఉండగా, గవర్నర్ గారు తమ ఉపన్యాసంలో రాష్ట్రంలో ప్రశాంతమైన పరిస్థితులు ఉన్నాయని, శాంతిభద్రతలు చాలా కామ్ గా ఉన్నాయని చెప్పటం వాస్తవానికి విరుద్ధంగా ఉన్నదని చెబుతూ, వారి మాటలు వాస్తవ పరిస్థితులను మిస్ గైడ్ చేసేవిగా ఉన్నవని మనం చెప్తూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ మ. కేశవరెడ్డి (మనమూరు): అధ్యక్షా, గవర్నర్ గారి ప్రసంగం గురించి, నేను రెండు మూడు విషయాలు మాత్రం మనవి చేయదలచుకొన్నాను. ఈ సాధు డెవలప్ మెంట్ పనులలో ఏమీ జరుపుకోలేదు. ఏమీ జరుపుకోలేదు.

ఆ ఫిగర్స్ గవర్నర్ గారు తమ ఉపన్యాసంలో ఇచ్చారు. గవర్నర్ గారు ఆ ఫిగర్స్ ఇవ్వటం సంతోషం అయితే కావచ్చును. కానీ, ఆ డెవలప్ మెంట్ సరిగా జరుగుతోందా? డెవలప్ మెంట్ జరిగేటప్పుడు, డిస్ట్రిబ్యూట్లానింగ్ కమిటీవారు యిచ్చే అభిప్రాయాలను ప్రభుత్వం పాటిస్తున్నదా? లేదా? పాటించకపోతే దానికి కారణం ఏమిటి? అనేటటువంటి విషయాలన్నీ తమ దృష్టికి నేను తీసుకురాదలచుకొన్నాను. ఇందాక చెన్నారెడ్డిగారు చెప్పినట్లు ఎక్కడెక్కడ బ్లాక్సు ఏర్పాటుచేయాలనే విషయంలో ప్లానింగ్ కమిటీకి ఒక అచ్చితమైన ప్రణాళిక, పాలసీ లేకపోవటమే కాకుండా, ప్రభుత్వవజానికి చెందిన సభ్యులకు సంబంధించిన పార్టీలలో (అవి స్టాండర్డ్ ప్రెస్సింగ్స్ లో బడిఉన్నా, లేకపోయినప్పటికీ) బ్లాక్సు ఏర్పాటు చేస్తున్నారు. తమ జిల్లాలో, యీ బ్లాక్సు తర్వాత యీ బ్లాక్సు పెట్టమని జిల్లా ప్లానింగ్ కమిటీకి స్పష్టంగా సూచన చేసినప్పటికీ, ప్రభుత్వం ఆ సూచనలను త్రోసివేల్చి, అలా త్రోసివేల్చుటానికి వలెన కారణాలు కూడా చెప్పలేకుండా ఉన్నాడని ఉదాహరణకు నాకు సంబంధించిన వర గల్ జిల్లా విషయం మనవి చేస్తాను. గతసంవత్సరం వరగల్ జిల్లా ప్లానింగ్ కమిటీవారు (నిర్ణయించిన స్టాండర్డ్స్ కు లోబడిఉన్నటువంటి) ఫలానా ఫలానా బ్లాక్సు వరుసగా తీసుకోమని గవర్నమెంటుకు తమ అభిప్రాయాన్ని చెప్పుకోవటం జరిగింది. వారు వరుసగా మూడు పేర్లు చూపించారు. ఒకటి ఘనపూర్ బ్లాక్, రెండు అబ్బాయి పాలెం బ్లాక్, మూడు వరకాల బ్లాక్. ఈ విధంగా తీసుకోవాలని సూచించబడింది. ఇది ఖిన్నాభిప్రాయం కాదు. ఆ ప్లానింగ్ కమిటీ ఏకగ్రీవంగా తీర్పు ఇచ్చి, తమ అభిప్రాయాన్ని గవర్నమెంటుకు పంపించింది. కానీ వారి సూచనకు విరుద్ధంగా గవర్నమెంటు వ్యవహరించటం జరిగింది. ఈ గవర్నమెంటు కాంగ్రెసు వారి గవర్నమెంటు కాబట్టి, ఘనపూర్ లో కాంగ్రెసు పార్టీ వారి సభ్యుడు లేడు కాబట్టి, అబ్బాయి పాలెంలో గవర్నమెంటు పార్టీకి సంబంధించిన సభ్యుడు ఉన్నాడు కాబట్టి, ఆ పరియాలో బ్లాక్ పెట్టటం జరిగింది. అక్కడి ప్లానింగ్ కమిటీ సూచించి, సూచనను తప్పిడికరించి (అలా తప్పిడికరించటానికి గలకారణాలను కూడా చెప్పకుండా) వాళ్లకు ఇష్టమైన గ్రామాలను మనస్సులో పెట్టుకొని "మేము అబ్బాయి పాలెం బ్లాక్ తీసుకొన్నాము" అని చెప్పారు. ప్లానింగ్ మంత్రిగారు ఇలా ఎందుకు చేశారు? అందుకు ఏమి కారణాలు ఉన్నాయి? అన్నది మేము కనుక్కోలేక పోయాము. తరువాత సమావేశంలో ఈ విషయం ప్లానింగ్ డిపార్టుమెంటు నెక్కడికి అక్కడి సభ్యులకు చెప్పారు. ప్లానింగ్ కమిటీవారు మళ్ళీ ఒక తీర్మానం చేసి గవర్నమెంటుకు పంపించారు. ఏమిటి? Standards కు లోబడి ఘన పూర్ లో బ్లాక్ సూచన ఉంటే దానిని రాకుండా చేసి అబ్బాయి పాలెంలో పెట్టడానికి కారణాలు ఏమిటి? Government పరిశీలించి, ఘనపూర్ లో బ్లాక్ ఒకటి ఏర్పాటు చేయాలని కోరబడ్డది. దానికి కూడా యంతవరకు సమాధానం లేదు.

నా constituency లో కూనూరు గ్రామంలో ఈ విధంగా జరిగింది. ఇది ఉదాహరణకు మాత్రమే చెపుతున్నాను. ఇట్లాంటివి అనేకం జరిగినవి. ప్రభుత్వాధికారుల దృష్టికి కూడ తీసుకొచ్చారు ఇది రెండవసారి పొదుపు ఉద్యమం సాగక ముందు జరిగిన సంగతి. Enquiry కాలేదు. నిర్ణయం చేయలేదు. అది చేయకుండానే రెండవసారి ఉద్యమం సాగినప్పుడు అక్కడికి అధికారులువచ్చి మళ్ళీ వసూలు చేయడం ఆరంభిస్తే అప్పుడు కూడ రైతులు మొత్తుకున్నారు. “ఈ విధంగా జరిగింది రెండు నెలల క్రితం దరఖాస్తు పెట్టుకున్నాం. విచారణ జరగలేదు. మళ్ళీ అదే ధోరణిలో జరుపుతున్నారు” అని వాళ్ళు ఆడేవణ తెలిపితే అక్కడ ఉన్న అధికారులు అది విచారణ చేయకుండా మళ్ళీ-అదే విధంగా బలవంతంగా వసూలు చేశారు. నేను development కొరకు డబ్బు రాకూడదని అనడంలేదు. వసూలు విధానం మాత్రం సక్రమంగా లేదు. ఇవ్వగలిగిన వాళ్ళ దగ్గర ఎక్కువ వసూలుచేసి వాళ్ళను ప్రోత్సహించడం మినహాయించి యివ్వలేని వాళ్ళ దగ్గర అధికంగా వసూలుచేసి, నిర్బంధంగా వసూలుచేసి, వసూలుచేసిన డబ్బుకు కూడ certificate లు యివ్వకుండా పోతున్నది అంటే యిది ఏమి development? ఇది ఏమి administration? అది తిరిగిరాని పక్షంలో ఎందుకు రైతు 5 రూపాయలు 10 రూపాయలు development కార్యక్రమాల కొరకు యిచ్చుకోవాలి? తిరిగిరాని పరిస్థితులు కూడ కొన్ని నేను మీతో మనవి చేయదలచుకున్నాను. అనేకులు వాళ్ళ సంపాద యిబ్బందులకు అవసరంవచ్చి వడ్డీ లేకపోతే లేకపోయింది. ఇదే డబ్బు తిరిగి తీసుకుంటామని సంవత్సరం అయిన తరువాత వాళ్ళు post office లకు వెడితే 10 రూపాయల certificate కు రూపాయి, రెండు రూపాయలు యిస్తే వేగాని ఆ డబ్బు వాళ్ళకు ఆ రోజు చెందదు. ఇవ్వక పోయినట్లయితే యివ్వాలి యివ్వడానికి వీలు లేదు. రేపు రమ్మనమని పంపిస్తున్నారు. ఆ వ్యక్తి 10 రూపాయలు certificate ను తిరిగి తీసుకోడానికి 20 మైళ్ళ దూరంలో ఉన్న తన ఊరినుంచి రెండు మూడు పార్సు రావడానికే ఉన్న 10 రూపాయలతో కనీసం 5 రూపాయలై నా ఖర్చు అయ్యేది. ఈ విధంగా జరుగుతున్న ఈ ఉద్యమం సక్రమంగాలేదు. ఇంతకుముందు ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకురాబడింది. దానిని విచారణ జరపకుండా పొదుపు ఉద్యమం క్రింద 10, 5, 100 రూపాయలు యివ్వాలి. అది సక్రమంగా ఉపయోగం అవుతుంది అని చెబితే అక్కడ వాళ్ళకు ఆ అభిప్రాయం కలగడంలేదు. కాబట్టి యిది కొనసాగడంలేదు. దీనిని ప్రభుత్వం గుర్తించి పద్ధతిని మార్చుకున్నట్లయితే ఇంత తొందరగా ఎక్కువ డబ్బు సేకరించడానికి వీలు అవుతుంది.

విద్యారంగంలో అనేక విషయాలు చెప్పారు. పాం కేతిక విద్యకు యిన్ని colleges పెట్టాం అని చెప్పుతున్నారు. పెట్టారు. అందుకు సంతోషమే. కాని

seats దొరకడంలేదు. అది సాధ్యం కాదు. ఎందుకంటే ఎక్కువ colleges పెట్టాలి. దానికి లక్షలు, కోట్లు రూపాయలు కావాలి. అది సాధ్యం కాని విషయమే. కాని పల్లెటూళ్ళలో 4 వ class చదివి 5 వ class చదువు కోడానికి ఆ ఊళ్ళో తరగతులు లేక సమీపంలో ఉన్న తాలూకా కేంద్రానికో, జిల్లా కేంద్రానికో వాళ్ళవస్తే 5, 6 తరగతులలో ఖాడ స్థానాలు దొరకడంలేదు. పెద్ద పెద్ద కళాశాలల కంటే లక్షలు కోట్లు రూపాయలు ఖర్చు పెట్టాలి కాని ప్రాథమిక, సెకండరీ విద్యలో-ఆరంభదశలో కూడ వాళ్ళకు class లలో స్థానాలు దొరకకపోయి పట్లయితే ఆ పిల్లల భవిష్యత్తును కాగు పరుస్తున్నామా, చెడగొట్టుతున్నామా, అనేది ప్రభుత్వం ఆలోచించుకోవాలి. ఇచ్చాక వాళ్ళకు స్థానాలు దొరికినట్లయితే భవిష్యత్తులో ఎందరో విద్య చేర్చుకుని మంచి ప్రవీణులు కాగలుగుతారు. దేశ సేవలో వాళ్ళినగలుగుతారు. దేశానికి సహాయపడే పనులలో మేలుగా పనిచేయగలుగుతారు. ఇచ్చాక పాఠశాలలో స్థానాలు లేక చదువుకొనే అవకాశాలు లేనందున ఎంతమందినో మనం ఉన్నత స్థానానికి తీసుకు రాలేకుండా పోతున్నాం. ఏదో ఒక రూపంలో దీని యొక్క selection లేకపోయినట్లయితే దేశానికే హానికరం అని నేను మనవి చేస్తున్నాను.

గవర్నమెంటు కాంగ్రెసు గవర్నమెంటు అని మన అందరికీ తెలిసినదే. Co-operative movement విషయంలో ఒకటి రెండు ఉదాహరణలు చెప్పదలచుకున్నాను. గత సంవత్సరం co-operative tapper societies ఏర్పాటు చేయించారు. కొన్ని societies ను experimental basis క్రింద యిచ్చారు. అందులో వరంగల్ సొసైటీ ఒకటి. వరంగల్ సొసైటీ సక్రమంగా ఆరగడంలేదు కొంత డబ్బును వరంగల్ సొసైటీలో ఉన్న అధికారులు, management లో ఉన్న అధికారులు ఖర్చుచేసుకుంటున్నారు. 2, 3 లక్షల రూపాయలు బకాయి పడ్డాయి. ఇది వసూలు చేయాలని, దీనిలో జరిగే లోపాలన్నీ ప్రభుత్వ అధికారుల దృష్టికి ఆ సంఘంలో ఉండే సభ్యులచేత తీసుకురాబడ్డది. కాని ప్రభుత్వం యింత వరకు ఏ చర్య తీసుకోలేదు. అది సక్రమంగా జరుగుతున్నదో లేదో విచారణ జరిపి తప్పులు చేస్తుంటే తప్పులు చేస్తున్నదని చెప్పడం, తప్పులు చేయకపోతే సక్రమంగా జరుగుతుందని చెప్పడం ప్రభుత్వానికై నా, ప్రభుత్వాధికారులకై నా కనీసధర్మం. ఆ విధంగా చేయకుండా మరింత డబ్బు తాగుకోడానికే, మరింత డబ్బు దుర్వినియోగం చేయడానికి అవకాశం యిస్తూ కాలం గడుపుతున్నది. వీరు కేవలం ఆ management కు సంబంధించిన వ్యక్తులు. ప్రభుత్వ పక్షానికి చెందిన ఏ active మేంబర్, ఏ ఉపసాయకుడో కాబట్టి అవిధంగా జరుగుతున్నది. ఇతరసంఘాలలో ప్రభుత్వానికి సంబంధించిన వ్యక్తులు ఉన్నప్పుడు వెంటనే చర్య తీసుకోవడం, చర్య తీసుకోవడానికి కారణాలు లేకపోయినప్పటికీ వ్యష్టింమకుని చర్యతీసుకోవడం జరుగుతుంది. విన్నవో, మొన్నవో, విన్నాను. ఎవరైతే గ్రామాలలో

అదనంగా సంఘాలు ఏర్పాటు చేస్తారో వారికి tappers societies కు తై సెన్సులు యిస్తామన్నారు. అది మంచిదే. యివ్వాలి కూడ. దానివల్ల ఆ సంఘాలలో పనిచేసే tappers కు చాల లాభం కూడ కలుగుతుంది. కాని ప్రభుత్వం అవలంబిస్తున్న విధానాన్ని చేసు ఆ తేపించదలచుకున్నాను P. C. C. వాళ్ళు recommend చేసిన గ్రామాలకే ప్రభుత్వ అధికారులు నిర్ణయాలు తీసుకోదానికి, ఆ గ్రామాలలోనే సంఘాలు ఏర్పాటు చేసుకునే దానికి ఆదేశం యిచ్చినట్లు చేసు విన్నాను. ఇది ఎంత వరకు సమంజసం? వారు కాదన్నట్లయితే యివ్వాలి అధికారులే అంటున్నారు. ఎరంగల్ జిల్లాలో auctions కొరకు నిర్ణయించబడిన తేదీ మార్చబడ్డది" అని.

శ్రీ ఎ. నంజీవరెడ్డి : ఇప్పుడే చెప్పడం మంచిది అనుకుంటాను. ముగ్గురు మంత్రులతో Cabinet sub-committee వేశారు. శ్రీ రంగారెడ్డిగారు, శ్రీ భగవంతురావుగారు, concerned Minister శ్రీ నంజీవయ్యగారు, వీళ్ళు select చేయ్య మహ్మద్ మే గాని కాంగ్రెసు కమిటీకి యివ్వాలని ఆదేశం యివ్వ లేదు మరింత ఈ వార్తలు వచ్చినాయో తెలియదు వీళ్ళు కాంగ్రెసు వాళ్ళు అయితే దీనిని కాంగ్రెసు సబ్ కమిటీ అని కూడ అంటే అనవచ్చు.

శ్రీ బి. కేశవరెడ్డి : It cannot be a Congress Committee. I know what is Congress Committee. ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. మంత్రివర్గంలో సంగమం అయితే వాకు ఆ తేవణ లేదు. కాని District Congress Committees లేక P. C. C. యిచ్చిన పేర్లే ప్రభుత్వం అంగీకరించాలనే వాదనను ప్రశం చేసు వ్యతిరేకించ దలచుకున్నాను. అది కేవలం Congressmen కు representation గా వుండవచ్చు కాని తన రాష్ట్ర స్థాయిలోని ప్రజానికాని కంతటికీ representation కాదు. రేపు మొదటి తేదీ నుండి auctions కాబోతున్నవి. ఆ auctions కాకుండా - ఎక్కడెక్కడయితే సంఘాలు ఏర్పరచుకొని మామూలు తీసుకొనదలచుకున్నారో వారికి అవకాశం యివ్వాలి. ఈ auctions ను ప్రభుత్వం ఆపుతేయించాలి. Public కు తెలియాలి—ప్రభుత్వ నిర్ణయం అధికారమే. కాంగ్రెసువారు తీసుకరావచ్చు; కాంగ్రె సేతరులు తీసుక రావచ్చు. కాని వారిలో ఒక్క కాంగ్రెసు వారికి యీ అవకాశము కల్పించే విధానం నూత్రం మార్చుకోవాలి. ఆ విధంగా చేయలేదని ప్రభుత్వము అంటుంది. Auctions కాకముందే, వాటిని postpone చేసి - ఆ అవకాశమును యితర పార్టీ representatives కు యివ్వడానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నిస్తుందా? అందుకు పూనుకొన వలసిందిగా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతూ యింతటితో విరమిస్తున్నాను.

డాక్టర్ బి. వి. నాగేశ్వరరావు (రాజమండ్రి) : అవ్వడా, వ్యవస్థగారి ప్రసంగముతో ముఖ్యంగా గత వారం పది రోజులనుండి వక్రమ గాదావరి

జిల్లాలో మూడు కాల్వలు ఏకమై ఆ జిల్లాకు చేసిన అపకారమును గూర్చి ఒక ముక్క అయినా చెప్పబడలేదు, అవతల భీమవరం తాలూకా, యివతల ఏలూరు తాలూకా యివన్నీ యంతవరకు—

శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి : అధ్యక్ష మహాశయా, గవర్నరు ప్రసంగము— ఆ రిపోర్టు అంతా అచ్చు అయిపోయిన తరువాత floods వచ్చినవి. ఆ ముందే floods వస్తాయని ఊహించడానికి కూడా వీలులేదు. లేకపోతే తప్పకుండా చెప్పి వుండేవారు. అక్కడి పరిస్థితులన్నీ చూడడానికి ఒక మంత్రిగారు వెళ్ళారు. వారు relief measures ను accept చేస్తున్నారు. Impossible things గవర్నరు గారు ఊహించి చెప్పలేక పోయారు.

డాక్టరు ఎ. వి. నాగేశ్వరరావు . తరువాత నయినా supplementary గా add చేసి వారి ప్రసంగములో చెప్పడానికి సావకాశంవుంది గనుక నే నీ విషయాన్ని అడుగుతున్నాను. 27 వ తేదిన యీ ప్రసంగం చేయబడినది. 24, 25 తేదీలలో వరదలు వచ్చినవి. అయిదు రోజులపాటు రైళ్ళ రాకపోకలు నిలిచి పోయినవి. Supplementary గా నయినా add చేసి కొంత చెప్పడానికి అవకాశంవుంది గనుక నే నీ ప్రసక్తిని శ్రీమకరావలసి వచ్చింది.

Law and order సందర్భంగా - ముఖ్యంగా prohibition గురించి చెప్పదలచుకున్నాను. Prohibition కార్యక్రమం రాష్ట్రంలో సక్రమంగా నడవడంలేదు. Illicit distillation చేస్తున్న వారికి, పోలీసులకు లాలూచీ వ్యవహారాలున్నవి. వారి ఏర్పాటు వల్లనే యివి ఏమీ పైకి రావడం లేదు. పోస్టు కేసులు వట్టుకున్నాం అని గాని, కేసులు తగ్గాయని గాని చెప్పడానికి officers ను బట్టి వుంటుంది—అందులో యిది అమలు జరిపే ఉద్యోగులు చాలా మంది శ్రాగుబోతులు అవడంవల్ల యీ కార్యక్రమం సక్రమంగా నడవడం లేదని, లంచగొండితనం ఆ డిపార్టుమెంటులో విపరీతంగా వుందని తమ ద్వారా ముఖ్య మంత్రిగారికి వినయ పూర్వకముగా మనవి చేస్తున్నాను. అందులో నీరా నోపై టిలని పెరుతో స్థాపించబడి, సారా సోపై టిలుగా convert అయి, యివి చాలా అక్రమాలు చేస్తున్నాయి. అందువలన సక్రమంగా నడవని వాటిని ఆపు చేయించవలసిందిగా ముఖ్య మంత్రిగారిని నేను కోరుతున్నాను.

కమ్యూనిటీ-Community development విషయంలో Plan targets reach అయినామని చెప్పారు నిజమే. Plan targets reach కావచ్చు కాని అందుకు ఖర్చు పెట్టిన డబ్బును, సాధించిన ఫలితను compare చేసి చూస్తే ఖర్చు పెట్టిన డబ్బుకు ప్రతిఫలం ఎంత వచ్చిందనే ప్రశ్న వస్తుంది. కొంత

వరకు అభివృద్ధి జరిగినమాట నిజమే కావచ్చు. వాటిని compare చేసి చూస్తే తగిన ప్రతిఫలం కలుగలేదనే విషయాన్ని తమ ద్వారా వారికి మనవి చేస్తున్నాను.

ఈ planning విషయంలో మరొక సంగతి మనవి జేయవలసి యున్నది. మనం మొట్టమొదట యీ plan ను వేసుకొనేటప్పుడు-village committee నుండి, plans call for చేశాము. Districtsనుండిplans call for చేశాము. తాలూకా, ప్లాన్సు call for చేశాము. తరువాత Provincial plans. నేను కోరేదేమంటే-Provincial level లో గాకుండా district level లోనే వారికి పూర్తి powers యిచ్చి జిల్లాకు కావలసిన అవసరాలను అన్నింటినీ District Planning Committee లో నిశ్చయించుకొని అక్కడనే ఆయా గ్రామాలకు కావలసిన village plans ప్రకారం వారి కోరికలు తీర్చుటకు ప్రయత్నం చేస్తే బాగుంటుందని నా సూచన.

తరువాత ముఖ్యమైనది - ప్రాథమికవిద్య ప్రాథమికవిద్య సక్రమంగా నిర్వహింపబడడం లేదని నా అభిప్రాయం. దీనిని సక్రమంగా నడిపించాలి. దీనిని సక్రమంగా నడిపించినపుడే మొత్తం విద్యా విధానం బాగుపడుతుంది. చాలా aided schools తీసుకుంటున్నాం అన్నారు ప్రస్తుతం మూడు జిల్లాలలో తీసుకున్నాం. ఇంకా యితర జిల్లాలలో యీ సంవత్సరంలోపుగా తీసుకుంటాము అంటున్నారు. అయితే ఈ విధంగా తీసుకుంటున్నప్పుడు కొంతమంది ఉపాధ్యాయులకు వుద్యోగాలు పోవడంకూడా తట్టిస్తున్నది. అందువలన ఎవరికి వుద్యోగాలు పోకుండాను, వారందరినీ absorb చేస్తే విధానమును తెలియజేయ వలసిందిగాను కోరుతున్నాను.

Secondary Education గురించి గాని, University Education గురించిగాని, గవర్నరుగారు తమ ప్రసంగములో ఏమియు చెప్పలేదు. వాటిని గురించి చెప్పివుంటే బాగుండేది.

Medical and Engineering Colleges యొక్క సీట్ల సంఖ్య పెంచుతున్నామనే విషయం సంఘోషింప వలసినదే. కాని admissions విషయంలో మాత్రం-సక్రమమైన పద్ధతులు అవలంబింపలేదని ప్రజలు అనుకుంటున్నారు. అంధ్రప్రదేశ్‌గానికే సంబంధించి సంతకరకు zonal system పనికిరాదని రెండు, మూడుసార్లు చెప్పాము. కాని ముఖ్య మంత్రిగారు దానిని అంగీకరించలేదు. అంతేగాకుండా ఈ interviews విధానంవలన అర్హతలేనివారు పైకిరావడం, merit వున్న వారికి seats రాకపోవడం జరుగుతున్నది. ఇటు వంటి instances ఎన్నో వున్నవి. ముఖ్యమంత్రిగారికి కావలయునంటే నేను యింట్లోకి వెళ్ళిన తరువాత - నేను యిప్పుడు తీసుక రావడం మరచిపోయినాను - వారికి తెలియ

పరచుతాను. Interviews లో చాలా అక్రమాలు జరుగుతున్నవని ముఖ్య మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకు వస్తున్నాను. తరువాత medical education లో standards చాలా తగ్గిపోయాయని చాలా మంది డాక్టర్లు చెప్పుకుంటున్నారు. Medical college లో యంతకు ముందు వున్న 6 సంవత్సరాలు గాకుండా యంకొక సంవత్సరం పెట్టడం జరిగింది. High standards maintain చేయాలి. అందుకుగాను remuneration ఎక్కువ యిస్తేగాని పెద్ద డాక్టర్లు రారు గనుక యీ విషయము దృష్టిలో వుంచుకొని ప్రభుత్వం high standard maintain చేయుటకు ప్రయత్నించవలెను తరువాత యీ zonal system ను interviews system ను తీసివేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను తెలంగాణాలో ఏవిధంగా అయితే దీనిని తీసివేచారో అదేవిధంగా ఆంధ్రలోకూడా ఈ interview system ను తీసివేయవలసిందిగా నేను ముఖ్య మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను

తరువాత రూరల్ డిస్పెన్సరీ విషయమున్నది. ప్రతి ఫిర్యాకు ఒక రూరల్ డిస్పెన్సరీ ఏర్పాటు చేస్తామని కీ. శే. శ్రీ కళా వెంకటరావుగారు వాగ్దానం చేశారు ఈ విధంగా, రూరల్ డిస్పెన్సరీలు ఏర్పాటు చేయవలసిన ఫిర్యాలు యింకా చాలా వున్నాయి. ఆ ప్రాంతాలలో వీలైనంత త్వరగా పీటిని ఏర్పాటు చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను ఆ మధ్య వరంగల్లు వచ్చినప్పుడు శ్రీ సంజీవ రెడ్డిగారు చెప్పారు రాష్ట్రంలోని మొత్తం హాస్పిటల్సులో 2711 మంది డాక్టర్లు కుక్కవగా వున్నారని చెప్పారు. ప్రైవేటు పార్టీస్ను చేసుకొనే వారికి ఎక్కువ రెమ్యూనరేషన్ గనుక యిచ్చినట్లయితే చాలామంది వస్తారు Remuneration ఎక్కువచేసే విషయం ఆలోచించవలసిందిగా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను

Primary Health Centers విషయంలో ఒక సెలెగ డాక్టరు, ఒక లేడీ డాక్టరు వుండాలనే నిశ్చయం జరిగింది. ఇది గ్రామీణ ప్రజల సౌకర్యాల కొరకు తీసుకున్న ఏర్పాటు గ్రామీణ ప్రజలలో సగంమంది స్త్రీలు ఉన్నారు. వీరందరూ పట్టణాలు వెళ్ళలేరు గనుక ప్రతి primary health centre లోను ఒక lady doctor ను ఏర్పాటు చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను

Food విషయంలో - ఆంధ్రప్రదేశ్ surplus state అంటున్నారు. కాని బియ్యం ధర గనుక చూస్తుంటే రోజు రోజుకు పెరిగిపోతున్నది. దీనిని separate zone గా చేయవలసిందిగా కేంద్రాన్ని కోరామని - శాని అది సఫలీకృతం కాలేదని గవర్నరుగారి ప్రసంగములో ఉన్నది. ఏది ఏమైనప్పటికీ, ఆంధ్రప్రదేశ్ surplus state కాబట్టి, అధిమం యీ రాష్ట్రములోపై నాణ్యత అంతా తినగా మిగిలిన బియ్యమునే యితర రాష్ట్రాలకు పంపించే ఏర్పాటు చేయ వలసివ అవసరమున్నది. ఈ విషయమై కేంద్రములపై వత్తిడి తీసుకువచ్చి ఈ

రాష్ట్రమును separate zone గా ఏర్పాటు చేయుటకు ప్రయత్నించవలసిందిగా నేను కోరుతున్నాను.

Housing కు సంబంధించి రెండు ముఖ్య విషయాలు ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుక రాదలచుకున్నాను రాజమండ్రి మునిసిపాలిటీకి low in-come housing క్రింద మూడు లక్షల రూపాయల చిల్లర, యిచ్చారు Food affected victims కు 2½ లక్షలు అప్పుగా యిచ్చారు. నుమారు నాలుగు సంవత్సరాల క్రిందట ఇండ్లు కట్టబడ్డాయి. ఆ యిళ్ళలో వర్షం కురుస్తున్నదని చాలా మంది complaints పంపించారు ఇంజనీర్ల మీద రిపోర్టులు కూడా వచ్చాయి. అవి ఏ స్థితిలో వున్నయో నాకు తెలియదుగాని-అందులో నుమారు 50 యిళ్ళు ఖాళీగా ఉన్నవి. అవి occupy కాబడలేదు. ఎవరికైతే కేటాయించబడినవో, వాగు ఆ యింటిలో ప్రవేశించలేదు అక్కడ శ్రాగభోతు దుకాణాలు, వర్తిచార గృహాలుగా ఆ యిళ్ళు ఉన్నవి ఆ యిళ్ళ allotment సక్రమంగా జరుగలేదు. శరువాత అక్కడి ఆంధ్ర పేపరు మిల్లు వర్కర్లు మాకు యిళ్ళు కావాలని కోరుతున్నారు Industrial housing క్రింద - ప్రభుత్వం నడుపుతున్నా ఆ పేపర్ మిల్లు వర్కర్లకు ఆ యిళ్ళను కేటాయిస్తే బాగుంటుందని నా సూచన. మునిసిపాలిటీకి యిచ్చిన డబ్బును ప్రభుత్వమే తీసుకుని, ఆ industrial labour కు ఆ యిళ్ళను యిస్తే బాగుంటుందని మరొకసారి తెలుపుతున్నాను. ఇవే గాకుండా ధవళేశ్వరం స్టేషనువద్ద కొన్ని యిళ్ళు కట్టబడ్డాయి. ఆ యిళ్ళను కూడా industrial labour కు allot చేస్తే బాగుంటుందని నేను సూచిస్తున్నాను.

పోచంపాడు ప్రాజెక్టు కట్టిస్తామన్నారు. శబరినది మీద ఒక ప్రాజెక్టు కట్టాలనే proposal ఉన్నది రామపాదసాగర్ ప్రాజెక్టు విషయం వెనుక బడింది గోదావరినది మీద ప్రాజెక్టు కట్టినట్లయితే నీటి చారుదల సౌకర్యాలు ఎక్కువగా కలిగి ఎక్కువ వంట పండించడానికి అవకాశం ఏర్పడుతుంది. కాబట్టి యీ విషయం ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను.

ఇక పరిశ్రమల విషయం చెబుతాను. రాజమండ్రిలోని ఆంధ్ర పేపర్ మిల్స్ improve చేయడం కోసం 4 సంవత్సరాలనుంచి ప్రతి సంవత్సరమూ 16, 20 లక్షలు చూపించడం తటస్థిస్తోంది. కానీ ఆ పేపర్ మిల్ పీమి improve కాలేదు. ఈ విధంగానే ఉన్నట్లయితే దాని అభివృద్ధి తగ్గడానికి అవకాశం ఏర్పడు తోంది. ఇది గమనించి తగు ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నాను.

Village Officers యొక్క grievances ను redress చేయుట కొరకై committee ని వేసినప్పుడు village officers' representative ను

కూడ ఆ కమిటీలో వేయడం జరిగింది. అట్లాగే యీ Non-Gazetted officers విషయంలో వేసిన Pay Committeeలో కూడ N. G. Os. యొక్క representative ని వేసినట్లయితే ఇంతఅల్లరి ఉండేదికాదు. N. G. Os. తో సమరసభావంతో సప్రదించినట్లయితే పరిస్థితి బాగుంటుంది. బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం అవలంబించిన 'Divide and Rule' policy నే యీ రోజున మన ప్రభుత్వం కూడ N.G. Os. విషయంలో అవలంబించడం చాల హాస్వాస్పదంగా ఉన్నది. ఆంధ్ర తెలంగాణా ఉద్యోగులలో చాల మనస్పర్థలు ఉన్నాయి సామరశ్యంగా ఆ మనస్పర్థలను తొలగించవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వ మీద ఉన్నది. చట్ట ప్రభుత్వం శాయశక్తులా కృషి చేసి యీ తేడాలను తొలగించాలని కోరుతూ నేన, నెలవు తీసుకొంటున్నాను.

*శ్రీ వి. దర్శవిత్తం (నకిరెకల్) : అధ్యక్షా, గవర్నరుగారి ఉపన్యాసంలో Co-operative movement విషయం కూడ పేర్కొన్నారు. కాని మన ప్రభుత్వ పరిపాలనా పద్ధతులవల్ల ఆ ఉద్యమం సక్రమంగా ముందుకు రావడం లేదు. తెలంగాణాలోని సహకార సంఘాలు ఏ విధంగా పనిచేస్తున్నాయో అనే సంగతి ప్రభుత్వానికి అనేక సార్లు వివరించడం జరిగింది. రైతులకోసం ఏర్పాటు చేసిన యీ సంఘాలు భూస్వాములచేతులలో ఉన్నాయి ప్రభుత్వం ఇచ్చే డబ్బు, రుణాలు ఆ భూస్వాములకే దక్కుతున్నాయనే విమర్శలు యీ భ ముందుకు చాలసార్లు వచ్చినవి. తెలంగాణా గీత కార్మికుల ఉద్యమం ఫలితంగా వారికోరకు సహకారసంఘాలు ఏర్పాటు చేయబడుతున్నాయి. ఆ సంఘాలను వేలం లేకుండా గీత కార్మికులకు ఇవ్వాలని వారు బహిరంగ సభలద్వారా, రాయభారాల ద్వారా ప్రభుత్వ దృష్టికి తెచ్చారు. అయితే ప్రభుత్వం వారు ఆ సంఘాలను పెద్ద పెద్ద గ్రామాలుకు, లక్షాధిపతులకు auctions లేకుండా ఇవ్వడం జరిగింది కాని గీత కార్మికులకు ఆ సంఘాలు దక్కలేదు. ఇదివరకే కొన్ని లక్షల రూపాయలు బ యిలు ఉన్న contractors కు వేలం లేకుండా సహకారసంఘాలిచ్చి యింకా ఎక్కువ డబ్బు సంపాదించుకోడానికి అవకాశాలు కలుగ జేశారు ఈ విషయమై రాష్ట్రగీత కార్మిక పక్షం తరపున ప్రభుత్వానికి ఎన్నో మెమురాండ్లు ములు ఇచ్చుకోవడం జరిగింది. గీత కార్మికులు ఎక్కువగా ఉన్నచోట ఇటువంటి సంఘాలివ్వాలని కోరినారు ప్రభుత్వం ఇచ్చే సహాయ సహకారాలు వారికి లభించేటట్లు చూడాలని ప్రభుత్వమును కోరినారు. కాని ప్రభుత్వం మాత్రం లక్ష్యపెట్టలేదు.

(Mr. Speaker resumed the Chair)

ఈనాడు పరంగల్లులోను, పీరిశిల్లలోను, కామారెడ్డి, మామిడిరామంలోను ఉన్న సహకార సంఘాలు contractors చేతులలోనే ఉన్నాయి. వారు

ఎక్కువ ఆదాయాలను సంపాదించు కోడానికి ఇవి మార్గంగా ఉన్నాయి. గీత కార్మికులు ఎక్కువగా ఉన్నచోటనే యీ సంఘాలను వెలకొల్పాలని తెచ్చిన డిమాండు ప్రభుత్వం ఏమాత్రం కూడ లక్ష్యం చేయడంలేదు. 1958 వ సంవత్సరం ఆగస్టు 31 వ తేదీన నల్లగొండ జిల్లాలో 4 సహకార సంఘాలకు రిజిస్టరు చేశారు. మొదటిది నారాయణపురం దగ్గర, రెండవది నకిరేకల్లు దగ్గర, మూడవది మార్కాపేట టౌనులోను, నాలుగవది చిలుకూరు లోను, ఏర్పాటు చేశారు. తరువాత దేవరకొండ తాలూకాలోని తాటికోటలో మరొకటి స్థాపించారు. ఈ సహకారసంఘాలు కావాలని నల్లగొండ జిల్లా నుండి 31 మంది శాసన సభ్యులు మొమైరాండం పెట్టుకోవడం జరిగింది. ఆ విధంగానే, కాంగ్రెసు సభ్యులు ప్రతిపక్ష సభ్యులు కూడా మొత్తం 76 మంది “ఇది వరకు రిజిస్టరు అయిన వాటికి వెంటనే సహకార సంఘాలు స్థాపించాలి” అని మంత్రి గారికి మొమైరాండం పెట్టుకొన్నారు. కాని ఆ రెండు మొమైరాండములను కూడా ప్రభుత్వం దృష్టికి తీసుకోలేదు. వీటి విషయముంలో రిజిస్ట్రార్ కమిటీ కూడా ఒక తీర్మానం చేసింది రాష్ట్రమంతట యీ సహకార ఉద్యమం వ్యాపించడానికి ప్రభుత్వం తోడ్పడాలని గత శాసన సభ కంటే ముందుగానే ఒక తీర్మానం చేయడం జరిగింది. కాని ప్రభుత్వం మాత్రం వీటిని కూడ లక్ష్యపెట్టడంలేదు. ఈ మధ్య ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కాంగ్రెసు కమిటీవారు ఒక Sub-committee ని వేశారు. గత కార్మిక సహకార సంఘాలు పెట్టడానికి ఆ ఉప సంఘం పని చేస్తుందని పత్రికలలో వార్త వచ్చింది రాష్ట్ర గీత పారిశ్రామిక సంఘం నెక్రీటరీగా ఉన్న నాలుగు ప్రతికలమూలంగా వచ్చిన వార్త తప్పు మరెవ్వరూ చెప్పలేదు. 4 రోజుల క్రితమే కలెక్టరుగారితో కలిపి మాట్లాడగా వారికి కూడ యీ విషయమేమీ తెలియదని చెప్పారు Excise Superintendent ను కలుసుకుంటే వారు కూడ ఏమీ తెలియదన్నారు కాని, జిల్లా, తాలూకా, గ్రామ కాంగ్రెసు కమిటీలకు మాత్రం ముందుగానే circulars వచ్చాయి కాంగ్రెసు కార్యకర్తలంతా active part తీసుకొని యీ అవకాశాన్ని రాజకీయంగా ఉపయోగించుకోవాలనే ధృతితో సహకార సంఘాల lists తెచ్చి మంత్రిగారి, సెక్రటరీ గారి level లో ధాఖలు చేసినట్లుగా మేము విన్నాము. ఈమధ్య మంత్రిగారిని, ఆఫీసరులను కలుసుకుంటే “నిజమే; సహకారసంఘాలు పెట్టబోతున్నాము. ఇక ఆటై వ్యవధిలేదు ఇప్పటికే వేలంపట్ట నాలుగు రోజులు వాయిదా వేశాము” అని చెప్పారు. 31 వ తేదీన వేలం జరుగుతుందని మాకు 25 వ తేదీన తెలిసింది. అయితే యీ సహకార సంఘాలు ప్రజలకా? లేక కాంగ్రెసు కార్యకర్తలకు దేశముఖ్యతకు కంట్రాక్చరులకా? అనేది మనం ఆలోచించవలసియున్నది. ఈ ప్రశ్నలన్నీ అసెంబ్లీ సమాస్తాపోతే, డెమోక్రసీ అన్నది కొంత మంది individuals కోసం అన్నట్లుగా తయారవుతున్నది. పరిపాలన అనేది స్వార్థపరులతో ఉన్నది

తప్ప మరొకటి కాదని చెబుతున్నాను. కానన సభ్యులుగా ఉన్న మేము మెమో
 "రాండములు దాఖలు చేయవలసి వచ్చింది. "మీరు కూడ దాఖలు చేయండి,
 ఇస్తాము" అన్నారు. దీని అర్థం ఏమిటి? మీరు దాఖలు చేస్తే చేయండి. అని
 కేవలం రికార్డులలో ఉంటాయి మేము ఇవ్వవలచు కొన్నవి ఇది వరకే ఇచ్చాము
 అని చెప్పడమేకదా! అసలు వారి ఉద్దేశ్యమేమిటని నేను సూటిగా ప్రశ్నిస్తున్నాను.
 పెద్ద పెద్ద కంట్రాక్టరులు co-operative societies ను organize
 చేస్తున్నారని నేను గతసారి చెప్పినాను గ్రామంలోని పెత్తందార్లు ఎన్నికలలో
 ఓట్లు వేస్తారన్న పేరుతో చాలా మెంబరులు ఉన్నప్పటికీ కూడ రెండు నెలలు మాన్యా
 చేసుకోనీయకుండా వేలం వేసి ఎంతో కష్టం కలిగిస్తున్నారు. సహకార సంఘ
 ఇను కంట్రాక్టరులకు అప్పగించడానికే యీనాడు ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తున్నది.
 వీటిని tappers కు ఎక్కువగా ఉపయోగ పడేట్లు చేయవలసియున్నది. అట్లా
 చేయకపోతే యీ ఉద్యమంవల్ల ఏమిలాభం ఉండవని చెబుతున్నాను కేరళలో
 సహకార సంఘాలు పెట్టి ఎక్కువగా దుర్వినియోగం చేస్తున్నారని పత్రికలలో
 వార్తలు వస్తున్నాయి. మర సహకార సంఘాలను కేరళలోని సంఘాలను
 పోల్చి చూచినట్లయితే అసలు విషయం తెలుస్తుంది. అసలు వేలం లేకుండా
 6 సంవత్సరాల average rental basis మీద కేరళలో సహకార సంఘాలను
 ఇస్తున్నారు. వారు ధరావతు కట్టవలసిన అవసరం లేదు. ఇక్కడ ధరావతు కట్ట
 వలసియున్నది. లేదా కార్మికులు లక్షాధికారుల దగ్గరకు పోయి వారి ఆస్తి నంతా
 ఇచ్చి అప్పు తెచ్చుకోవలసి ఉంటుంది. వారి ఆస్తిని ప్రభుత్వానికి కిచ్చినట్లయితే కొంత
 రక్షణ అయినా ఉంటుంది కేరళలో యిట్టి పద్ధతిలేదు. Tappersకు minimum
 wages నిర్ణయించారు సంవత్సరానికి ఒక నెల బోనస్, leave facilities
 మున్నగు సౌకర్యాలు ఉన్నాయి. వీటివల్ల tappers కు 30 వంతుల లాభం వస్తు
 న్నది ఇటువంటి పరిస్థితికే రకలో ఉండగా ప్రాహివిషకావాలని కోరేవారు తమకు
 దుకాణాలు దొరక్కిపోయినాయని గీత పారిశ్రామికులు బలవత్తరం అవుతున్నా
 రని దుకాణాల మీద దాడులు చేస్తున్నారు సహకార సంఘాలకు ఇస్తే లాభం
 వచ్చి, గీత పారిశ్రామికులు బాగు పడినట్లయితే తమకు నష్టం వస్తుంది కాబట్టి
 వారు అట్లాగే ఉండాలని పెద్ద భూస్వాములు సహకార సంఘాలు తమ చేతుల
 లోనే పెట్టుకుంటున్నారని ప్రభుత్వంపై తమ ద్వారా charge తీసుకురాదలచి
 నాను. అన్ని వివరాలను తేదిల వారీగా తీసుకు వచ్చాను. సూర్యాపేట పట్టణంలో
 షేరు హోల్డర్లు సమావేశం ఒరిపి సహకార సంఘం కావాలని ఒక తీర్మానం చేసి
 పంపారు. వానిని వదిలి పెట్టి ఎవరో big contractor వచ్చి కూర్చుంటే వానికి
 ఇస్తున్నారు. దీనివల్ల స్వార్థపరులే బాగుపడతారని నా అభిప్రాయం. ఇది తెలం
 గాణంలో తీవ్రమవుతున్నది. పార్టీకొరకా, tappers కొరకా ఆక్షన్లు అని
 ప్రశ్నించదలచినాను. Tappers కొరకే అయినట్లయితే వారి కో అపరేటివుక

ఈ అవకాశం ఇవ్వాలి. డిప్యూటీ సెక్రటరీకి, కమిషనర్ కు దరఖాస్తులు పెట్టుకోవాలని అన్నారు. వైగా మూడు రోజులలో మైదరాబాదు వచ్చి పెట్టుకోవాలట 24 గంటలు తాటిచెట్ల వెంబడి తిరుగుతూ చదువు సంధ్యలు రానివానికి ఇవన్నీ ఏమీ తెలుస్తాయి? ఆ ఉద్యోగుల దగ్గరకు శాసనసభ్యులమైన మేము వెడితేనే ఇంటర్వ్యూలు దొరకవు. ఇక వారు వెడితే ఎవరు ముట్లాడుతారు? అందుచేత ఆగస్టు 15 వరకు ఆక్షను వాయిదా వేయాలని దరఖాస్తులు కలెక్టర్లు పుచ్చుకుని పరిష్కారం చేసే అధికారం వారికివ్వాలని కోరుతున్నాను.

*శ్రీ ఎన్. శ్రీనివాసరావు (తాడేపల్లిగూడెం రిజర్వుడ్) అన్యతా, గవర్నరు గారి ప్రసంగానికి నా హృదయపూర్వక అభినందనలు తెలియచేస్తున్నాను. కొంత మంది సభ్యులను మంచిపనిచేసినా అభినందించే అలవాటులేదు. మరొక జన్మ ఉన్నట్లయితే అప్పుడైనా అభినందించగలిగే రేదో తెలియదు. అభినందించడమనేది చేతకాలేక పోయిన వారిని చూచి విచారపడుతున్నాను. ఎక్కడో కొన్ని గ్రామాలలో రెండు మూడుచోట్ల పోలీసులు ఎదోరకంగా ప్రవర్తించినందువల్ల మొత్తం ఆంధ్రదేశంలోనే శాంతి భద్రతలులేవని, శాంతి భద్రతలపై ముఖ్యమంత్రిగారికి విశ్వాసమేలేదని చెప్పారు. శాంతి భద్రతలకు వ్యతిరేకంగా ఘోరాతిఘోరంగా చరిత్రాత్మకమైన కార్యక్రమాలను జరిపిన వారు తమనోటితోనే ఈ మాటలను చెబుతున్నారు. ఆంధ్ర దేశంలోని ప్రజలు వింటున్నారు; చూస్తున్నారు. విశాలంగా వారు ప్రకటించుకునే పత్రికలలోనైన ప్రజలు చూస్తారని వారు అనుకోనందుకు విచారపడుతున్నాను. వారు ఏ లక్ష్యంకోసమైనా తమ ప్రాధాన్యమైన సూత్రాలను కాదని తద్విన్నంగా ప్రవర్తించగలరు. ఒక వందసంవత్సరాల వరకు మరిచిపోని lawless కార్యక్రమాలు జరిపిన పీఠులు, వీరశిఖామణులు ఈ రోజు law and order ను గురించి చెబుతున్నారు. నిజమే. Law and order గట్టిగా లేని రోజులలో, ఎవరో కొద్ది మంది భూస్వాములదగ్గర, తుపాకులుండి ఉండవచ్చును. కాని తుపాకులు లేనివారు కూడా తాటి కమ్మలకు కొబ్బరి కమ్మలకు మనిషి వూసి అవే తుపాకులని జనులను భయపెట్టిన రోజులున్నవి. లై సెన్సులు లేకుండా ఆయుధాలను దగ్గర పెట్టుకుని దెనరించినరోజులున్నవి. తెలంగాణాలో law and order లేదని చెబుతున్నారు. తెలంగాణాలోని నల్గొండజిల్లాలో కొన్నిచోట్ల దేశముఖులతోను పెద్దవారితోను పరీక్ష వంచాయితీ ఎన్నికలైన తరువాత గ్రామంలో తమకు వ్యతిరేకంగా పనిచేసిన వారికి ఏ విధమైన పనులు చేయకుండా social boycott చేసిన సంఘటనలున్నవి. మొన్న ఈమధ్యనే.

శ్రీ డి. ధర్మభిక్షం : నల్గొండజిల్లాలో ఎక్కడో ఉపహరించండి.

శ్రీ ఎన్. శ్రీనివాసరావు : చాలా ఉదహరించగలను. స్పీకరుగారికి చెప్పమొందుచేసి రెండు గంటల సమయం ఇప్పించండి, తారీఖులతో దస్తావేజులతో

అన్ని వివరాలు చెప్పగలను. ముక్కు మూసుకుని కాస్తేపు పార్టీ ప్రయోజనాలకై హరిజన పేటలకై వెడుతుంటారు. నాకు ముక్కు మూసుకోవలసిన అవసరంలేదు వారి ఆకలిమంటలు, హరి దుర్గంధం నాకు తెలుసును. వారి గుడిసెలలోనే పుట్టిన వాణ్ణి కాబట్టి ఎవరెవరు ఎంతెంతగా హరిజనులకు సేవచేస్తున్నారో నిర్ణయించడానికి వారికంటే నేను వెనుకబడిన వాణ్ణి కాదు

మిస్టర్ స్పీకర్ : పాతకథ వద్దు, ఇప్పటి కథ చెప్పండి.

శ్రీ ఎన్. శ్రీనివాసరావు : Law and Order దేశంలో ఉన్నదా లేదా? ఏ ఏ రాష్ట్రంలో ఏ విధంగా law and order ఉందీ అందరికీ తెలుసును. ఇది దాచడానికి మరుగు పరచడానికి వీలైన విషయం కాదు. అందుచేతనే వారిలో కొంత మంది నాయకులు మాట్లాడుతూ అవసరమైతే minimum evidence ఉపయోగించ వచ్చుననుకోండి, కొట్టవచ్చుననుకోండి, కాల్చ వచ్చుననుకోండి, అనే పరిస్థితికి వచ్చారు. అంధ్ర రాష్ట్రంలో మాత్రం శాంతి కోసమని preventive measures లారీ చార్జీలను కాల్పులను చేయవలసిన అవసరం కలుగలేదు. పోలీసు దళాలను అటూ ఇటూ త్రిప్పవలసిన స్థితికి నోవకుంలేదు. కొన్ని కొన్ని రాష్ట్రాలలో తుపాకీ కాల్పులు జరుగుతున్నాయి. గర్భిణీ స్త్రీలపై కాల్పులు జరుగుతున్నాయి, విద్యార్థులపై అమాయకులపై కాల్పులు జరుగుతున్నాయి. వీటిని గురించి విచారణను కూడా షరిపేది లేదని దైర్యంగా చెబుతున్నారు. వారికి ఉన్నంతగా organization బలం మాకు లేక పోవచ్చును. అంత ప్రచండమైన బలం లేకపోయినా, మాకు కాస్తో కూస్తో బలం ఉన్నది. మీకు పది గ్రామాలతో బలం ఉంటే మాకు ఒక గ్రామంలోనైనా బలం ఉంది. అన్ని గ్రామాలలోని పరిజల సానుభూతి—

మిస్టర్ స్పీకర్, మిస్టర్ శ్రీనివాసరావు, మీకున్నది పదినిముషముల వ్యవధి. అందులో ఆ కథ ఈ కథ చెప్పుకునే దానికంటే—

శ్రీ ఎన్. శ్రీనివాసరావు : అధ్యక్షా, నాకు కావలసిన కథ ఇదే. వేరే కథ చెప్పడం నాకురాదు; అవసరమని నేను భావించడంలేదు. ఈ కథ చెప్పి 9½ నిమిషములలోనే నేను కూర్చుంటాను.

Mr. Speaker : I do not want you to refer to Kerala.

శ్రీ ఎన్. శ్రీనివాసరావు : కేరళపేరు నేను ఎత్తినానా? ఇతర రాష్ట్రాలని అన్నాను. తమరే ఇప్పుడు అన్నారు. నేనూ అనవలసిన వచ్చింది. ఎవరైనా విజ్ఞులు మన రాష్ట్రంలో ఇన్ని కాల్పులు జరిగాయి, ఇన్ని లారీచార్జీలు జరిగాయి, ఇన్ని disturbances జరిగాయని ఏమైనా వివరాలు చెబితే తిరిగి సమాధానం చెప్పడానికి సిద్ధుంటుంది. అటువంటిదేమీ లేకుండా ఒక sweeping remark రాష్ట్రం మొత్తం మీద శాంతిలేదు, భద్రతలేదు, మనుష్యులు లేరు అంటే ఏమి చెప్పము?

మనుష్యులు లేరంటే వేరు! "ఇతర పార్టీలకు అవకాశం ఇవ్వడం లేదు; ఇస్తే పంచ వర్ష ప్రణాళికలను బ్రహ్మాండంగా ముందుకు తీసుకుపోయేవారము; మా చేతులలో ఉన్న మానవ శక్తినంతా కేంద్రీకరించి దేశాన్ని ముందుకు తీసుకుపోయే వారము" అని ఒక ప్రక్క చెబుతున్నారు. ఏ గ్రామంలోనైనా చెరువు త్రవ్వించ వలసినా ఏ అభివృద్ధి కార్యక్రమం చేయవలసి వచ్చినా అక్కడకుపోయి, "ఓ హరి జనులారా, మీరు ఎందుకు శ్రమదానం చేయాలి, మీకు తిండిలేదు కదా; తిండి లేనివారు శ్రమదానం ఎందుకు చేయాలి; ప్రభుత్వం డబ్బు ఇస్తుంది; ప్లాంలో చాలా డబ్బు ఉంది" అని చెబుతున్నారు వారు చాలా సవాళ్లు చేశారు. నేను వారికి ఒక్కసవాలూ చేస్తున్నాను. నా నియోజక వర్గంలో ధర్మాజీగూడెం అనే ఊరున్నది. అక్కడ 100 ఇండ్లు ప్రభుత్వం వారిచ్చిన సహాయంతో కట్టుకుంటున్నారు. రూ. 1500 లు విలువ కలిగిన ఇండ్లు చాలా తక్కువగా ఉన్నాయి. ప్రతి ఇంటిని హరిజనులు స్వయంగా రాళ్ళు త్రవ్వి తెచ్చి కట్టుకున్నారు. Valuation వేస్తే ప్రతి ఇల్లు రూ. 8000 లైనా విలువ చేస్తుంది ఏ సోదర సభ్యుడైనా వచ్చి చూడవచ్చును. ఇది ప్రజాసహకారం కాకపోతే రాక్షస సహకారమా? లేక అర్ధరాత్రి ఎదో మాయమంత్రం, జాదూ చేసినదా అని అడుగుతున్నాను. బందరు దగ్గర మంగినపూడిలో మహిళామణులకాఖలు 15 రోజులు క్యాంపు వేసి రెండు మైళ్ళ పొడవున ఇసుక ప్రాంతాలలో తట్టలు మోసి రోడ్డు నిర్మాణం చేసుకున్నారు. ఆ రోడ్డు ప్రారంభోత్సవానికి చేతులు కూడా హాజరై అందులో పాల్గొన్నాను. ఇదంతా యేమిటి? పార్టీ ప్రయోజనాల కోసమని చెప్పడం కాకుండా దేశంలో ఉండే ప్రజలందరమూ కలిసి యించుమించు సోపలిజమని చెబుతున్నాం. రేపు 1962 వ సంవత్సరములో ప్రభుత్వాన్ని పట్టుకుంటాం అనే వారు కూడా సోపలిజము గురించే చెబుతున్నారు. అట్టి సోపలిజము అన్నప్పుడు కేవలం ఎవరో ఒకరిద్దరు మంత్రులపై కోపంతో యిలాంటి కార్యక్రమాలు కుంటు వనడిట్లయితే ప్రజల దగ్గరనుంచి ఎలాసానుకూతి వస్తుంది? భవిష్యత్తులో ఎన్నికలలో నెగ్గుతామనే దృష్టి ఎందుకు కలిగిందో ఆశ్చర్యంగాఉంది. ఒక ప్రక్కన corruption ఎంతో ఉంది, యేమీ జరగడంలేదు అని చెబుతున్నారు. ఇంకొక ప్రక్కన నూటికి 50 రూపాయలు ఉద్యోగుల జీతాలకు వెళ్ళుతున్నాయి. వారు పనిచేయడము లేదు. కరణం దగ్గరనుంచి కలెక్టరు వరకు పై ఆఫీసులలో interview దొరకడం లేదని చెబుతున్నారు. కరణం దగ్గరనుంచి కలెక్టరు వరకు పై ఆఫీసులలో interview దొరకకుండా, కొన్ని గంటలైనా పనిచేయకుండా, కాగితాలు వారికి సక్రమంగా యివ్వని ఆ ఉద్యోగుల గురించి. ఇంకా కైతుల మీద పన్ను వేసి వారికి డబ్బు ఎక్కువ యిచ్చాలి, వారిని బాగా పోషించాలి, అంటే సమన్వయం ఎట్లా ఉంటుందో నాకు అర్థం కావడము లేదు. ఎక్కడ corruption ఉన్నది? ప్రతి కాగితానికి ఒక వంద రెండు వందల రూపాయ

లిస్తేగాని పంతకం పెట్టని స్థితిలో ఏ మంత్రిగారై నా ఉన్నారా? అలాంటి మంత్రి గారిని ముఖ్యమంత్రిగారు బయటికి పంపించాలని కమ్యూనిస్టులు కోరనక్కర లేదు. కాంగ్రెసు వాడులుగా మేమే కోరుకున్నాం. ఈ రోజున ఒక రిపోర్టు తహసీల్దారు దగ్గరనుంచి రివిన్యూ బోర్డుకి రావడానికి రెండు మూడు నెలలు పడుతుంది. పత్రికలలో వేయిస్తామని బెదిరిస్తేనో, ధవా ధ్యులు వెళ్ళి పదిరూపాయలో అయిదు రూపాయలో యిస్తేనో పనిజరిగే యీ కార్యక్రమాలు గ్రామాలలో నిత్య జీవితంలో జరుగుతున్నాయి వీటిని తొలగించి national character build up చేయండయ్యా. వారిలో దేశభక్తి, సేవా తత్వరత కలిగించే ప్రయత్నం చేయకుండా “వారికి మూడు తగ్గిందండి, వీరికి రెండు తగ్గిందండి, అయిదు తగ్గిందండి, హాళికి హాళి అండి, సున్నుకి సున్న అండి, మీరు యిచ్చిన నాలుగు కోట్ల రూపాయలు ఎవరికి చేరలేదండి. ఏమయిపోయింది? పేలపిండి అయిపోయిందా?” అనే ధోరణిలో చర్చలు సాగాయి. దేశమును బాగు చేయడంలో మన బాధ్యత కూడా కొంత ఉంది. మన బంధువులలో ఎవరై నా కాస్త సస్పెండ్కో, డిస్మిస్కో అయితే వాడిని భుజాన వేసుకుని, “అప్పే, వాడి పొట్టమీద కొట్టకూడదండి” అని ఆ సందర్భంలో మానవ సమాజతత్వం, ఇంకొకచోట revolutionary తత్వం, ఇంకొకచోట terrorist తత్వం, యిలాంటి తత్వాలు కాకుండా తప్పుచేసినవాడు బంధువుడై నా శిక్షించి ఒప్పు చేస్తున్నవాడికి double, treble promotion యిప్పించేటట్లు చేస్తే ఒప్పుచేయడానికి ప్రోత్సాహం ఇచ్చినట్లవుతుంది అదేమీ లేదు. వారు ఏ ‘ఇష్టు’లు అయినాసరే వారి ఇష్టులకు సంబంధించిన ఒకతను తప్పుచేస్తే తమలోతాము గుళగుసలాడుకుని మంత్రుల దగ్గర కూర్చుని “ఆ పైలు తెప్పించండి, అకడేమీ తప్పుచేయలేదు” అని చెప్పే పరిస్థితిలో ఉంది. అఖరు విషయంగా హరిజనుల ఇంట్ల సమస్య గురించి చెప్పాలి. గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో హరిజన సమస్య గురించి, ప్రస్తావన వచ్చి ఉంటే ఎంతో సంతోషముగా ఉండేది. కొన్ని కోట్లరూపాయలు యిస్తున్నారు—కాదనడం లేదు. హరిజనులకు కాలనీ ప్రత్యేకంగా కట్టడానికి స్కీము పెట్టారు. ఎప్పుడో రామానుజాచారిగారు “హరిజనులూ హిందువులే. మన ముఠా కలిసి ఉండాలి” అన్నారు. అదే విషయం తాత్విక శాస్త్రజ్ఞులు, రిఫార్మిస్టులు అనేకమంది చెబుతున్నారు. కాని ప్రతి శాసనసభ్యులు హరిజనకాలనీని దూరంగా తీసుకు పోవాలనే పత్తిపాదన పట్టుకొస్తున్నారు. సోషలిస్టుపార్టీ వారు అదే పట్టుకు వస్తున్నారు. ఉపాయం దివార్లు మెంట్లు అదేపట్టుకువస్తున్నది. మీ culture, నాగరి కత మీ సహవాసంవల్ల సహాయకాబట్టి సోషలిజము మన దేశానికి తీసుకు రావలయున్నాడు. కాబట్టి ఆ వాతావరణంలో ఉంచడానికి ప్రభుత్వం తమ policy ని మార్చుకుని అన్ని కులాలవారికీ కలిపి హరిజనులకు కాలనీలు కట్టే పథకాలకు preference యివ్వాలి. పూర్తిగా బ్రాహ్మణోత్తములనే తీసుకు

రమ్మని కాదు ఇంకా దిగువ జాతులు చాలా ఉన్నాయి. Backward committies ఊ combined schemes పెట్టి అస్పృశ్యతా నివారణకు దోహదంచేసే విధానం అవలంబిస్తారని ఆశిస్తూ గవర్నరుగారి ప్రశంసమునకు అభినందనలు తెలిపే తీర్మానమును బలపరుస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : రేపు ఉదయం 8-30 గంటలకు మరల సమావేశము అవుదాము.

[The House then adjourned]

